DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO KRAKOWSKIEGO

Kraków Nr 1 – 6 31 grudnia 1945 r.

TREŚĆ

KURATOR WITOLD WYSPIAŃSKI

Odszedł od nas człowiek na miarę niepowszednią. Śmierć Go wyrwała z naszych szeregów nagle, — choć codzień, patrząc na Niego, dostrzegaliśmy ze smutkiem, że się dopala w Nim płomień pracowitego, pełnego trudu, walk i cierpień żywota. Szlak Jego ziemskiej wędrówki, to droga ciężka i żmudna, ale zawsze wzwyż ku wzniosłym ideałom, — a przewodnikiem nieodstępnym i nieomylnym było mu w tej drodze głębokie umiłowanie człowieka. — W służbie prawdy i sprawiedliwości społecznej pracował i walczył życie całe, — bądź jako nauczyciel szczerze przez młodzież kochany, bądź jako działacz oświatowy i polityczny wielbiony przez rzesze proletariatu Zagłębia i Krakowa, bądź jako czynny członek przyrodniczych stowarzyszeń naukowych, — bądź wreszcie jako pierwszy po odzyskaniu niepodległości organizator i kierownik oświaty i szkolnictwa w Krakowskim Okręgu. I na tym stanowisku zastała go śmierć.

Wyszedł ze środowiska inteligenckiego. Był synem skromnego urzędnika państwowego. Urodził się 4 października 1886 r. w Krakowie, z Krakowem też wiąże się cała Jego młodość. Po ukończeniu Gimnazjum III. im. Jana Sobieskiego w r. 1904 wstępuje na Uniwersytet Jagielloński i oddaje się umiłowanym studiom przyrodniczym. Równocześnie zbliża się do kół młodzieży postępowej, która za cel postawiła sobie nie tylko pracę nad sobą, ale i nad uświadomieniem narodowym i społecznym mas ludu pracującego i praca ta stanie się gwiazdą przewodnią całego Jego życia. Atmosfera ówczesnego Krakowa niezwykle sprzyjała duchowemu i umysłowemu rozwojowi młodzieży. Tu bowiem wokół starej Wszechnicy Jagiellońskiej skupiał się polski świat naukowy, tu u stóp Wawelu-Akropolu budził z długiego uśpienia narodowego ducha „złoty róg", tu wreszcie rodziły się i dojrzewały wielkie myśli politycznej i społecznej przebudowy świata mające na celu nie tylko wyzwolenie z wiekowej niewoli narodu polskiego, ale i wyzwolenie człowieka z więzów obskurantyzmu i uświęconych tradycją przesądów społecznych. To wszystko tym żywiej oddziaływało na wrażliwą duszę młodego Witolda, że jednym z bojowników postępu i narodowego odrodzenia był jego brat stryjeczny, wielki poeta i wieszcz Stanisław Wyspiański, z którym łączyło go również głębokie uwielbienie dla sztuki, zwłaszcza sztuki żywego słowa.

Po ukończeniu studiów uniwersyteckich w roku 1908 poświęca się umiłowanej pracy pedagogicznej i zajmuje kolejno stanowisko nauczyciela gimnazjalnego w Brzesku, Jarosławiu, wreszcie po pierwszej wojnie światowej i wyzwoleniu Polski w Sosnowcu, gdzie Go zastaje wybuch drugiej wielkiej zawieruchy wojennej. Na wszystkich tych stanowiskach, a zwłaszcza na tym ostatnim — w Zagłębiu, gdzie się otwarło przed Nim szersze pole działania — nie ogranicza się do pracy nauczycielskiej, ale występuje jako wybitny działacz polityczny, społeczny i oświatowy. Jest więc na terenie Sosnowca czynnym członkiem PPS, jednym z organizatorów TUR-u, Towarzystwa Przyrodniczego im. M. Kopernika, Ligi Ochrony Praw Człowieka i Obywatela, oraz założycielem Uniwersytetu Robotniczego w Czeladzi. Po wkroczeniu Niemców ani na chwilę nie ustaje w pracy, ale — tak jak wielu innych Jemu podobnych — schodzi do podziemi. Wkrótce jednak grunt poczyna Mu się palić pod stopami. — To też opuszcza Zagłębie i chroni się pod przybranym nazwiskiem na teren Krakowa i okolicy. I tu ostatnie lata życia schodzą Mu na ciężkiej poniewierce. Prześladowany przez wroga za swą działalność polityczną i przekonania, którym się nigdy nie sprzeniewierzył, tuła się bezdomny i głodny, bo środków na najważniejsze potrzeby brakowało. Mimo to duchowo nie załamuje się nigdy, — wierzy w triumf sprawiedliwości dziejowej. I nad przyśpieszeniem tego triumfu pracuje wytrwale, na ile mu wiek i wątłe siły pozwalają. Po utworzeniu PPR wstępuje w jej szeregi i z jej ramienia piastuje zaszczytne i odpowiedzialne stanowisko przewodniczącego tajnej Wojewódzkiej Rady Narodowej.

Nadchodzi wreszcie chwila wyzwolenia Krakowa spod okupacji niemieckiej. W parę dni później Minister Oświaty mianuje niestrudzonego bojownika i działacza pierwszym Kuratorem Okręgu Szkolnego Krakowskiego. I wtedy bierze na swe nadwątlone chorobą i poniewierką barki nowy trud i staje z niepospolitym zapałem do ciężkiej, twórczej pracy czując, że teraz nareszcie przyszedł czas realizowania tych idei i tych haseł, które mu przyświecały przez całe życie, a których pełnię urzeczywistnienia widział tylko po przez powszechną oświatę. — Wśród tej pracy zaskoczyła Go nagle śmierć. Zmarł na udar serca dnia 30 listopada 1945 r. o godz. 12 w południe. Jego doczesne szczątki odprowadziło społeczeństwo krakowskie w manifestacyjnym pochodzie żałobnym w dniu 5 grudnia do rodzinnego grobowca na cmentarzu Rakowickim, gdzie spoczął na wieki.

Jego odejście stanowi nie tylko dla szkoły polskiej, ale i dla całego społeczeństwa bolesną i ciężką stratę. Odszedł — ale idee, których był wyznawcą i szermierzem, będą nam przewodziły w naszej trudnej i odpowiedzialnej nauczycielskiej i obywatelskiej pracy.

Cześć Jego pamięci!

W. Ż.

WŁ. GAŁECKI
p. o. Kuratora Okręgu Szkolnego

Do ogółu Nauczycielstwa i Pracowników Administracji Szkolnej Okręgu Krakowskiego

Koleżanki i Koledzy:

Minister Oświaty powierzył mi obowiązki Kuratora naszego Okręgu Szkolnego.

Znacie mnie zarówno z mojej pracy w Kuratorium przed wojną, jak i z pracy konspiracyjnej w okresie okupacji. Ja ze swej strony znam Okręg Krakowski, jego regionalne właściwości i potrzeby. Ta wzajemna znajomość ułatwi nam porozumienie i wspólną pracę.

Celu tej pracy nie potrzebuję Wam tłumaczyć: jest nim dobro młodzieży naszej, przyszłości Narodu i Państwa. Oddajcie tej młodzieży całe serce swoje i wszystkie siły swoje, bądźcie dla niej dobrzy i wyrozumiali, ale prowadźcie ją mądrze i nie pobłażajcie. Musicie być świadomi, w jakich warunkach ta młodzież wzrasta, że żyje ona w okresie powojennym i że w duszach swoich posiada krzywizny i spustoszenia spowodowane rozkładowym działaniem najstraszliwszego w dziejach świata kataklizmu. Stąd naczelnym zadaniem staje się **wychowanie**, wychowanie sponiewieranego przez hitleryzm i wojnę **człowieka.**

A wychowywać człowieka — to nie tylko budzić w nim humanitarne teorie i odczucia. — Wychowywać człowieka — to tworzyć charaktery prawe i mocne. Prawość w duszy ludzkiej tworzy się przez trwałe zaszczepianie jej zasad i poczucia etyki, moc charakterów osiąga się przez nawyk do łamania się z samym sobą, przez zwycięstwo nad słabością, lenistwem, nieporadnością. To też wzmóżcie egzekutywę, stawiajcie wysokie wymagania, pomagajcie młodzieży w jej trudach, ale nie tolerujcie nieróbstwa.

Probierzem wartości człowieka jest jego praca. Ta praca jest zarazem jedyną legitymacją w demokratycznym społeczeństwie, co więcej — jest jedyną racją istnienia jednostki. Jeśli nie nauczycie młodzieży pracować czyli pokonywać trudności, nie przygotujecie jej do nowych warunków istnienia, nie zrobicie z niej pełnowartościowych ludzi, nie wychowacie dla prawdziwej demokracji. Kult i nawyk pracy — staje się naczelnym hasłem wychowawczym, bo przyszłość należy do ludzi pracy, twardych, mocnych.

Sami jesteście wzorem pracy wielkiej i ofiarnej. Doceniam to, zarazem świadom jestem waszych ciężkich warunków bytowania. Nie w mojej mocy, a sądzę, że i nie w mocy wyżej ode mnie stojących, jest radykalna i szybka takiego stanu rzeczy zmiana. Nie mniej przyrzekam, że wszystko, cokolwiek od Kuratorium zależy, uczynię zawsze, aby Was choć w drobnej części od Waszych trosk materialnych odciążyć. A być wszędzie stale rzecznikiem potrzeb nauczycielstwa i pracowników administracji szkolnej poczytywać sobie będę za swój obowiązek naczelny.

Ze swej strony mam prawo wymagać od Was, Koleżanki i Koledzy, lojalnego wykonywania zarządzeń władz państwowych i należytego zrozumienia nowej rzeczywistości polskiej, której tłumaczami wobec młodzieży stajecie się Wy, a nie kto inny. Jakiekolwiek odcienie mają każdego z Was osobiste tęsknoty czy poglądy, wszystkie one niewątpliwie koncentrują się w jednym ognisku — w pragnieniu posiadania niepodległej, mocnej i dobrze zbudowanej Polski. Niepodległość Polski jest już znowu radosną rzeczywistością, a dzieło jej mocy i budowy nie jest sprawą ani prostą, ani łatwą, ani szybką. Im bardziej fundamenty, na których wznosi się budowla, będą zgodne z duchem czasu, z charakterem przemian społecznych, będących koniecznością dziejową i z układem sił międzynarodowych — tym trwalszy i mocniejszy będzie gmach Państwowości Polskiej. W duszach młodzieży ten gmach wznosić będziecie Wy, nauczyciele, którzy musicie w pierwszym szeregu „z żywymi naprzód iść, po życie sięgać nowe".

Pierwszy rok naszych wspólnych wysiłków po wyzwoleniu z pęt niemieckiej niewoli dobiega już końca. Był to okres spontanicznego wyłaniania się z powojennego zamętu nowych form i poczynań. Przewodził Wam w tym trudnym okresie mój poprzednik, pierwszy po wojnie Kurator Krakowski

śp. WITOLD WYSPIAŃSKI

człowiek wysokiej miary, gołębiego serca, szlachetnego umysłu i niezłomnych zasad demokratyzmu i wolności. Trudy „okresu stawania się" złamały Jego siły, nadwątlone długoletnią walką o prawa człowieka.

Oddając cześć Jego pamięci, wzywam was teraz do drugiego etapu pracy: etapu normowania i porządkowania, utrwalania i doskonalenia. Już nie czas na improwizowanie, czy spontaniczne odruchy, na chadzanie własnymi drogami bez oglądania się na innych, na dowolne interpretowanie zjawisk i wskazań. Musi przyjść praca planowa, systematyczna, o wyraźnych założeniach i wyraźnych celach. Praca unormowana i rozłożona w czasie tak, aby mogła być wykonalna i celowa.

Do takiej pracy zostałem powołany, do niej Was wzywam i o pomoc w takiej właśnie pracy Was proszę.

Kraków, dnia 12 grudnia 1945 r.

CZĘŚĆ URZĘDOWA

Poz. 1.

Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 16.

z dnia 29 grudnia 1944 r.

Dekret Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 27 grudnia 1944 r. o tymczasowym uregulowaniu uposażeń pracowników państwowych.

Na podstawie ustawy Krajowej Rady Narodowej z dnia 15 sierpnia 1944 r. o tymczasowym trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 1. poz. 3.) — Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego postanawia a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Uposżenie fukcjonariuszów państwowych, sędziów, asesorów, aplikantów sądowych i prokuratorów, pracowników zakładów, przedsiębiorstw i instytucyj państwowych, których stanowisko służbowe ma charakter publiczno-prawny, regulują odnośne przepisy prawne obowiązujące w dniu 1 września 1939 r. ze zmianami wynikającymi z niniejszego dekretu.

Art. 2. Ustanawia się dodatek wojenny do uposażeń, dodatków funkcyjnych i służbowych osób wymienionych w art. 1., który będzie wypłacalny do czasu unormowania stosunków gospodarczych według następujących tabel:

A. Funkcjonariusze, pracownicy, przedsiębiorstw, zakładów i instytucyj państwowych

Uposażenie zasadnicze miesięczne w złotych	Wysokość dodatku wojennego
do 100 zł.	300 zł.
ponad 100 zł. do 130 zł.	325 zł.
„ 130 „ „ 160 „	350 „
„ 160 „ „ 210 „	370 „
„ 210 „ „ 260 „	390 „
„ 260 „ „ 335 „	400 „
„ 335 „ „ 450 „	430 „
„ 450 „ „ 700 „	490 „
„ 700 „ „ 1000 „	600 „
„ 1000 „ „ 1500 „	700 „
„ 1500 „ „ 2000 „	800 „
„ 2000 „	900 „

B. Sędziowie i prokuratorzy

W grupie uposażenia	Dodatek wojenny dla sędziów prokuratorów	Uposażenie zasadnicze wraz z dodatkiem wojennym
I	1.350	2.450
II	1.120	1.920
III	1.000	1.575
IV	840	1.265

Asesorzy sądowi

W grupie uposażenia	Dodatek wojenny dla asesorów	Uposażenia zasadnicze wraz dodatkiem wojennym
VII	815	1.150
VIII	790	1.050

C. Dodatek wojenny do dodatku funkcyjnego i służbowego

Wysokość dodatku funkcyjnego lub służbowego	Wysokość dodatku wojennego
od 5 zł. do 20 zł.	100 zł.
ponad 20 zł. do 50 zł.	110 zł.
„ 50 „ „ 75 „	120 „
„ 75 „ „ 100 „	160 „
„ 100 „ „ 150 „	220 „
„ 150 „ „ 200 „	280 „
„ 200 „ „ 250 „	320 „
„ 250 „ „ 300 „	370 „
„ 300 „ „ 350 „	400 „
„ 350 „ „ 400 „	400 „
„ 400 „ „ 450 „	400 „
„ 450 „ „ 500 „	400 „
„ 500 „ „ 550 „	400 „
„ 550 „ „ 600 „	420 „
„ 600 „ „ 650 „	440 „
„ 650 „ „ 700 „	460 „
„ 700 „ „ 750 „	480 „
„ 750 „ „ 800 „	520 „
„ 800 „ „ 850 „	540 „
„ 850 „ „ 900 „	560 „
„ 900 „ „ 950 „	580 „
„ 950 „	600 „

Art. 3. Ustanawia się dodatek rodzinny w wysokości 100 zł. miesięcznie na każdego członka rodziny.

Za członka rodziny uważa się pozostające na utrzymaniu osoby pobierającej dodatek żonę i dzieci (ślubne, nieślubne i adoptowane) w wieku do lat 14, o ile zaś uczęszczają do szkoły średniej lub wyższej do czasu ukończenia szkoły.

Art. 4. Przepisy dekretu niniejszego nie mają zastosowania do uposażenia wojska i funkcjonariuszy służby bezpieczeństwa.

Art. 5. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Przewodniczącemu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego oraz wszystkim zainteresowanym Kierownikom Resortów.

Art. 6. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 sierpnia 1944 r. — jednak różnica na niekorzyść funkcjonariusza między wypłacanymi mu dotychczas zaliczkami, a uposażeniem należnym mu w myśl niniejszego dekretu nie podlega zwrotowi.

Przewodniczący Krajowej Rady Narodowej:
(—) Bolesław Bierut

podpisy.

Poz. 2.

Dekret Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 27 grudnia 1944 r. o tymczasowym unormowaniu stosunku służbowego i zaszeregowaniu funkcjonariuszów państwowych.

Na podstawie ustawy Krajowej Rady Narodowej z dnia 15 sierpnia 1944 r. o tymczasowym trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 1. poz. 3.) Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego postanawia a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. (1) Stosunek służbowy i zasady zaszeregowania funkcjonariuszów państwowych, sędziów w sądownictwie powszechnym i administracyjnym, prokuratorów, oraz asesorów i aplikantów sądowych, a nadto pracowników przedsiębiorstw, zakładów i instytucyj państwowych, których stosunek służbowy ma charakter publiczno-prawny, powracających lub zgłaszających się ponownie do służby — regulują właściwe przepisy prawne, obowiązujące w dniu 1 września 1939 r. ze zmianami wynikającymi z niniejszego dekretu.

(2) Osoby wyżej wymienione nazywane będą w dalszym ciągu dekretu funkcjonariuszami państwowymi.

(3) Przepisy dekretu niniejszego nie dotyczą wojska, profesorów, pomocniczych sił naukowych w państwowych szkołach akademickich i nauczycieli, służby bezpieczeństwa publicznego, w tym Milicji Obywatelskiej, Straży Więziennej i Granicznej.

Art .2. Funkcjonariuszowi państwowemu, który w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia wejścia w życie dekretu niniejszego zgłosił się ponownie do służby państwowej i został do niej przyjęty, zalicza się czas służby od dnia 1 września 1939 r. — zaliczony i podlegający zaliczeniu według dotychczas obowiązujących przepisów.

Art. 3. Funkcjonariusze państwowi dla dobra służby mogą być przenoszeni do innych działów zarządu państwowego — zarządzeniem właściwej władzy.

Art. 4. Funkcjonariusz państwowy, powracający lub obejmujący ponownie po dniu 22 lipca 1944 r. stanowisko, do którego przywiązana jest wyższa grupa uposażenia, zarządzeniem Kierownika Resortu może otrzymać dodatek wyrównawczy w wysokości różnicy między posiadaną, a przywiązaną do spełnianej funkcji grupą uposażenia, oraz przynależne do tej

funkcji dodatki o ile nie zostanie do tej wyższej grupy zaawansowany.

Art. 5. (1) Pracownicy, którzy wstąpili do służby państwowej po dniu 22 lipca 1944 r. a nie byli przedtem funkcjonariuszami państwowymi, uważani są za stałych funkcjonariuszów w rozumieniu odnośnych przepisów służbowych.

(2) Właściwe władze przełożone zaszeregują tych pracowników do odpowiednich grup uposażenia z tym, że w przypadku powierzenia pracownikowi stanowiska, do którego przywiązana jest wyższa grupa uposażenia, niż ta, do której został zaszeregowany — stosuje się odpowiednie przepisy art. 4. niniejszego dekretu.

(3) Przepis ust. 1. nie dotyczy tych stanowisk w poszczególnych działach zarządu Państwa, które ze względu na charakter służby mogą być obsadzone tylko przez pracowników kontraktowych.

(4) Pracownicy kontraktowi będą traktowani na równi ze stałymi funkcjonariuszami pod względem obciążeń i zwolnień z tytułu podatków i innych opłat publiczno-prawnych oraz korzystania ze wszelkich świadczeń z wyjątkiem emerytalnych.

Art. 6. (1) W ciągu roku, od daty wejścia w życie niniejszego dekretu właściwa władza naczelna może zmienić grupę uposażenia i stanowisko służbowe, przenieść w stan spoczynku lub zwolnić ze służby funkcjonariusza, bez zachowania warunków i terminów przewidzianych w odnośnych przepisach służbowych.

(2) Zwolnienie ze służby przewidziane w ust. 1. może nastąpić po uprzednim 3-miesięcznym wypowiedzeniu.

(3) Rozporządzenie Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego ustali początek biegu terminu wskazanego w ust. 1. dla terenów pozostających jeszcze pod okupacją.

Art. 7. Przepisy art. 3. i 5. niniejszego dekretu nie mają zastosowania do sędziów w sądownictwie powszechnym i administracyjnym, prokuratorów, asesorów i aplikantów sądowych.

Art. 8. W ciągu trzech lat od daty wejścia w życie niniejszego dekretu może właściwa władza naczelna:

a) zaliczyć funkcjonariuszy państwowych do wyższych kategoryj i grupy uposażenia bez względu na posiadane wykształcenie,

b) zwolnić funkcjonariuszy państwowych od składania egzaminów urzędniczych.

Art. 9. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Przewodniczącemu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego i właściwym Kierownikom Resortów.

Art. 10. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z tym, że przepisy zawarte w art. 2, 4 i 5 mają moc obowiązującą od dnia 1-go sierpnia 1944 r.

Przewodniczący Krajowej Rady Narodowej:
(—) Bolesław Bierut
podpisy.

Poz. 3.

Rozporządzenie Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 27 grudnia 1944 r. o ustaleniu grup uposażenia do tabeli stanowisk we władzach, urzędach, zakładach i instytucjach państwowych.

Na podstawie art. 9. dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 27 grudnia 1944 r. o tymczasowym unormowaniu stosunku służbowego i zaszeregowaniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 89) zarządza się, co następuje:

Par. 1. Do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. o ustanowieniu tabeli stanowisk we władzach, urzędach, zakładach i instytucjach państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 780), zmienionego rozporządzeniami: z dnia 2 lipca 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 370), — 21 stycznia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr. 9, poz. 67), 12 lipca 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr. 55, poz. 431), 24 listopada 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr. 83, poz. 603), 16 lutego 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr. 13, poz. 91), 28 marca 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 195) i 11 lutego 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr. 14, poz. 78) ustanawia się nową tabelę stanowisk i grup uposażeniowych według załączonych tabel (załącznik).

Par. 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 sierpnia 1944 r. Jednocześnie traci moc załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 780) wraz z późniejszymi zmianami.

Przewodniczący Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego:
(—) Edward Osóbka-Morawski.

Kierownik Resortu Skarbu:
(—) Jan Stefan Haneman.

ZAŁĄCZNIK I.

Poz. 4.

DEKRET

z dnia 29 września 1945 r.

o dodatku przejściowym do zaopatrzeń emerytalnych.

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1.) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydent Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Do zaopatrzeń emerytalnych (uposażeń emerytalnych, pensji wdowich i pensji sierocych), wypłacanych na podstawie ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr 20, poz. 160), zmienionej dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 listopada 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 521) i ustawą z dnia 12 marca 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 17, poz. 125), ustanawia się dodatek przejściowy, który będzie wypłacany do czasu unormowania stosunków gospodarczych według niżej podanej tabeli:

Miesięczna wysokość zaopatrzenia emerytalnego		Wysokość dodatku przejściowego
	do 100 zł	250 zł
ponad	100—210 zł	300 zł
„	210—450 zł	350 zł
„	450—700 zł	400 zł
„	700 zł	450 zł

Art. 2. Łączna kwota pensji wdowiej i pensji sierocych wraz z dodatkiem przejściowym, ani też łączna kwota pensji sierocych wraz z dodatkiem przejściowym nie może przekraczać kwoty uposażenia emerytalnego z dodatkiem przejściowym, które otrzymywał albo, które otrzymałby zmarły funkcjonariusz państwowy względnie zawodowy wojskowy.

Art. 3. Przepisy art. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do zaopatrzeń, wypłacanych na podstawie ustawy z dnia 11 grudnia 1924 r. o zaopatrzeniu osób szczególnie zasłużonych oraz o wyjątkowym zaopatrzeniu, nie opartym na innych tytułach prawnych (Dz. U. R. P. z 1925 r. Nr 2, poz. 12 i Dz. U. R. P. z 1930 r. Nr 17, poz 122).

Art. 4. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Prezesowi Rady Ministrów oraz wszystkim Ministrom.

Art. 5. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem 1 września 1945 r.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej:
Bolesław Bierut
Prezes Rady Ministrów:
Edward Osóbka-Morawski
Minister Obrony Narodowej:
Michał Żymierski
Marszałek Polski
Minister Skarbu:
Konstanty Dąbrowski
Minister Spraw Zagranicznych:
Wincenty Rzymowski
Minister Administracji Publicznej:
Władysław Kiernik
Minister Bezpieczeństwa Publicznego:
Stanisław Radkiewicz
Minister Pracy i Opieki Społecznej:
Jan Stańczyk
Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:
Stanisław Mikołajczyk
Minister Aprowizacji i Handlu:
Jerzy Sztachelski
Minister Poczt i Telegrafów:
Tadeusz Kapeliński

Resort Oświaty

Do poz. 3.

Zarząd Centralny

Kolejność	Stanowisko (tytuł)	kategoria	Grupa uposażenia
—	Kierownik Resortu	—	II
1.	Podsekretarz Stanu	I	III
2.	Dyrektor Departamentu Gabin. Biura	I	IV—V
3.	Dyrektor Archiwów Państw.	I	IV—V
	Dyrektor Bibl. Narod.	I	IV—V
4.	Naczelnik Sekretariatu Kier. Resortu	I	V—VI
	Naczelnik Wydziału	I	V—VI
5.	Kierownik Referatu	I	VI
	Radca Resortu	I	VI
	Ministerialny Wizytator szkół	I	V—VI
	Inspektor Administr.	I	V—VI
6.	Referendarz	I	VII—VIII
7.	Kierownik Rachuby	II	VII—VIII
8.	Kierownik Kancelarii	III	VIII—IX
	Intendant	III	VIII—IX
	Podreferendarz	II	VIII—IX
9.	Sekretarz (administr.-rachunkowy)	II	IX—X—XI
10.	St. rejestrator	III	IX—X
11.	Rejestrator	III	X—XI
12.	Kancelista	III	XI—XII
	Rachmistrz	III	XI—XII

Władze, zakłady, instytucje bezpośrednio podległe

Kolejność	Stanowisko (tytuł)	kategoria	Grupa uposażenia
1.	Kurator Okr. Szk.	I	IV—V
2.	Naczelnik Wydz. Kuratorium	I	V—VI
3.	Administrator	I	V—VI
	Kierownik Sekret. Szk. Akadem.	I	V—VI
	Kierownik (Archiwów, Bibl.)	I	V—VI
	Kustosz	I	VI
4.	Radca Kuratorium	I	VI
	Wizytator szkół	I	VI
	Kwestor	II	VI—VII
6.	Archiwista	I	VII—VIII
	Bibliotekarz	I	VII—VIII
	Asystent (Archiwum, Bibl.)	I	VII—VIII
	Referendarz	I	VII—VIII
7.	Kierownik Rachuby	II	VII—VIII
	Kierownik Kancelarii	III	VIII—IX
	Intendant	III	VIII—IX
	Podreferendarz	II	VIII—IX
8.	Sekretarz (admin., rachunkowy, techn.)	II	X—XI
9.	Starszy rejestrator	III	X—XI
10.	Rejestrator	III	XI
11.	Kancelista	III	XII
	Rachmistrz	III	XII

Władze, urzędy, instytucje bezpośrednio podległe

Kolejność	Stanowisko (tytuł)	kategoria	Grupa uposażenia
1.	Ispektor Szkol.	I	VII—VIII
2.	Podinspektor Szkol. (zast. Insp. Szk.)	I	VIII
	Istruktor Ośw. pozaszkolnej	I	VIII
3.	Sekretarz (administracyjny, rachunk., tech.)	II	X—XI
4.	Starszy rejestr.	III	X—XI
5.	Rejestrator	III	XI
6.	Kancelista	III	XII
	Rachmistrz	III	XII

w/z Minister Kultury i Sztuki:
L. Kruczkowski
Minister Oświaty:
Czesław Wycech
Minister Zdrowia:
Franciszek Litwin
Minister Komunikacji:
Jan Rabanowski
Minister Przemysłu:
Hilary Minc
Minister Sprawiedliwości:
Henryk Świątkowski
Minister Odbudowy:
Michał Kaczorowski
Minister Informacji i Propagandy:
Stefan Matuszewski
Minister Lasów:
Stanisław Tkaczow
Minister Żeglugi i Handlu Zagranicznego:
Stefan Jędrychowski

Poz. 5.

DEKRET

z dnia 29 września 1945 r.

o zmianie ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. W ustawie z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1934 r. i Nr 20, poz. 160) zmienionej dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 listopada 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 521) oraz ustawą z dnia 12 marca 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr. 17, poz. 125) w art. 67 po ustępie trzecim dodaje się dwa nowe ustępy jako ustępy czwarty i piąty:

„Prawo do tymczasowego zaopatrzenia emerytalnego, przewidzianego w ust. 1, służy również żonom i dzieciom emerytowanych funkcjonariuszów państwowych i emerytowanych zawodowych wojskowych, którzy zaginęli w czasie wojny.

Minister Skarbu bądź upoważniona przez niego władza skarbowa może przyznać tymczasowe zaopatrzenie emerytalne, przewidziane w ustępie 1, żonie i dzieciom emerytowanego funkcjonariusza państwowego lub emerytowanego zawodowego wojskowego, który zaginął w warunkach nie objętych ustępem poprzedzającym".

Art. 2. Wykonanie dekretu niniejszego porucza się Prezesowi Rady Ministrów i Ministrowi Skarbu oraz innym Ministrom we właściwym każdemu z nich zakresie działania.

Art. 3. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej:
Bolesław Bierut
w/z Prezes Rady Ministrów:
Władysław Gomółka
Minister Skarbu:
Konstanty Dąbrowski

Poz. 6.

DEKRET

z dnia 8 maja 1945 r.

o ustanowieniu Narodowego Święta Zwycięstwa i Wolności

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Celem upamiętnienia po wsze czasy zwycięstwa Narodu Polskiego i Jego Wielkich Sprzymierzeńców nad najeźdźcą germańskim, demokracji nad hitleryzmem i faszyzmem, wolności i sprawiedliwości nad niewolą i gwałtem — dzień 9 maja, jako dzień zakończenia działań wojennych, stanowić będzie Narodowe Święto Zwycięstwa i Wolności.

Art. 2. Dzień 9 maja jest wolny od pracy.

Art. 3. Wykonanie dekretu niniejszego porucza się Prezesowi Rady Ministrów i wszystkim Ministrom.

Art. 4. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej:
Bolesław Bierut
Prezes Rady Ministrów:
Edward Osóbka-Morawski
Minister Spraw Zagranicznych:
Wincenty Rzymowski
Minister Obrony Narodowej:
Michał Żymierski
Marszałek Polski
Minister Administracji Publicznej:
Edward Ochab
Minister Bezpieczeństwa Publicznego:
Stanisław Radkiewicz
Minister Pracy i Opieki Społecznej:
Wiktor Trojanowski
w/z Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:
Michał Szyszko
w/z Minister Aprowizacji i Handlu:
Karol Petrusewicz
w/z Minister Poczt i Telegrafów:
Roman Pałasek
w/z Minister Informacji i Propagandy:
Wilhelm Billig
Minister Oświaty:
Stanisław Skrzeszewski
Minister Skarbu:
Konstanty Dąbrowski
Minister Zdrowia:
Franciszek Litwin
w/z Minister Komunikacji:
Józef Olewiński
Minister Przemysłu:
Hilary Minc
Minister Sprawiedliwości:
Henryk Świątkowski
Minister Kultury i Sztuki:
Edmund Zalewski

Poz. 7.

USTAWA

z dnia 22 lipca 1945 r.

o ustanowieniu Narodowego Święta Odrodzenia Polski.

(Przedruk z Dziennika Ustaw R. P. z dnia 31 sierpnia 1945 r. Nr. 32, poz. 194)

Art. 1. Celem upamiętnienia po wsze czasy Odrodzenia Niepodległego i Demokratycznego Państwa Polskiego — dzień 22 lipca, jako dzień powstania Suwerennej władzy Narodu Polskiego stanowić będzie Narodowe Święto Odrodzenia Polski.

Art. 2. Dzień 22 lipca jest wolny od pracy.

Art. 3. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Prezesowi Rady Ministrów i wszystkim ministrom.

Art. 4. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 22 lipca 1945 r. Równocześnie traci moc ustawa z dnia 23 kwietnia 1937 r. o Święcie Niepodległości (Dz. U. R. P. 33, poz. 255).

Prezydent Krajowej Rady Narodowej:
Bolesław Bierut
Prezes Rady Ministrów:
Edward Osóbka-Morawski
Minister Obrony Narodowej:
Michał Żymierski
Marszałek Polski
w/z Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:
Szyszko
Minister Zdrowia:
Franciszek Litwin
Minister Spraw Zagranicznych:
Wincenty Rzymowski
Minister Administracji Publicznej:
Władysław Kiernik
Minister Bezpieczeństwa Publicznego:
Stanisław Radkiewicz

Minister Skarbu:
Konstanty Dąbrowski
w/z Minister Przemysłu:
Ciszewski
Minister Komunikacji:
Jan Rabanowski
w/z Minister Poczt i Telegrafów:
Roman Pallasch
Minister Lasów:
Stanisław Tkaczow
w/z Minister Pracy i Opieki Społecznej:
Edmund Giebartowski
Minister Oświaty:
Czesław Wycech
Minister Kultury i Sztuki:
Władysław Kowalski
Minister Sprawiedliwości:
Henryk Świątkowski
Minister Odbudowy Kraju:
Michał Kaczorowski
Minister Informacji i Propagandy:
Stefan Matuszewski
Minister Aprowizacji i Handlu:
Jerzy Sztachelski
w/z Minister Żeglugi i Handlu Zagranicznego:
Z. Wyrozembski.

Poz. 8.

DEKRET

z dnia 7 lipca 1945 r.

o odtworzeniu dyplomów i świadectw z ukończenia nauki

(Przedruk z Dziennika Ustaw R. P. z dnia 18. VIII. 1945 r. Nr. 27, poz. 164)

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Jeżeli zaginął lub uległ zniszczeniu dyplom naukowy lub świadectwo z ukończenia wszelkiego rodzaju szkół i kursów lub poszczególnych klas tego rodzaju zakładów naukowych, praktycznej nauki zawodu, odbycia praktyki zawodowej, świadectwo lub dyplom na tytuł mistrza lub czeladnika i wszelkiego rodzaju stanowiska w zawodzie lub pracy zawodowej, a zainteresowana osoba nie może uzyskać nowego dokumentu lub jego duplikatu albo zastępczego zaświadczenia w instytucji lub u osoby, która dokument wystawiła, z powodu zaginięcia lub zniszczenia akt, albo zwinięcia wymienionej instytucji lub śmierci tej osoby, bez pozostawienia akt, wówczas osoba zainteresowana może wystąpić do sądu grodzkiego miejsca swego zamieszkania z wnioskiem o odtworzenie zaginionego lub zniszczonego dokumentu.

Art. 2. Wniosek o odtworzenie dokumentu winien zawierać dokładną treść zaginionego lub zniszczonego dokumentu, o ile możliwe, w dosłownym jego brzmieniu i żądanie odtworzenia go zgodnie z treścią oraz powołanie dowodów na jego poparcie.

Art. 3. (1) Do wniosku o odtworzenie dokumentu winno być dołączone zaświadczenie instytucji lub osoby, która dokument wystawiła, stwierdzające odmowę wystawienia nowego dokumentu lub luplikatu z powodu zaginięcia lub zniszczenia akt, a w przypadku zwinięcia powyższej instytucji lub śmierci tej osoby zaświadczenie władzy gminnej miejsca wystawienia dokumentu, stwierdzającego zwinięcie instytucji lub śmierć osoby i niepozostawienie przez nią akt, na podstawie których mógłby być wystawiony nowy dokument lub jego duplikat.

(2) Przepis ust. (1) stosuje się również przy odtwarzaniu dokumentów, wystawionych zagranicą, z tą różnicą, iż podpisy na zaświadczeniach, stwierdzających niemożność wystawienia nowego dokumentu lub jego duplikatu albo autentyczność zaświadczenia, winny być stwierdzone przez konsulat lub przedstawicielstwo polskie. Zaświadczenia powyższe mogą być także wystawiane przez konsulaty lub przedstawicielstwa polskie za granicą.

(3) Bez złożenia wymienionych w ust. (1) lub (2) zaświadczeń, wniosek o odtworzenie dokumentów jest niedopuszczalny i podlega odrzuceniu na posiedzeniu niejawnym.

(4) Do czasu utworzenia konsulatów i przedstawicielstw polskich za granicą wnioski o odtworzenie dokumentów, wystawionych poza granicami kraju, można składać bez załączenia zaświdczeń wymienionych w ust. (2).

Art. 4. Przy nadaniu biegu wnioskowi ootdworzenie akt, sędzia zarządzi ogłoszenie o złożeniu tego wniosku w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Oświaty, jeżeli sprawa będzie dotyczyć odtworzenia dyplomów i świadectw zakładów naukowych, aw Monitorze Polskim, jeżeli sprawa będzie dotyczyć innych dyplomów i świadectw. Ogłoszenie to winno zawierać wskazanie osoby wnioskodawcy i jego miejsca zamieszkania, treść wniosku z dokładnym wskazaniem instytucji lub osoby, przez które dokument miał być wystawiony, oraz wezwanie do wszystkich instytucyj i osób, posiadających jakiekolwiek wiadomości w sprawie, o nadsyłanie sądowi na piśmie lub zgłaszanie do protokołu doniesień co do bezzasadności wniosku. Doniesienia te są wolne od wszelkich opłat sądowych.

Art. 5. (1) Po nadejściu dowodu, stwierdzającego dokonanie przepisanych w art. 4 ogłoszeń, sędzia wyznacza rozprawę tak, aby od ukazania się w pismach ogłoszenia do rozprawy upłynęło nie mniej, niż jeden miesiąc.

(2) Postępowanie z wniosków o odtworzenie dokumentów odbywa się według przepisów kodeksu postępowania cywilnego cz. I., o ile przepisy następne nie stanowią inaczej.

(3) Sąd w tym postępowaniu zbiera dowody z urzędu i nie jest ograniczony do dowodów, o których powziął wiadomość z akt psrawy lub oświadczeń stron, ani nie jest skrępowany co do dopuszczenia dowodów sprzeciwem stron. Przy rozpoznaniu sprawy sąd bierze pod rozwagę także nadesłane i zgłaszane do protokółu doniesienia i powołane w nich dowody.

Art. 6. Orzeczenia sądu, rozstrzygające wnioski o odtworzenie dokumentów, zapadają w formie postanowień. Orzeczenia uwzględniające wniosek poza zachowaniem przepisu art. 348 kodeksu postępowania cywilnego, winny zawierać jeszcze dokładną treść zaginionego lub zniszczonego dokumentu, oznaczenie instytucji lub osoby, która dokument wystawiła, oraz datę jego wystawienia przynajmniej przybliżona. W przypadku niemożności odtworzenia, istotnej treści dokumentu wniosek podlega całkowitemu oddaleniu.

Art. 7. W razie uwzględnienia wniosku sąd zarządzi ogłoszenie w Monitorze Polskim. Ogłoszenie to winno zawierać dokładną treść postanowienia, odtwarzającego zaginiony lub zniszczony dokument oraz wzmiankę o prawie i terminie do zaskarżenia tego postanowienia ze wskazaniem instytucji i osób, którym to prawo służy.

Art. 8. Od postanowień, uwzględniających wnioski o odtworzenie dokumentu, służy prokuratorowi, władzom bezpieczeństwa publicznego oraz instytucjom i osobom, które według postanowienia sądu dokument wystawiły, zażalenie w terminie siedmiodniowym od ukazania się przepisanego w art. 7 ogłoszenia.

Art. 9. Orzeczenia drugiej instancji są ostateczne.

Art. 10. Po uprawomocnieniu się postanowienia, odtwarza rzającego zaginiony lub zniszczony dokument, sąd wyda osobie zainteresowanej na jej żądanie wypis tego postanowienia. Wypis ten zastępuje całkowicie utracony dokument i posiada tką samą moc, jak ten dokument.

Art. 11. W przypadku późniejszego ujawnienia, iż postanowienie uwzględniające wniosek o odtworzenie dokumentu, oparte zostało na fałszywych dowodach lub uzyskane zostało przez czyn karalny, sąd, który ostatnio orzekał w sprawie, wznawia z urzędu postępowanie w sprawie i uchyla wydane przezeń postanowienie oraz orzeka ponnowie o żądaniu wniosku. Podstawą wznowienia postępowania może być tylko skazujący prawomocny wyrok sądu karnego. Wznowienie postępowania może nastąpić także w przypadku niemożności wszczęcia lub umorzenia postępowania karnego w sprawie z innych powodów, niż brak dowodów winy lub cech przestępstwa.

Art. 12. W przypadku uchylenia postanowienia, uwzględniającego wniosek o odtworzenie dokumentu i oddalenia tego wniosku po wznowieniu postępowania w sprawie, sąd zarządzi odebranie od zainteresowanej osoby przez komornika lub organa bezpieczeństwa wydanego jej wypisu postanowienia, o ile wypis ten nie został w toku postępowania w sprawie dołączony do akt. Jeżeli wypis ten będzie się znajdował w posiadaniu urzędu lub innej instytucji publicznej, sąd zwrócił się do tych instytucji o nadesłanie wypisu w celu dołączenia do akt sprawy.

Art. 13. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 14. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 18 sierpnia 1945 r.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej:
Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów:
Edward Osóbka-Morawski
Minister Sprawiedliwości:
Henryk Świątkowski

Poz. 9.

UCHWAŁA

Rady Ministrów

z dnia 18 sierpnia 1945 r.

w sprawie zwolnienia budynków szkolnych zajętych na inne cele.

Celem umożliwienia należytego rozwoju oświaty i rozpoczęcia normalnej pracy szkolnej od września b. r. Rada Ministrów uchwala:

§ 1. Wszelkie budynki stanowiące własność Państwa, samorządu i innych instytucyj prawa publicznego oraz osób fizycznych, a przeznaczone na cele szkolne, o ile są zajęte na cele nieszkolne, powinny być jak najrychlej zwrócone instytucji oświatowej.

§ 2. Instytucje lub jednostki wojskowe zajmujące budynki szkolne w miastach, winny być przeniesione za miasto w terminie do 1-go października 1945 r., jeśli ich obecność w tych miastach nie jest nieodzowna.

§ 3. Wojewodom poleca się współdziałanie przy przenoszeniu odnośnych instytucyj z budynków szkolnych do innych budynków, które winny być im udostępnione.

§ 4. Wykonanie tego zarządzenia powierza się poszczególnym Ministrom w porozumieniu z Ministrem Oświaty.

Poz. 10.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Oświaty

z dnia 18 sierpnia 1945 r. (Nr. II KN-720/45/N)

o uznaniu dyplomów z ukończenia Państwowego Instytutu Nauczycielskiego w Warszawie, Instytutu Pedagogicznego w Katowicach, Instytutu Pedagogicznego ZNP. oraz Instytutu Pedagogicznego w niektórych obozach jeńców wojennych za równoważne z dyplomami na nauczyciela szkół średnich ogólnokształcących i liceów pedagogicznych.

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 26 września 1922 r. dotyczącej kwalifikacyj zawodowych do nauczania w szkołach średnich ogólno-kształcących i seminariach nauczycielskich państwowych i prywatnych (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 828), wraz ze zmianami wprowadzonymi ustawą z dnia 16 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 75, poz. 740) oraz ustawą z dnia 12 stycznia 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 59) zarządzam, co następuje:

§ 1. (1) Dyplomy z ukończenia Państwowego Instytutu Nauczycielskiego w Warszawie, zorganizowanego na podstawie okólników Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 23 sierpnia 1921 r. L. 24318/I (Dz. Urz. W. R. i O. p. Nr. 16, poz. 164) iz dnia 28 lutego 1925 r. L. 2975/I (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6, poz), uznaje się za równoważne z dyplomami na nauczyciela szkół średnich ogólnokształcących i liceów pedagogicznych w zakresie przedmiotów wymienionych w dyplomie.

(2) Dyplomy z ukończenia Państwowego Instytutu Nauczycielskiego w Warszawie, zorganizowanego na podstawie zarządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 4 lipca 1930 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 7, poz. 107), uznaje się za równoważne z dyplomami na nauczyciela liceów pedagogicznych w zakresie przedmiotów pedagogicznych.

(3) Dyplomy z ukończenia Instytutu Pedagogicznego w Katowicach począwszy od roku szkolnego 1931/2, dyplomy Instytutu Pedagogicznego Zw. Nauczycielstwa Polskiego oraz dyplomy wydane przez Komisję Weryfikacyjną dla absolwentów Nauczycielskich, Instytutów Pedagogicznych w ofic. obozach jeńców woj. w Woldenbergu, Neubrandenburg i Prenzlau uznaje się za równoważne z dyplomami na nauczyciela liceów pedagogicznych w zakresie przedmiotów pedagogicznych.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Oświaty:
Cz. Wycech

Poz. 11.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 24 maja 1945 r.

w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. o zasadach zaszeregowania funkcjonariuszów państwowych do grup uposażenia i automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia, o dodatkach lokalnych, funkcyjnych i służbowych oraz o umundurowaniu niższych funkcjonariuszów państwowych.

Na podstawie art. 3 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663) zarządza się co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. o zasadach zaszeregowania funkcjonariuszów państwowych do grup uposażenia i utomatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia, o dodatkach lokalnych, funkcyjnych i służbowych oraz o umundurowaniu niższych funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 781) z późniejszymi zmianami, wprowadza się zmiany następujące:

1) W dziale I przepisy rozdziału 3 otrzymują brzmienie:

§ 13. (1) Wychowawczynie przedszkoli, posiadające przepisane kwalifikacje, otrzymują przy mianowaniu uposażenie grupy XI, po trzech latach służby — grupy X po dziesięciu latach służby — grupy IX, po osiemnastu latach służby — grupy VIII, wreszcie po dwudziestu siedmiu latach służby — grupy VII.

(2) Wychowawczynie przedszkoli, posiadające obok kwalifikacji przepisanych, kwalifikacje nauczycieli szkół powszechnych oraz wychowawczynie przedszkoli, posiadające ukończone liceum dla wychowawczyń przedszkoli, otrzymują uposażenie określone w § 15.

§ 14. Wychowawczynie przedszkoli nie posiadające przepisanych kwalifikacyj, otrzymują uposażenie grupy XI.

§ 15. Posiadający przepisane kwalifikacje do nauczania nauczyciele publicznych szkół powszechnych i nauczyciele szkół ćwiczeń oraz nauczyciele oddziałów pomocniczych specjalnych przy szkołach powszechnych otrzymują przy mianowaniu uposażenie grupy X. i pozostają w tej grupie do czasu zdania egzaminu praktycznego. Po ukończeniu przynajmniej trzech lat służby i po zdaniu egzaminu praktycznego, otrzymuje uposażenie grupy IX, po dziewięciu latach służby — grupy VIII, po osiemnastu latach służby — grupy VII, wreszcie po dwudziestu siedmiu latach służby mogą być awansowani do grupy VI.

§ 16. Nauczyciele publicznych szkół powszechnych, szkół ćwiczeń oraz szkół specjalnych ogólnokształcących, posiadający oprócz kwalifikacyj nauczycieli szkół powszechnych jeszcze specjalny egzamin zawodowy, określony przez Ministra Oświaty, otrzymują przy mianowaniu uposażenie grupy X, po trzech latach służby i ustaleniu uposażenie grupy IX, po dziewięciu latach służby, — grupy VIII, po piętnastu latach służby — grupy VII, wreszcie po dwudziestu czterech latach służby — grupy VI.

§ 17. Nauczyciele publicznych szkół powszechnych, szkół ćwiczeń oraz szkół specjalnych ogólnokształcących, którzy oprócz przepisanych dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych kwalifikacyj zawodowych mają ukończony Państwowy Instytut Nauczycielski, Państwowe Pedagogium, Państwowy Instytut Robót Ręcznych, Instytut Wychowania Fizycznego, Konserwatorium Muzyczne (Wydział Nauczycielski), Instytut Pedagogiczny w Katowicach (począwszy od roku 1931/32), 4-letni Instytut Pedagogiczny Związku Nauczycielstwa Polskiego, lub jeden z zakładów równorzędnych, określonych przez Ministra Oświaty, otrzymują przy mianowaniu uposażenia grupy IX, po trzech latach służby i ustaleniu — grupy VIII, po dziewięciu latach służby — grupy VII, po osiemnastu latach służby — grupy VI, wreszcie po dwudziestu siedmiu latach służby mogą być awansowani do grupy V.

§ 18. Nauczyciele publicznych szkół powszechnych, szkół ćwiczeń oraz szkół specjalnych ogólnokształcących, posiadający oprócz kwalifikacyj nauczycieli szkół powszechnych zakończone przepisanymi egzaminami studia wyższe, otrzymują uposażenie określone w § 20.

§ 19. Nauczyciele publicznych szkół powszechnych, szkół ćwiczeń oraz szkół specjalnych ogólnokształcących, nie posiadający przepisanych kwalifikacyj, otrzymują uposażenie grupy X, a jeżeli posiadają zakończone przepisanymi egzaminami studia wyższe, uposażenie grupy IX.

§ 20. Nauczyciele państwowych szkół średnich ogólnokształcących oraz zakładów kształcenia wychowawczyń przedszkoli i nauczycieli, posiadający kwalifikacje przewidziane ustawą z dnia 26 września 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 864) wraz wraz z późniejszymi zmianami, z wyjątkiem nauczycieli rysunków, zajęć praktycznych, śpiewu, muzyki i ćwiczeń cielesnych, nie mających matury licealnej (gimnazjalnej dawnego typu lub seminaryjnej) i ukończonych co najmniej dwuletnich specjalnych kursów zawodowych, otrzymują przy mianowaniu uposażenie grup VIII, a po zdaniu państwowego egzaminu pedagogicznego i trzech latach służby — grupy VII, po dwunastu latach służby — grupy VI i po dwudziestu jeden latach służby — grupy V.

§ 21. Nauczyciele państwowych szkół średnich ogólnokształcących oraz zakładów kształcenia wychowawczyń przedszkoli i nauczycieli, nauczający rysunków, zajęć praktycznych, śpiewu, muzyki i ćwiczeń cielesnych, a nie mający matury licealnej (gimnazjalnej dawnego typu lub seminarialnej) i ukończonych conajmniej dwuletnich specjalnych kursów zawodowych, oraz nauczyciele tychże szkół, mający ukończony Państwowy Instytut Nauczycielski, jeżeli nie nabyli praw przysługujących wykwalifikowanym nauczycielom szkół średnich, otrzymują uposażenie określone w § 17.

§ 22. Nauczyciele państwowych szkół średnich ogólnokształcących oraz zakładów kształcenia wychowawczyń przedszkoli i nauczycieli, nie posiadający posiadanych kwalifikacyj, otrzymują uposażenie grupy IX, a jeżeli posiadają zakończone przepisanymi egzaminami studia wyższe — uposażenie grupy VIII.

§ 23. (1) Kwalifikowani nauczyciele niższych szkół zawodowych, posiadający ukończony Państwowy Instytut Nauczycielski, Instytut Wychowania Fizycznego, Konserwatorium Muzyczne (Wydział Nauczycielski), Seminarium Gospodarcze w Snopkowie w latach od 1925 do 1936 lub Prywatną Szkołę Gospodarczą Żeńską w Snopkowie, Towarzystwa Gospodarczego Wykształcenia we Lwowie — od r. 1936, albo inny zakład określony przez ministra Oświaty — otrzymują uposażenie określone w § 17.

(2) Kwalifikowani nauczyciele niższych szkół zawodowych otrzymują uposażenie określone w § 16.

(3) Kwalifikowani nauczyciele niższych szkół zawodowych, posiadający zakończone przepisanymi egzaminami studia wyższe, otrzymują uposażenie określone w § 20.

§ 24. (1) Kwalifikowani nauczyciele średnich szkół zawodowych, posiadający zakończone przepisanymi egzaminami studia wyższe, otrzymują uposażenie określone w § 20.

(2) Kwalifikowani nauczyciele średnich szkół zawodowych, nie posiadający studiów wyższych, otrzymują uposażenie określone w § 17.

§ 25. Kwalifikowani instruktorzy w szkołach zawodowych otrzymują przy mianowaniu uposażenia grupy IX, po dziewięciu latach służby — grupy VIII, po piętnastu latach służby — grupy VII, wreszcie po dwudziestu czterech latach służby — grupy VI.

§ 26. Nauczyciele publicznych szkół dokształcających otrzymują uposażenie jak nauczyciele niższych szkół zawodowych w zależności od posiadanych kwalifikacyj.

§ 27. (1) Niekwalifikowani nauczyciele niższych szkół zawodowych otrzymują uposażenie grupy X, a jeżeli posiadają zakończone przepisanymi egzaminami studia wyższe — grupy IX.

(2) Niekwalifikowani nauczyciele średnich szkół zawodowych otrzymują uposażenie grupy IX, a jeżeli posiadają studia wyższe zakończone przepisanymi egzaminami — grupy VIII.

(3) Niekwalifikowani instruktorzy szkół zawodowych otrzymują uposażenie grupy IX.

§ 28. (1) Nauczyciele szkół wyższych nieakademickich, posiadający obok studiów wyższych kwalifikacje zawodowe, określone przez ministra Oświaty, otrzymują przy mianowaniu uposażenie grupy VII, po sześciu latach służby — grupy VI, po piętnastu latach służby — grupy V.

(2) Nauczyciele szkół wyższych nieakademickich o innych kwalifikacjach otrzymują uposażenie jak nauczyciele państwowych szkół średnich ogólnokształcących.

§ 29. Zasady zaszeregowania i automatycznego przechodzenia do wyższych grup uposażenia wychowawców (czyń) domów dziecięcych, internatów i burs, jak również nauczycieli oraz pomocniczych sił nauczycielskich i instruktorów, nie wymienionych w rozporządzeniu niniejszym, określi Minister Oświaty w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

§ 30. Dyrektorzy i kierownicy szkół otrzymują uposażenie i awansują do wyższych grup uposażenia na zasadach przewidzianych dla nauczycieli szkół przez nich kierowanych z tym, że przy obliczaniu lat służby należy ich służbę w charakterze dyrektora lub kierownika — liczyć jako służbę nauczycielską.

§ 31. (1) Urzędnicy administracji szkolnej, przeniesieni do służby nauczycielskiej, zachowują posiadaną w służbie urzędniczej grupę uposażenia dopóty, dopóki nie przejdą automatycznie do wyższej grupy uposażenia, przy czym lata pracy w administracji szkolnej liczą się im do lat służby nauczycielskiej.

(2) Przepis ustępu pierwszego nie dotyczy dych urzędników administracji szkolnej, którzy ustępują ze stanowiska na żądanie organów kontroli społecznej. Do wymiaru uposażenia jednak będą policzone lata pracy w administracji szkolnej, jak lata służby nauczycielskiej.

§ 32. Nauczyciel przeniesiony do służby w administracji szkolnej, otrzymuje w czasie tej służby uposażenie zasadnicze takie, jakie przysługiwało by mu przy pozostawaniu w służbie nauczycielskiej. Nie wykluczą to jednak wcześniejszego awansowania go do wyższej grupy uposażenia na podstawie przepisów o państwowej służbie cywilnej.

§ 33. Przesunięcie do wyższej grupy uposażenia następuje tylko w dniu 1 stycznia lub 1 lipca po ziszczeniu się warunków, wymaganych da awansu automatycznego".

2) W § 40 pkt. 5 lit. e) otrzymuje brzmienie następujące:

„e) Nauczycielom szkół państwowych lub publicznych z tytułu nauczania lub zajęć w godzinach nadliczbowych, nauczycielom szkół ćwiczeń, szkół powszechnych i specjalnych, którzy spełniają czynności związane z praktycznym kształceniem kandydatów na nauczycieli, nauczycielom, spełniającym czynności związane z zarządem internatów lub czynności wychowawców młodzieży w internatach, nauczycielom szkół gospodarstwa wiejskiego, którzy wykonują prace w gospodarstwach szkół, oraz wybitnym fachowcom w szkołach zawodowych i specjalnych, przyznaje się dodatki służbowe, których stawki ustala Minister Oświaty w porozumieniu z Ministrem Skarbu".

§ 2. (1) Przy wymiarze uposażenia w myśl niniejszego rozporządzenia zaliczą władze szkolne, wyznaczone przez Ministra Oświaty, do czasu służby czas udowodnionej pracy nauczycielskiej w szkolnictwie polskim jawnym na terenach okupowanych lub za granicą. Okres pracy w wymiarze co najmniej 14 godzin tygodniowo podlega zaliczeniu w całości, okres zaś pracy w wymiarze poniżej 14 godzin tygodniowo — w połowie. Władze szkolne mogą zarządzić zbadanie pracy nauczyciela w okresie okupacji przez komisje weryfikacyjne.

(2) O zaliczalności okresu wojennego we wszystkich innych wypadkach decydują komisje weryfikacyjne, powołane przez Ministra Oświaty, który ustali ich skład i kompetencje, jako też zasady zaliczalności. Minister Oświaty może ustalić przypadki, w których okres ten zaliczony będzie tylko w części. Minister Oświaty może również zarządzić w wypadkach na szczególne uwzględnienie zasługujących, zaliczenie okresu wojennego lub jego części, a zwłaszcza czasu pracy w zorganizowanym tajnym nauczaniu, w wymiarze wyższym niż pojedynczy, nie wyższym wszakże niż podwójny.

(3) Postanowień paragrafu niniejszego nie stosuje się do tych nauczycieli, którzy bez ważnych powodów nie zgłosili się w terminie, ustalonym przez Ministra Oświaty, do objęcia służby w szkolnictwie państwowym lub publicznym lub którzy do tej służby nie zostali przyjęci.

§ 3. Zaszeregowanie nauczycieli do grup uposażenia w myśl przepisów niniejszego rozporządzenia następuje z ważnością od 1 stycznia 1945 r. Przepisy o zasadach automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia, ustalone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 781) uważa się za zawieszone na czas od 1 września 1939 r. do 31 grudnia 1944 r.

§ 4. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Prezesowi Rady Ministrów oraz Ministrom Skarbu i Oświaty we właściwym każdemu z nich zakresie działania.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życia z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów:
Edward Osóbka-Morawski

Minister Oświaty:
Stanisław Skrzeszewski

Minister Skarbu:
Konstanty Dąbrowski

Poz. 12.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 12 września 1945 r.

o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe.

(Przedruk z Dziennika Ustaw R. P. z d. 8 października 1945 r. Nr. 41, poz. 228).

Na podstawie art. 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663) i art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnym i administracyjnym oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 665) zarządza się, co następuje:

DZIAŁ I.

Przepisy ogólne.

§ 1. 1) Rozporządzenie niniejsze reguluje należności za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia w kraju i poza granicami Państwa urzędników i niższych funkcjonariuszów państwowych, profesorów, pomocniczych sił naukowych w państwowych szkołach akademickich, nauczycieli szkół państwowych i publicznych, pozostających na etacie Państwa, sędziów, prokuratorów, asesorów i aplikantów sądowych.

2) Osoby wyżej wymienione nazywane będą w dalszym ciągu w rozporządzeniu niniejszym funkcjonariuszami państwowymi.

3) Rozporządzenie niniejsze nie dotyczy należności za podróże służbowe, delegacje oraz przeniesienia w wojsku, w służbie bezpieczeństwa publicznego oraz w Straży Granicznej.

§ 2. Funkcjonariuszom państwowym w razie podróży służbowej (komisji) lub delegacji do miejscowości, położonej poza zwykłym ich miejscem służbowym, należą się:

1) diety,

2) zwrot kosztów przejazdu.

§ 3. W razie przeniesienia na inne miejsce służbowe funkcjonariuszom państwowym należą się:

1) diety dla nich i członków rodziny;

2) zwrot kosztów ich przejazdu i członków rodziny;

3) ryczałt za przeniesienie;

4) zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego.

§ 4. Za członków rodziny uważa się osoby wymienione w art. 3 dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 27 grudnia 1944 r., o tymczasowym uregulowaniu uposażeń pracowników państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 88) w brzmieniu z dnia 24 maja 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr. 24, poz. 137).

§ 5. Przez uposażenie miesięczne rozumie się wszystkie kwoty, wypłacane za dany miesiąc z tytułu uposażenia służbowego bez potrąceń.

§ 6. Praktykantom, przeniesionym na inne miejsce służbowe celem odbycia dalszej praktyki, służy jedynie zwrot kosztów podróży i diety wyłącznie za czas przejazdu.

§ 7. Jeżeli cały urząd zostanie przeniesiony czasowo do innej miejscowości, stosuje się przepisy o delegacji.

§ 8. W razie przeniesienia funkcjonariusza państwowego do miejscowości, do której był uprzednio delegowany, służy mu, oprócz należności z tytułu przeniesienia, zwrot kosztów przejazdu do miejscowości, w której miał stały przydział służbowy i z powrotem oraz diety za czas przejazdu, o ile przejazd ten jest konieczny celem uregulowania spraw, wynikających wskutek przeniesienia.

§ 9. Delegacja może trwać najwyżej pół roku. Przedłużenie delegacji ponad ten okres może nastąpić jedynie w przypadkach wyjątkowych, uzasadnionych ważnymi względami służbowymi, na mocy decyzji szefa władzy naczelnej, wydanej w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

DZIAŁ II.

Należności za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia w kraju.

ROZDZIAŁ 1.

Diety.

§ 10. W razie podróży służbowej do miejscowości, położonej poza zwykłym miejscem służbowym funkcjonariusza państwowego, diety należą się ca cały czas trwania tej podróży.

§ 11. W razie delegacji do miejscowości położonej poza zwykłym miejscem służbowym funkcjonariusza państwowego, diety należą się za czas przejazdu i pozostawania w delegacji.

§ 12. 1) W razie przeniesienia na inne miejsce służbowe należą się diety dla przeniesionego i dla członków rodziny za czas przejazdu do nowego miejsca służbowego i za pierwszą dobę pobytu w tymże miejscu.

2) Diedy dla członków rodziny wynoszą 75% diet, służących przeniesionemu.

§ 13. Diety należą się również za niedziele i święta, przypadające w czasie trwania podróży służbowej, delegacji lub przeniesienia.

§ 14. 1) Jeżeli w czasie podróży służbowej lub delegacji funkcjonariusz państwowy zachoruje, diety należą się również przez czas choroby. Chorobę należy udowodnić świadectwem lekarskim.

2) Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli funkcjonariusz państwowy został umieszczony w szpitalu na koszt Skarbu Państwa.

§ 15. Za czas urlopu diety nie należą się.

§ 16. 1. Diety wynoszą dziennie:

1) dla funkcjonariuszów państwowych, pobierających uposażenie według:

grupy I, II i III — 250 zł,

grupy IV, V, VI i VII — 225 zł,

grupy VIII, IX, X, XI i XII — 200 zł.

2) dla sędziów i prokuratorów, pobierających uposażenie według:

grupy I i II — 250 zł,

grupy III i IV — 225 zł.

2. Jeżeli funkcjonariusz państwowy otrzymuje dodatek wyrównawczy, określony w arty. 4 dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 27 grudnia 1944 r. o tymczasowym unormowaniu stosunku służbowego i zaszeregowaniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 89), należą mu się diety według odpowiedniej wyższej grupy uposażenia.

§ 17. 1. Diety zmniejsza się:

o 35% — jeżeli funkcjonariusz państwowy korzysta w czasie podróży służbowej lub delegacji z wyżywienia w stołówce, przeznaczonej dla funkcjonariuszów państwowych,

o 15% — jeżeli funkcjonariusz państwowy otrzymuje w tym czasie bezpłatne mieszkanie służbowe.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli podróż służbowa trwała nie dłużej niż 5 dni.

§ 18. 1. Jednostką obliczenia diet jest 24-godzinny okres czasu, liczony od chwili wyjazdu ze zwykłego miejsca służbowego do chwili powrotu do tego miejsca.

2. Jeżeli pobyt poza zwykłym miejscem służbowym trwa dłużej niż 24 godziny, należy się za końcowy okres czasu: ponad 6 do 12 godzin — połowa diety, ponad 12 do 18 godzin — 75% diety, a ponad 18 godzin cała dieta.

3. Jeżeli pobyt poza zwykłym miejscem służbowym trwa krócej niż 24 godziny, należy się za okres czasu: ponad 6 do 12 2godzin — połowa diety, ponad 12 do 18 godzin — 75% diety, a ponad 18 godzin — cała dieta.

§ 19. 1. Przy przejeździe środkiem lokomocji, mającym rozkład jazdy (np. kolej, samolot), początek przejazdu liczy się od ustalonego w rozkładzie jazdy czasu odjazdu. Przy przejeździe innym środkiem lokomocji, nie mającym rozkładu jazdy, początek przejazdu liczy się od chwili ruszenia z miejsca.

2. Opóźnienie przyjazdu środka lokomocji, mającego rozkład jazdy, bierze się w rachubę tylko w przypadku, gdy wynosi więcej ni godzinę.

§ 20. W razie awansu funkcjonariusza państwowego, należą mu się wyższe diety od dnia, od którego służy mu prawo do wyższego uposażenia.

§ 21. 1. W przypadku delegacji wypłaca się całe diety przez pierwsze 2 tygodnie, licząc od dnia następującego po dniu przybycia do miejsca delegacji, przez następne 6 tygodni — diety zmniejszone o 30%, a po upływie tego czasu — zmniejszone o 40 proc.

2. W razie odbywania podróży służbowych w ciągu pierwszych 2 tygodni delegacji, nie wlicza się do tego okresu dni przebytych w podróży.

§ 22. 1. Jeżeli w czasie delegacji funkcjonariusz państwowy odbywa podróż służbową, trwającą ponad 6 godzin, do miej-

scowości, położonej poza miejscem delegacji, uzupełnia się diety, pobierane z tytułu delegacji, do wysokości całej diety, o ile diety te wypłacane są stosownie do § 21 w wymiarze zmniejszonym.

2. W razie podróży służbowej z miejsca delegacji do zwykłego miejsca służbowego diety nie służą za czas trwania pobytu w zwykłym miejscu służbowym.

§ 23. Funkcjonariuszom państwowym władz górniczych, pełniących na kopalniach czynności, związane z kontrolą stanu bezpieczeństwa kopalń i ich urządzeń, przyznaje się dodatek do diet, płatny równocześnie z nimi, w wysokości 35% diety.

ROZDZIAŁ 2.

Zwrot kosztów przejazdu.

§ 24. Zwrot kosztów przejazdu obejmuje ceny biletów jazdy koleją, samolotem, samochodem, statkiem oraz koszty przejazdu innymi środkami lokomocji, koszty przewozu bagażu podróżnego oraz ryczałt na pokrycie kosztów dojazdu do dworca (stacji, przystani) i z dworca (stacji, przystani).)

§ 25. Przy przejazdach należy się posługiwać najtańszym środkiem komunikacji. Użycie droższego środka lokomocji dozwolone jest w przypadkach nagłych, gdy wskutek opóźnienia przyjazdu interes publiczny byłby narażony na szkodę lub jeżeli spowoduje to oszczędność na dietach w rozmiarach, przewyższających koszt użycia droższego środka komunikacji.

§ 26. 1. Funkcjonariuszowi państwowemu, który użył droższego środka lokomocji, o ile nie był do tego uprawniony, zwraca się koszty przejazdu tylko w wysokości należnej na podstawie rozporządzenia niniejszego.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w przypadku przejazdu klasą, do użycia której funkcjonariusz nie był uprawniony.

§ 27. W razie przeniesienia funkcjonariusza państwowego do innej miejscowości, członkom jego rodziny służy prawo użycia takiego samego środka komunikacji i w tej samej klasie, co przeniesionemu.

§ 28. 1. Przy przejazdach koleją, samolotem, samochodem, statkiem lub innymi środkami komunikacji zwraca się faktycznie zapłaconą cenę biletów.

2. Osoby, korzystające z ulg w przejazdach państwowymi lub zarządzanymi przez państwo środkami komunikacji, otrzymują tylko zwrot ceny ulgowej.

§ 29. 1. Prawo przejazdu II klasą pociągu służy funkcjonariuszom państwowym, pobierającym uposażenie według grup I do VIII, sędziom, prokuratorom, asesorom sądowym oraz osobom towarzyszącym służbowo przy przejazdach szefów władz naczelnych, przedstawicieli państw obcych, misji zagranicznych, tudzież oficerów armii obcych.

2. Prawo przejazdu III klasą pociągu służy osobom nie wymienionym w ust. 1. Jeżeli jednak przejazd pociągiem ma trwać dłużej niż 18 godzin lub odbywa się między 21 a 6 godziną i trwa dłużej niż 6 godzin, władza zarządzająca podróż służbową może zezwolić na korzystanie z przejazdu II klasą.

§ 30. 1. Z reguły zwraca się koszt przejazdu pociągiem osobowym. Zwrot kosztów przejazdu pociągiem pospiesznym następuje tylko wtedy, gdy władza zarządzająca podróż służbową zezwoli na przejazd takim pociągiem.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do zwrotu ceny miejscówki.

3. Jeżeli zaszła potrzeba przejazdu pociągiem pospiesznym, w którym nie ma III klasy, funkcjonariusz mający prawo do, zwrotu kosztów przejazdu tylko III klasą otrzymuje zwrot ceny biletu klasy II.

§ 31. Prezesowi Rady Ministrów, Ministrom i Podsekretarzom Stanu służy w przypadku podróży służbowej prawo przejazdu w wozie sypialnym.

§ 32. Zwrot kosztów jazdy samolotem następuje w przypadkach, w których władza, zarządzającaa podróż służbową, ze względu na ważność i nagłość sprawy zezwoli na użycie tego środka komunikacji.

§ 33. Jeżeli na statku znajdują się dwie klasy, zwraca się cenę biletu I. klasy tym osobom, które w razie jazdy koleją mają prawo do biletu II klasy, cenę zaś biletu II klasy — tym, którzy w razie jazdy koleją mają prawo do biletu III klasy.

§ 34. 1. Przy przejazdach kołowych, dokonanych także i własnym środkiem lokomocji, zwraca się w miejscowościach, w których obowiązują zatwierdzone przez władze taryfy najmu koni lub samochodu, ceny podane w taryfie. W innych miejscowościach zwraca się koszty przejazdu według cen, odpowiadających miejscowym stosunkom.

2. Przy wspólnych podróżach kołowych wolno zaliczyć jedną podwodę lub samochód osobowy na 3 osoby. W razie równoczesnego przewozu większej ilości bagażu podróżowego, aktów i instrumentów lub narzędzi wolno zaliczyć jedną podwodę lub samochód na 2 osoby, a w wyjątkowych przypadkach — na 1 osobę.

§ 35. Jeżeli drogę od odbyto w całości lub częściowo pieszo, przyznaje się kwotę zł. 5 za każdy kilometr.

§ 36. 1. Zwraca się koszty przewozu koleją, samochodem, statkiem lub innym środkiem komunikacji, z wyłączeniem samolotu, osobistego bagażu podróżowego o wadze:

1) do 30 kg — przy podróżach służbowych (komisjach) trwających dłużej niż 14 dni;

2) do 60 kg przy podróżach służbowych oraz delegacjach trwających dłużej niż 30 dni.

2. Jeżeli do spełnienia czynności urzędowej konieczne jest zabranie ze sobą bagażu służbowego jak: akt, narzędzi, instrumentów — zwraca się wszystkie koszty jego przewozu.

§ 37. 1. Funkcjonariuszowi państwowemu przyznaje się w gminach miejskich na koszty dojazdu do dworca kolejowego, przystani, stacji autobusowej lub lotniczej jak również przejazdu z jednego dworca (przystani, stacji) do drugiego, za każdy dojazd lub odjazd, ryczałt w wysokości 25 zł.

2. W wypadku gdy podróż służbowa odbywa się do kilku miejscowości, przyznaje się ryczałt za dojazdy w każdej miejscowości.

3. O ile odległość od gmachu urzędu do dworca kolejowego, przystani, stacji autobusowej lub lotniczej wynosi więcej niż 4 km, można stosować przepis § 34.

4. Ryczałt nie należy się, gdy dojazd odbywa się służbowym środkiem lokomocji.

§ 38. 1. Za czynności komisyjne w miejscowościach, położonych bliżej niż 4 km od budynku, w którym mieści się urząd, nie należą się ani koszty podróży ani diety.

2. W razie konieczności przewiezienia bagażu służbowego (§ 36 ust. 2) koszty przewozu zwraca się bez względu na odległość.

§ 39. Przy komisjach miejscowych w miastach, mających ponad 50.000 mieszkańców, zwraca się faktycznie poniesione koszty przejazdu, o ile odległość miejsca komisyjnego od gmachu urzędu wynosi więcej niż 4 km. Do przewozu bagażu służbowego stosuje się odpowiednio § 38 ust. 2.

ROZDZIAŁ 3.

Ryczałt za przeniesienie, zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego.

§ 40. 1. W razie przeniesienia urzędników, niższych funkcjonariuszów państwowych, profesorów, pomocniczych sił naukowych w państwowych szkołach akademickich, nauczycieli szkół państwowych i publicznych, pozostających na etacie Państwa, z urzędu lub w drodze konkursu, do innej miejscowości przyznaje się poza dietami i zwrotem kosztów przejazdu, na pokrycie wszystkich wydatków połączonych z przesiedleniem: samotnemu — 50%, a utrzymującemu rodzinę — 100% jednomiesięcznego uposażenia.

2. Ryczałt określony w ustępie poprzedzającym oraz diety i zwrot kosztów przejazdu przyznaje isę sędziom i prokuratorom w razie przeniesienia ich do innej miejscowości z wyjątkiem przypadku, gdy przeniesienie nastąpiło w drodze wyroku dyscyplinarnego (art. 104 i 243 prawa o ustroju sądów powszechnych).

3. Przepis ust. 1 stosuje się do asesorów i aplikantów sądowych tylko w przypadku przeniesienia ich do innego okręgu sądu apelacyjnego.

§ 41. 1. Za podstawę obliczenia ryczałtu określonego w § 40 służy uposażenie za miesiąc, w którym nastąpiło zgłoszenie się do służby w nowym miejscu służbowym.

2. W razie przeniesienia połączonego z awansem za podstawę obliczenia ryczałtu bierze się nowe wyższe uposażenie tylko w tym wypadku, gdy zgłoszenie się na nowym miejscu służbowym nastąpiło w miesiącu, w którym zgodnie z art. 15 lit. b) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663) przeniesiony funk-

cjonariusz nabył już prawo do otrzymania wyższego uposażenia wskutek awansu.

§ 42 Ryczałt za przeniesienie nie należy się w przypadkach przeniesienia, nie mogącego wywołać potrzeby przesiedlenia się, jako to: przeniesienia funkcjonariusza państwowego lub całego urzędu do miejscowości, w której funkcjonariusz dotychczas mieszkał i skąd dojeżdżał do miejsca służbowego.

§ 43. 1. Przeniesionemu zwraca się ponadto koszty przewozu urządzenia domowego kolejowymi pociągami towarowymi lub statkami towarowymi albo samochdami używanymi w komunikacji państwowej lub pozostającymi pod zarządem Państwa.

2 Jeżeli z przyczyn od przeniesionego niezależnych nie może nastąpić przewóz w sposób określony w ust. 1, zwraca się koszty przewozu dokonane innymi środkami komunikacji, jednak samotnemu — tylko urządzenie pokoju, a utrzymującemu rodzinę — tylko urządzenie pokoju i kuchni. Zwrot kosztów przewiezienia reszty urządzenia domowego następuje według zasad określonych w ustępie poprzedzającym.

3. Przepisy §§ 25, 26, 28 ust. 2, 40 i 42 stosuje się odpowiednio.

§ 44 W razie przeniesienia na własną prośbę osób wymienionych w § 40 ust. 1 i 3 nie służą żadne należności, mogą jednak one być przyznane w całości lub w części według uznania właściwej władzy naczelnej.

ROZDZIAŁ 4.

Wypłata należności

§ 45. 1. Wypłata należności z tytułu podróży służbowych, delegacji i przeniesienia następuje na podstawie rachunku. W rachunku należy określić dokładnie żądane należności i uzasadnić każdą jego pozycję przez szczegółowe przytoczenie okoliczności usprawiedliwiających wydatek oraz dołączyć wszelkie dokumenty, dotyczące sum wydatkowanych jako to: kupon uprawniający do zajęcia miejsca w wagonie sypialnym lub w samolocie, list przewozowy, dotyczący przewozu urządzenia domowego.

2. Jeżeli użycie droższego środka komunikacji lub przejazdu droższą klasą, zależy od zezwolenia władzy zarządzającej podróż (§§ 29 ust. 2, 30 ust. 1, 32, 62, 63 ust. 2, 64, ust. 2), zezwolenie to powinno być potwierdzone na rachunku kosztów lub w dołączonym do niego dokumencie.

3. O ile uzyskanie dokumentu, dotyczącego wydatku na kwotę nie przekraczającą 100 zł, natrafia na znaczne trudności, wydatek ten można uznać i bez dołączenia dokumentu, usprawiedliwiającego wydatek. W tym przypadku funkcjonariusz państwowy dołącza do rachunku własnoręczne oświadczenie o dokonaniu wydatku i o powodach uzasadniających trudność uzyskania rachunku.

§ 46. W razie wątpliwości co do prawdziwości lub ścisłości okoliczności, przytoczonych w samym rachunku lub w załącznikach, należy celem usunięcia tych wątpliwości przeprowadzić stosowne dochodzenie.

§ 47. Wypłata diet i kosztów przejazdu członków rodziny przeniesionego następuje dopiero po udowodnieniu, że członkowie rodziny rzeczywiście przybyli do nowego miejsca służbowego.

§ 48. 1. Wszelkie rachunki diet i kosztów przejazdu z tytułu podróży służbowych, krótkotrwałej delegacji i przeniesień powinny być przedstawione w terminie 14 dni, licząc od następnego dnia po odbyciu podróży służbowej, delegacji lub przeniesienia. rachunki zaś kosztów przewozu urządzenia domowego — w terminie 14 dni, licząc od następnego dnia po dokonaniu przewozu urządzenia domowego.

2. Rachunki delegacji trwających dłużej niż 30 dni należy przedstawiać za każdy miesiąc kalendarzowy z dołu w ciągu pierwszych 8 dni następującego miesiąca kalendarzowego.

3. Koszty wspólnej podróży kołowej podaje w rachunku osoba, której służą wyższe diety.

§ 49. Każdy rachunek kosztów podróży służbowej musi być opatrzony klauzulą władzy służbowej, stwierdzającą konieczność odbycia podróży, należyte użycie czasu i środków komunikacji.

§ 50. 1 W przypadkach podróży służbowej lub delegacji, diety i zwrot kosztów podróży powinna wypłacać ta władza, która zarządziła podróż służbową lub delegację.

2. W przypadkach przeniesień wszelkie należności z tego tytułu wypłaca ten urząd, do którego funkcjonariusz państwowy został przeniesiony. Jednak zaliczkę na powyższe koszty przeniesiony może uzyskać z urzędu, z którego został przeniesiony.

§ 51. 1. Funkcjonariuszom państwowym, udającym się w podróż służbową, służy prawo do zaliczki nie przekraczającej przypuszczalnych kosztów przejazdu i należnych diet.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do należności z tytułu delegacji i przeniesienia oraz często powtarzających się komisji miejscowych.

3. Władza zarządzająca podróż służbową kilku osób, które mają odbywać ją razem i w tym samym celu, może wydać zaliczkę do rąk jednej z tych osób. — W tym przypadku funkcjonariusz państwowy odbierający zaliczkę odpowiada za prawidłowe jej użycie i on jest obowiązany przedstawić rachunek.

§ 52. W przypadkach, w których podróże służbowe trwają dłuższy okres czasu lub stale się powtarzają, władza naczelna może przyznać za zgodą Ministra Skarbu, zamiast kosztów przejazdu i diet, ryczałt płatny z góry wraz z uposażeniem.

DZIAŁ III.

Należności za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia poza granicami kraju.

§ 53. 1. Należności uregulowane w dziale niniejszym służą w czasie podróży za granicą od chwili przejazdu przez granicę do chwili powrotu do kraju.

2. Za czas podróży i pobytu na obszarze Państwa Polskiego należą się diety i zwrot kosztów podróży według zasad ustalonych dla podróży służbowych w kraju. Jednak zwrotu kosztów przejazdu koleją oraz przewozu koleją bagażu podróżnego, a przy podróżach kurierów dyplomatycznych oraz przesiedleniach także kosztów dorożek i tragarzy, można żądać według przepisów zawartych w dziale niniejszym.

§ 54. Do należności z tytułu podróży służbowych, delegacji i przeniesień za granicę, stosuje się odpowiednio przepisy działu II, o ile przepisy poniższe nie stanowią inaczej.

§ 55. Należności za przeniesienie na inne miejsce służbowe służą zarówno funkcjonariuszom państwowym służby zagranicznej przesiedlającym się poza granicami Państwa Polskiego, jak i nowomianowanym na stanowisko służby zagranicznej, a również odwołanym do kraju.

§ 56. Przy podróżach zagranicznych służą przez cały czas podróży i pobytu poza granicami Państwa Polskiego diety przewidziane dla krańcowego punktu tej podróży.

§ 57. Wysokość diet ustala Minister Skarbu na wniosek Ministra Spraw Zagranicznych oraz Ministra Żeglugi i Handlu Zagranicznego.

§ 58. Jeżeli w ciągu 24-godzinnego czasu podróż służbowa odbywa się zarówno na obszarze Państwa Polskiego jak i na terytorium zagranicznym, a pobyt na terytorium zagranicznym trwał dłużej niż 6 godzin, należą się diety zagraniczne.

§ 59. Przepis § 14 sotsuje się odpowiednio także do podróży pozostającej w związku z przeniesieniem do innej miejscowości.

§ 60 W razie przeniesienia na inne miejsce służbowe należą się diety dla przeniesionego — za czas do chwili objęcia urzędowania, nie przekraczający 8 dni, liczonych od dnia następnego po przybyciu na nowe miejsce służbowe, a dla członków jego rodziny tylko za czas przejazdu.

§ 61. 1. Prawo przejazdu I klasą pociągu służy funkcjonariuszom państwowym, pobierającym uposażenie według grupy I do V, sędziom i prokuratorom pobierającym uposażenie według grupy I do III, a ponadto bez względu na grupę uposażenia kierownikom urzędów podległych Ministerstwu Spraw Zagranicznych lub Ministerstwu Żeglugi i Handlu Zagranicznego, radcom ambasad i poselstw, radcom handlowym, radcom emigracyjnym, konsulom, pierwszym sekretarzom ambasad oraz osobom towarzyszącym służbowo przy przejazdach szefów władz naczelnych, przedstawicieli państw obcych i misji zagranicznych.

2. Prawo przejazdu II klasą pociągu służy funkcjonariuszom nie objętym przepisami ust. 1 i 3.

3. Prawo przejazdu III klasą pociągu służy niższym funkcjonariuszom państwowym.

§ 62. 1) Odbywającym podróż służbową przyznaje się zwrot kosztów przejazdu wozem sypialnym, o ile mają prawo przejazdu I lub II klasą oraz jeżeli:

1) podróż koleją trwała co najmniej sześć godzin pomiędzy 21 a 7;

2) zachodziła konieczność pełnienia następnego dnia czynności urzędowych i

3) władza zlecająca podróż służbową stwierdziła konieczność przejazdu wozem sypialnym na koszt Skarbu Państwa.

2. W krajach nie posiadających wagonów sypialnych II klasy może władza zlecająca podróż przyznać prawo przejazdu wozem sypialnym I klasy także tym osobm, które posiadają tylko prawo dozwrotu kosztów przejazdu II klasą.

§ 63 1. W razie podróży pozostającej w związku z przeniesieniem na inne miejsce służbowe zwraca się funkcjonariuszom państwowym mającym prawo przejazdu I klasą koszt przejazdu wagonem sypialnym, jeżeli podróż koleją trwała co najmniej sześć godzin pomiędzy 21 a 7.

2. Funkcjonariuszom państwowym, którym nie służy prawo do przejazdu I klasą, a odbywającym podróż w charakterze kuriera dyplomatycznego może władza wysyłająca przyznać prawo przejazdu na koszt Skarbu Państwa I. klasą oraz wozem sypialnym, o ile jest to konieczne ze względów służbowych.

§ 64. 1. Przy przejazdach liniami kolejowym Związku Socjalistycznych Republik Rad osoby, które mają prawo przejazdu koleją w I klasie, uprawnione są d koorzystania z t. zw. miękkiego miejsca.

§ 65. Przy przejazdach wozami sypialnymi na liniach kolejowych Związku Socjalistycznych Republik Rad stosuje się odpowiednio §§ 62 i 63 z tą różnicą, że zamiast zwrotu kosztów przejazdu I klasą następuje zwrot kosztów przejazdu na miejscu I kategorii, a zamiast zwrotu kosztów przejazdu II klasą następuje zwrot kosztów przejazdu na miejscu II kategorii.

§ 66. O ile opłacono bilet okrętowy z utrzymaniem, zwraca się cenę całego biletu, natomiast za czas podróży na okręcie służy 25% diet.

§ 67. Funkcjonariuszom państwowym zwraca się wydatki na dojazd do dworca kolejowego, przystani, stcaji autobusowej lub lotniczej i odjazdu z dworca kolejowego (przystani, stacji), jak również przejazd z jednego dworca kolejowego (przystani, stacji) na drugi oraz wydatki poniesione na tragarzy. Wydatki powyższe zwraca się w wysokości kosztów faktycznych i odpowiadających cenom miejscowym.

§ 68. 1. Funkcjonariuszom państwowym określonym w § 55 zwraca się koszty przewozu urządzenia domowego w granicach norm ustalonych według następujących stref:

1) I strefa: Austria, Czechosłowacji, Dania, Rumunia, Szwecja, Węgry, Związek Socjalistycznych Republik Rad;

2) II strefa: pozostałe kraje europejskie;

3) III strefa: kraje pozaeuropejskie.

2. Zwraca się faktycznie poniesione koszty, jednak w wysokości następującej:

1) dla przesiedlających się z Polski do krajów I strefy lub odwrotnie dla samotnych — 75%, dla utrzymujących rodzinę — 150% miesięcznego uposażenia.

2) dla przesiedlających się z Polski do krajów II strefy lub odwrotnie: dla samotnych 100%, dla utrzymujących rodzinę — 175% miesięcznego uposażenia.

3. Przesiedlającym się z jednego kraju do drugiego za granicą zwraca się koszty przy przesiedleniu do krajów, z których oba lub jeden leżą poza Europą — według stawek strefy III.

§ 69. I. Kierownikom urzędów zagranicznych, korzystającym z mieszkania reprezentacyjnego, umeblowanego przez Skarb Państwa, zwraca się koszty przewozu własnych przedmiotów urządzenia domowego, w wysokości nie przekraczającej 33 i 1/3% stawek ustalonych w § 68.

§ 69. I. Kierownikom urzędów zagranicznych, przeniesionym z urzędu zagranicznego, nie posiadającego mieszkania reprezentacyjnego, umeblowanego przez Skarb Państwa, do urzędu zagranicznego, posiadającego takie mieszkanie, służy zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego na zasadach przewidzianych w § 68.

§ 70. W zupełnie wyjątkowych przypadkach za zgodą Ministra Skarbu może nastąpić zwrot szczegółowo wykazanych i udokumentowanych kosztów przewozu urządzenia domowego ponad normy ustalone w §§ 68 i 69.

§ 71. 1. Utrzymującemu rodzinę można przyznać dopiero wówczas pełne koszty przesiedlenia, jeżeli dostarczy dowód zamieszkania rodziny na nowym miejscu służbowym, albo w przypadku odwołania — powrotu jej do kraju, oraz jeżeli przesiedlenie rodziny nastąpiło nie później niż w rok od daty objęcia przez funkcjonariusza państwowego nowego stanowiska służby zagranicznej lub powrotu do kraju. Termin roczny dla przesiedlenia rodziny może być w wyjątkowych przypadkach przedłużany przez Ministra Skarbu na wniosek Ministra Spraw Zagranicznych lub Ministra Żeglugi i Handlu Zagranicznego.

2. Jeżeli funkcjonariusz państwowy przesiedla się sam bez rodziny, przyznaje mu się zwrot kosztów przesiedlenia w wymiarze określonym dla samotnych.

§ 72. Koszty ubezpieczenia przewozowego urządzenia domowego zwraca się do wysokości nie przekraczającej 10% stawek określonych w §§ 68 i 69. Zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego łącznie zezwrotem kosztów ubezpieczenia nie może jednak przekroczyć tychże stawek.

§ 73. Kierownikom placówek zagranicznych bez względu na ich stan rodzinny, należy się zwrot kosztów przejazdu jednej osoby ze służby według stawek, ustalonych dla niższych funkcjonariuszów państwowych.

§ 74 1. Funkcjonariusze państwowi, odbywający podróże w charakterze kurierów dyplomaytcznych do miejscowości objętych normalnymi rutami kurierskimi, otrzymują ryczałt, którego wysokość dla poszczególnych rut ustali Minister Spraw Zagranicznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu. Ryczałt ten obejmuje: diety obliczone na czas podróży, ustalony rutą kurierską, cenę biletów kolejowych (statku) najwyższej klasy oraz miejsca w wozach sypialnych, o ile to jest dla danych rut kurierskich ze względów służbowych konieczne, jak również przypuszczalne koszty dojazdów do i z dworców kolejowych lub przystani oraz usługi tragarzy przy każdym dojeździe i odjeździe. Waluty, w jakich będzie wypłacany powyższy ryczałt, ustali Minister SprawZagranicznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

2. W razie częściowego tylko odbycia podróży kurier obowiązany jest zwrócić odpowiednią część ryczałtu.

3. Jako dowód prawidłowego zużycia ryczałtu służy stwierdzenie przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych, że podróż, za którą kurier otrzymał ryczałt, została odbyta.

§ 75. Oprócz ryczałtu określonego w § 74 otrzymują kurierzy zwrot faktycznie poniesionego kosztu przewozu t. zw. bagażu administracyjnego na podstawie rachunku, który powinni przedłożyć w terminie czternastodniowym, liczonym od dnia następującego po dniu powrotu z podróży. Zaliczki na pokrycie kosztów przewozu bagażu przyznaje się tylko w przypadkach, w których kurier zmuszony jest zabrać znaczną ilość bagażu.

DZIAŁ IV.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 76. Minister Skrbu może do dnia 31 grudnia 1946 r. w miarę poprawy sytuacji gospodarczej w kraju obniżać w drodze rozporządzenia wysokość diet (§ 16), kosztów przejazdu do i z dworca (§ 37) oraz kosztów podróży odbytej pieszo (§ 35).

§ 77. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Prezesowi Rady Ministrów, Ministrowi Skarbu oraz właściwym Ministrom, każdemu w jego zakresie działania.

§ 78. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 8 października 1945 r. Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28marca 1934 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 320) wraz ze zmianami późniejszymi.

Prezes Rady Ministrów:
Edward Osóbka-Morawski

Minister Skarbu:
Konstanty Dąbrowski

Poz. 13.

Dziennik Urzędowy Resortu Oświaty z 30. XII. 1944 r. Nr. 7—4 poz. 3.

ROZPORZĄDZENIE
Kierownika Resortu Oświaty
z dnia 24. XI 944 r., L. I. O. 2019/44.

w sprawie bezpłatności nauki w państwowych szkołach średnich, zawodowych i zakładach kształcenia nauczycieli.

Z mocą obowiązującą od początku roku szkolnego 1944/45 zarządzam:

1. W państwowych szkołach średnich ogólnokształcących, zawodowych i zakładach kształcenia nauczycieli, zasadniczo nie pobiera się żadnych opłat za naukę (wpisowego, taksy administracyjnej, taks za egzaminy) od uczniów uczęszczających do tych szkół.

2. Uczniowie, którzy wykażą ujemne postępy w nauce lub sprawowaniu i w ocenach okresowych otrzymają więcej niż jeden stopień niedostateczny, lub dostateczny stopień ze sprawowania, wpłacają na rachunek Kuratorium po 300 (trzysta) złotych za każdy okres, w którym wykazali więcej niż jeden stopień niedostateczny w nauce, lub stopień dostateczny ze sprawowania, tytułem częściowego zwrotu kosztów, jakie państwo łożyło bezskutecznie na ich wykształcenie.

3. Jeśli Rada Pedagogiczna szkoły ustali, że okresowe stopnie niedostateczne w nauce powstały nie wskutek lenistwa ucznia, a z innych przyczyn od niego niezależnych, uczeń taki może być zwolniony od opłat wyszczególnionych w punkcie 2.

4. Opłaty wymienione w punkcie 2. należy wpłacić na rachunek bieżący do kasy danej szkoły, która przeleje je na rachunek Kuratorium, Dz. 10 § 11. Uzyskane z tego źródła sumy Kuratoria zużyją an stypendia i zapomogi dla uczniów niezamożnych, pilnych i dobrze uczących się ewentualnie na zasiłki dla burs i internatów przy szkołach.

5. Uczeń, który nie wpłaci wymienionej w pkt. 2 kwoty w ciągu pierwszego miesiąca następnego okresu klasyfikacyjnego, za ostatni okres zaś do 1 września danego roku, winien być usunięty ze szkoły wzgl. nie może być przyjęty na następny rok szkolny. O ile uczeń taki opuszcza szkołę zanim uiści opłatę, otrzymuje świadectwo odejścia ze wzmianką „nie uiścił opłaty po myśli rozporządzenia z dnia 24. XI. 1944 r. L. I. 0-2019/44". Może on być ponownie przyjęty do szkoły państwowej lub prywatnej, jeżeli przed tym wpłaci zaległą sumę bezpośrednio do kasy szkoły, do której się zgłasza. Szkoła prywatna przekaże wpłaconą kwotę do Kasy Skarbowej na rachunek Kuratorium Dz. 10 § 11 i załączy kwit do przechowywanych w aktach szkoły dokumentów ucznia.

Kierownik Resortu Oświaty
(—) Dr Stanisław Skrzeszewski

Poz. 14.

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Oświaty
z dnia 25 maja 1945 r. (Nr. II. 27/45 N)

o powołaniu Państwowych Komisji Weryfikacyjno-Kwalifikacyjnych dla kandydatów do szkół wyższych i zakładów kształcenia nauczycieli.

Celem możliwie szybkiego wyrównania strat jakie niemiecki okupant zadał narodowi polskiemu przez sześcioletnią przerwę w nauczaniu:

celem umożliwienia dalszego kształcenia się tej młodzieży, która w najtrudniejszych warunkach okupacji uczyła się w tajnych lub półtajnych szkołach, kompletach lub drogą samokształcenia, bądź też w legalnych okupacyjnych szkołach zawodowych, nie uzyskując formalnych uprawnień do studiów wyższych;

dla zapewnienia szkołom wyższym normalnego dopływu młodzieży — zarządzam na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4-go czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 304) oraz atr. 52 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389), co następuje:

§ 1. Powołuje się w siedzibach Kuratoriów Okręgów Szkolnych oraz w miastach: Częstochowa, Radom, Tarnów i Bydgoszcz Państwowe Komisje Weryfikacyjno-Kwalifikacyjne.

§ 2. Zadaniem Komisyj jest: wydawanie — na podstawie przedłożonych przez kandydatów dowodów, bądź też na podstawie przeprowadzonych uproszczonych egzaminów — zaświadczeń uprawniających do przyjęcia:

a) na pierwszy rok studiów w szkołach wyższych,
b) na wstępny rok studiów ustanowiony osobnym przepisem,
c) do zakładów kształcenia nauczycieli, na kursy nauczycielskie i inne kursy specjalne.

Prawo do ubiegania się o uzyskanie wymienionych zaświadczeń mają osoby, które ukończyły 18 a nie przekroczyły 30 roku życia.

§ 3. Komisje będą działały do dnia 15 lipca 1946 r. w trzech kadencjach: pierwsza kadencja trwać będzie od dnia 15 czerwca do dnia 15 września 1945 r.; druga kadencja od dnia 1 stycznia do dnia 31 stycznia 1946 r.; trzecia kadencja od dnia 15 maja do dnia 15 lipca 1946 r.

§ 4. Skład Komisyj i tryb postępowania określa regulamin ogłoszony jako załącznik do niniejszego rozporządzenia.

§ 5. Rozporządzenie niniejszej wchodzi w życie z dniem ogłoszenia

Minister Oświaty:
(—) Dr St. Skrzeszewski

Załącznik do rozporządzenia Ministra Oświaty
z dnia 25. V. 1945 r. (Nr. II. 27/45/N)

Regulamin

Państwowych Komisji Weryfikacyjno-Kwalifikacyjnych dla kandydatów do szkół wyższych.

§ 1. Przewodniczącego Państwowej Komisji Weryfikacyjno-Kwalifikacyjnej mianuje Minister na wniosek Kuratora Okręgu Szkolnego. Przewodniczący w porozumieniu z kuratorem powołuje członków komisji w liczbie 5—7 osób oraz 3—5 zastępców. Przewodniczący może ponadto powoływać egzaminatorów w miarę potrzeby, przy czym dodatkowo powołani egzaminatorzy nie wchodzą w skład Komisji.

§ 2. Uchwały Komisji są prawomocne przy obecności co najmniej ²/₃ członków Komisji. Uchwały zapadają większością głosów obecnych członków. W razie równości głosów decyduje przewodniczący.

§ 3. Kandydaci, którzy ukończyli 18 a nie przekroczyli 30 roku życia zwracają się z podaniem do Kuratorium Okręgu Szkolnego lub do inspektoratu, na terenie którego mieszkają.

Do podania winni dołączyć:

a) własnoręcznie napisany życiorys ze szczególnym uwzględnieniem przebiegu nauki szkolnej i pracy samokształceniowej, wraz z dołączonym wykazem przestudiowanych książek (ew. wyszczególnieniem podręczników),
b) metrykę urodzenia lub dokument zastępczy,
c) dokumenty szkolne lub tajnego nauczania,
d) zaświadczenie gminnej lub miejskiej Rady Narodowej, bądź władz bezpieczeństwa publicznego o nienagannym prowadzeniu się.

W podaniu należy wymienić jaki kierunek studiów zamierza kandydat wybrać.

Podania mogą być opiniowane przez organizacje społeczne albo związki młodzieży, do których kandydat należy, względnie z którymi współpracował w okresie okupacji.

§ 4. Podania wpływające do inspektoratów winny być bezzwłocznie przekazane właściwemu Kuratorium Okręgu Szkolnego. Wszystkie nadsyłane podania Kuratorium przekazuje z kolei Komisji Weryfikacyjno-Kwalifikacyjnej, która na podstawie egzaminu bądź dowodów wydaje zaświadczenie typu „a", „b" lub „c".

§ 5. Egzaminy odbywają się w okresach kadencji określonych rozporządzeniem Ministra. O terminie egzaminu Komisja zawiadamia kandydata pisemnie.

§ 6. Egzamin składa się z części pisemnej i ustnej. Egzamin pisemny obejmuje język polski i matematykę. Kandydaci, zamierzający studiować przedmioty humanistyczne, mogą składać egzamin pisemny zamiast z matematyki — z historii lub języka obcego (nowożytnego lub starożytnego).

Egzamin ustny obejmuje: a) język polski z historią literatury polskiej, b) historię Polski z geografią z uwzględnieniem najważniejszych okresów dziejów powszechnych, c) matematykę. Ponadto zależnie od kierunku studiów obranych przez kandydata jeden z nast. przedmiotów: fizykę, chemię, biologię z zoologią, język obcy nowożytny lub starożytny (który kandydat chce obrać jako przedmiot studiów w szkole wyższej).

§ 7. Egzamin pisemny z języka polskiego polega na opracowaniu przez kandydata jednego z trzech danych do wyboru tematów.

Ma on na celu stwierdzenie opanowania języka polskiego w piśmie w stopniu niezbędnym dla logicznego i jasnego wyrażania myśli. Dlatego tematy mogą być dowolne, nie koniecznie związane z literaturą i historią.

Egzamin pisemny z matematyki polega na opracowaniu jednego tematu z algebry, a drugiego z geometrii.

§ 8. Tematy ustala Przewodniczący Komisji.

Na egzamin pisemny z języka polskiego przeznacza się 5 godzin a z matematyki 3 godziny.

Sposób przeprowadzenia egzaminu pisemnego musi być zgodny z regulaminem egzaminu dojrzałości liceum ogólnokształcącego dla eksternów (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1939 r. Nr. 2, poz. 32) względnie z regulaminem egzaminu dojrzałości dla eksternów w liceach zawodowych (Dz. Urz. Min. R. R. i O. P. z 1939 r. Nr. 3, poz. 85) ze zmianami wynikającymi z regulaminu niniejszego.

§ 9. Do egzaminu ustnego może być dopuszczony kandydat, który otrzymał ocenę co najmniej dostateczną z wypracowania z języka polskiego. Przy niedostatecznej ocenie z wypracowania pisemnego z drugiego przedmiotu kandydat może być dopuszczony do egzaminu ustnego, z tym, że zdawał będzie egzamin ustny z tego przedmiotu.

§ 10. Egzamin ustny zmierzać powinien do zbadania stopnia wykształcenia ogólnego i rozwoju umysłowego kandydata, pod kątem nieodzownych wymagań dalszej nauki. Należy w miarę możności uwzględnić ewentualne braki, które kandydat będzie mógł uzupełnić w toku studiów, zwłaszcza w przedmiotach, które nie będą podstawą wybranej przez kandydata specjalności w szkole wyższej.

Egzamin ustny ze wszystkich przedmiotów nie może trwać dłużej niż 2 godziny.

§ 11. Kandydat zdał egzamin, jeżeli ze wszystkich przedmiotów uzyskał oceny co najmniej dostateczne.

§ 12. Kandydat, który zdał egzamin, otrzymuje zaświadczenie typu „a", „b" lub „c", podpisane przez przewodniczącego i członków Komisji Weryfikacyjno-Kwalifikacyjnej i opatrzone pieczęcią Kuratorium Okręgu Szkolnego.

Wzór zaświadczeń typu „a", „b" i „c" załącza się.

§ 13. Z czynności Komisji Weryfikacyjno-Kwalifikacyjnej spisuje się protokół, według załączonego wzoru. Protokół z przebiegu egzaminów pisemnych i ustnych spisuje się według wzoru załączonego do regulaminu egzaminu dojrzałości liceum ogólnokształcącego dla eksternów (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1939 r. Nr. 2, poz. 32) względnie do regulaminu egzaminu dojrzałości dla eksternów w liceach zawodowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1939 r. Nr. 3, poz. 85) ze zmianami, wynikającymi z regulaminu niniejszego.

§ 14. Kuratoria Okręgów Szkolnych przesyłać będą do Ministerstwa Oświaty miesięczne liczbowe zestawienia według następującego schematu:

a) ilość zgłaszających się kandydatów,
b) ilość zdających egzamin,
c) ilość kandydatów, którzy złożyli egzamin z wynikiem pomyślnym, wraz ze specyfikacją według kierunku wybranych studiów.

Minister Oświaty:
(—) Dr St. Skrzeszewski

PROTOKÓŁ

Państwowej Komisji Weryfikacyjno-Kwalifikacyjnej dla kandydatów do szkół wyższych i zakładów kształcenia nauczycieli

....
nazwisko i imię

urodzon... dnia .... 19... r.
w ...., powiat ....
a) przedłożył następujące dokumenty:
1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
b) zdał egzaminy uproszczone z następujących przedmiotów:
pisemny ....
1. ....
ustny ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

Na podstawie:
a) przedłożonych dokumentów uznanych za wiarygodne,
b) egzaminu uproszczonego, —

Komisja Weryfikacyjno-Kwalifikacyjna postanowiła wydać kandydatowi zaświadczenie Nr .... uprawniające do ubiegania się o przyjęcie na ....
....
.................................., dnia .... 19... r.

Członkowie Państwowej Komisji
Weryfikacyjno-Kwalifikacyjnej
Przewodniczący Państwowej Komisji
Weryfikacyjno-Kwalifikacyjnej

Wzór a

ZAŚWIADCZENIE

....
nazwisko i imię

urodzon... dnia .... 19... r.
w ...., powiat ....
na podstawie ....
w myśl § 2 lit. a) rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 25/V. 1945 r. (Nr II. 27/45 N), uzyskał prawo wstępu na pierwszy rok studiów w szkołach wyższych na wydziale ....
....
......................., dnia .... 19... r.
Nr ....

Członkowie Komisji Weryfikacyjno-Kwalifikacyjnej
Przewodniczący Komisji Weryfikacyjno-Kwalifikacyjnej
(Pieczęć Kuratorium)

Wzór b

ZAŚWIADCZENIE

....
nazwisko i imię

urodzon... dnia .... 19... r.
w ...., powiat ....
na podstawie ....
w myśl § 2 lit. a) rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 25/V. 1945 r. (Nr II. 27/45 N), uzyskał prawo wstępu na pierwszy rok studiów w szkołach wyższych na wydziale ....
....
......................., dnia .... 19... r.
Nr ....

Członkowie Komisji Weryfikacyjno-Kwalifikacyjnej
Przewodniczący Komisji Weryfikacyjno-Kwalifikacyjnej
(Pieczęć Kuratorium)

Wzór c

ZAŚWIADCZENIE

....
nazwisko i imię

urodzon... dnia .... 19... r.
w ...., powiat ....
na podstawie ....
w myśl § 2 lit. c) rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 25/V. 1945 r. (Nr II 27/45 N) uzyskał prawo wstępu ....
....
......................., dnia .... 19... r.
Nr ....

Członkowie Komisji Weryfikacyjno-Kwalifikacyjnej
Przewodniczący Komisji Weryfikacyjno-Kwalifikacyjnej
(Pieczęć Kuratorium)

Poz 15

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Oświaty

z dnia 26 czerwca 1945 r.

w sprawie zaliczenia okresu wojennego do wymiaru uposażenia nauczycieli.

(Przedruk z Dziennika Ustaw R. P. z dnia 27 lipca 1945 r. Nr 24, poz. 140)

Na podstawie § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 maja 1945 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. o zasadach zaszeregowania matycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia, o dodatkach lokalnych, funkcyjnych i służbowych oraz o umundurowaniu niższych funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 126) zarządzam, co następuje:

§ 1. Przepisy rozporządzenia niniejszego stosuje się także do urzędników administracji szkolnej, o których mowa w § 32 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. o zasadach zaszeregowania funkcjonariuszów państwowych do grup uposażenia i automaytczego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia, o dodatkach lokalnych, funkcyjnych i służbowych oraz o umundurowaniu niższych funkcjonariuszów państwowych, w brzmieniu ustalonym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 maja 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 126).

§ 2. (1) Zaliczenia czasu pracy nauczycielskiej w jawnym szkolnictwie polskim na terenach okupowanych dokonuje Kuratorium Okręgu Szkolnego, na obszarze którego nauczy-

ciel (urzędnik administracji szkolnej) pracuje w chwili zgłoszenia roszczenia o zaliczenie. W stosunku do kuratorów okręgów szkolnych i urzędników zarządu centralnego Ministerstwa Oświaty zaliczenia dokonuje Ministerstwo Oświaty.

(2) Zaliczenia czasu pracy nauczycielskiej w polskim szkolnictwie zagranicą dokonuje Ministerstwo Oświaty.

§ 3. (1) Zaliczenie obejmuje okres pracy nauczycielskiej w jawnym szkolnictwie polskim na terenach okupowanych do dnia ich wyzwolenia spod okupacji.

(2) Okres pracy w polskich szkołach zagranicą zalicza się do końca roku szkolnego, który nastąpił po dniu 8 maja 1945 r.

§ 4. (1) Z okresu wojennego zalicza się nauczycielowi:

a) czas pracy w zorganizowanym tajnym nauczaniu na na terenach okupowanych — w wymiarze podwójnym,

b) okres przebywania w więzieniu lub obozie koncentracyjnym, jeżeli w czasie trwania okupacji był czynny w zorganizowanym tajnym nauczaniu, — w wymiarze podwójnym,

c) okres ukrywania się w ucieczce przed zarządzonymi w stosunku do niego w związku z jego pracą w zorganizowanym tajnym nauczaniu represjami okupanta, — w wymiarze pojedynczym; w przypadkach szczególnych wymiar ten podwyższony być może o połowę.

(2) Prace organizacyjne traktowane są narówni z pracą nauczycielską.

(3) Nauczycielom, pozostającym w dniu 1 września 1939 r. w czynnej służbie, a zwolnionym lub niezatrudnionym przez okupanta, zalicza się czas przymusowej bezczynności w połowie.

(4) Przepisy ust. (3) stosuje się odpowiednio do nauczycieli zatrudnionych w dniu 1 września 1939 r. w publicznym lub państwowym szkolnictwie na podstawie umowy, o ile uzyskali następne mianowanie.

§ 5. Czas pracy w niezorganizowanym tajnym nauczaniu zaliczony być może w zależności od okoliczności i niebezpieczeństwa, na które nauczyciel narażał się, — w połowie lub w wymiarze wyższym. Zaliczenie w wymiarze wyższym niż pojedyńczy wymaga zgody Ministra Oświaty.

§ 6. Jako końcowy termin okresu tajnego nauczania i ukrywania się przyjmuje się dzień wyzwolenia danego obszaru spod okupacji. Jako końcowy termin przebywania w więzieniu lub obozie koncentracyjnym przyjmuje się dzień wyzwolenia bądź oswobodzenia.

§ 7. (1) Roszczenie o zaliczenie czasu w jawnym szkolnictwie polskim na terenach okupowanych, w szkolnictwie polskim zagranicą oraz okresu wojennego winno być zgłoszone przez nauczyciela, pozostającego w czynnej służbie w szkolnictwie państwowym lub publicznym, drogą służbową w ciągu 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

(2) Dla osób wywiezionych przez okupanta poza granice Rzeczypospolitej lub powracających z zagranicy oraz dla osób, które pierwsze mianowanie na stanowisko nauczycielskie w szkolnictwie państwowym lub publicznym uzyskały dopiero po wojnie — bieg terminu 6-cio miesięcznego zaczyna się od dnia powrotu do kraju bądź dnia mianowania.

(3) W przypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, Minister Oświaty może zezwolić na rozpatrzenie roszczenia zgłoszonego po upływie powyższego terminu.

§ 8. Okresy wakacyjne zalicza się na równi z okresami pracy.

§ 9. W przypadku zbiegu różnych tytułów do zaliczenia dokonuje się zaliczenia najkorzystniejszego.

§ 10. Prawo do zaliczenia nie służy nauczycielom czynnym w dniu 1 września 1939 r. w szkołach państwowych i publicznych, pozostającym w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia w kraju, a nie zatrudnionym obecnie w szkolnictwie państwowym lub publicznym, którzy do dnia 31 sierpnia 1945 r. nie zgłoszą się pisemnie do Kuratorium Okręgu Szkolnego, na obszarze którego zamieszkują, do objęcia służby lub nie obejmą w terminie wskazanym wyznaczonego im stanowiska służbowego.

§ 11. (1) Powołuje się powiatowe komisje weryfikacyjne, działające przy inspektoratach szkolnych, okręgowe komisje weryfikacyjne, działające przy Kuratoriach Okręgów Szkolnych i ministerialną komisję weryfikacyjną, działającą przy Ministerstwie Oświaty.

(2) Powiatowe komisje weryfikacyjne właściwe są do orzekania o zaliczeniu do uposażenia okresów, o których mowa w §§ 4 i 5, w sprawach nauczycieli szkół powszechnych oraz urzędników inspektoratów szkolnych, okręgowe komisje weryfikacyjne w sprawach nauczycieli szkół, bezpośrednio podlegających kuratorom okręgów szkolnych, inspektorów szkolnych oraz urzędników kuratoriów szkolnych, ministerialne zaś komisje weryfikacyjne w sprawach nauczycieli szkół, podlegających bezpośrednio Ministrowi Oświaty, kuratorów oraz urzędników zarządu centralnego Ministerstwa Oświaty.

§ 12. (1) O ile zachodzą wątpliwości co do nienagannego zachowania się nauczyciela w czasie okupacji pod względem obywatelskim, władza powołana do zaliczani okresów, o których mowa w § 2, bądź władza, przekazująca zgłoszenie roszczenia nauczyciela o zaliczenie okresu wojennego, przekazuje zbadanie zarzutów komisji weryfikacyjnej.

(2) W razie stwierdzenia przez komisję weryfikacyjną, że zarzuty są uzasadnione, okresy, o których mowa w §§ 2, 4, 5 i 8 nie podlegają zaliczeniu.

§ 13. (1) Przewodniczących, ich zastępców i członków komisyj powołuje Minister Oświaty. Powołanie przewodniczących i członków powiatowych i okręgowych komisyj następuje na wniosek kuratorów okręgów szkolnych. Członkowie powoływani są spośród nauczycieli, pozostających w czynnej służbie, którzy w okresie okupacji brali udział w tajnym nauczaniu; połowę członków komisji powołuje się z listy nauczycieli, przedstawionej przez obraną przez Ministra Oświaty organizację nauczycielską.

(2) Komisja weryfikacyjna orzeka w składzie: przewodniczącego (zastępcy) i dwóch członków. W ramach komisji mogą być tworzone komplety. Uchwały komisji zapadają większością głosów.

(3) Przewodniczący komisji czuwa nad jednolitością i prawidłowością postępowania i orzecznictwa poszczególnych kompletów.

(4) Przewodniczący i członkowie komisji otrzymują za swoje czynności, dokonywane poza godzinami urzędowymi, wynagrodzenie, którego wysokość ustala zarządzenie Ministra Oświaty.

§ 14. Od orzeczenia komisji weryfikacyjnej służy odwołanie. Sprawa przechodzi wówczas do komisji wyższego rzędu, która orzeka ostatecznie. W przypadku odwołania od orzeczenia ministerialnej komisji weryfikacyjnej orzeka ostatecznie komisja ta w innym składzie.

§ 15. Przewodniczący komisji weryfikacyjnej może zawiesić uchwałę komisji, od której nie odwołała się strona; w sprawie orzeka wówczas komisja wyższego rzędu; w przypadku zawieszenia uchwały ministerialnej komisji weryfikacyjnej orzeka komisja ta w innym składzie.

§ 16. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia*).

Minister Oświaty:
Stanisław Skrzeszewski

Poz. 16.

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Oświaty
z dnia 17 października 1945 r. (Nr I P.-2396/45 N)

w sprawie wynagrodzenia opłacanych przez Państwo kontraktowych nauczycieli szkół państwowych i publicznych.

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 30) ustalam następujące normy wynagrodzenia opłacanych przez Państwo kontraktowych nauczycieli w szkołach państwowych i publicznych.

A. Wynagrodzenia nauczycieli zajętych w pełnej liczbie godzin.

§ 1. Przez pełną liczbę godzin nauczania względnie pełnienia czynności asystenckich lub instruktorskich należy rozumieć liczbę godzin, określoną jako wymiar obowiązkowych nauczycieli etatowych w rozporządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 10 sierpnia 1937 r. (Dz. Ust. Min. W. R. i O. P. Nr 10, poz. 316).

§ 2. Wychowawczynie przedszkoli otrzymują wynagrodzenie, równające się uposażeniu funkcjonariuszów X grupy.

§ 3. (1) Nauczyciele publicznych szkół powszechnych (szkół specjalnych, szkół ćwiczeń) otrzymują wynagrodzenie, równające się uposażeniu funkcjonariuszów państwowych IX grupy.

*) tj. z dniem 27 lipca 1945 r.

(2) Nauczyciele, których angażowano w charakterze zastępców chorych lub urlopowanych nauczycieli, mogą otrzymywać ryczałtowe wynagrodzenie miesięczne, równające się uposażeniu funkcjonariuszów państwowych X grupy.

§ 4. (1) Kwalifikowani nauczyciele w szkołach średnich ogólnokształcących, liceach pedagogicznych i seminariach dla wychowawczyń przedszkoli otrzymują wynagrodzenie, równające się uposażeniu funkcjonariuszów państwowych VII grupy.

(2) Niekwalifikowani nauczyciele w tych szkołach otrzymują wynagrodzenie, równające się uposażeniu grupy VIII.

§ 5. Nauczyciele w szkołach zawodowych i dokształcających otrzymują wynagrodzenie równające się uposażeniu jednej z grup od VIII do VI według indywidualnych umów w zależności od typu szkoły w granicach etatów, wykazanych w budżecie.

§ 6. Asystenci i instruktorzy w szkołach zawodowych i dokształcających otrzymują wynagrodzenie, równające się uposażeniu jednej z grup od IX do VII, według indywidualnych umów w zależności od typu szkoły w granicach etatów, wykazanych w budżecie.

§ 7. Dyrektorzy lub kierownicy w szkołach zawodowych i dokształcających (kierownicy wydziałów i warsztatów) otrzymują wynagrodzenie na zasadach przewidzianych dla nauczycieli tych szkół, z tym, że ponadto przysługuje im dodatek służbowy według stawek, ustalanych przez Ministra Oświaty.

§ 8. Nauczyciele szkół wyższych nieakademickich otrzymują wynagrodzenie określonę w § 5 niniejszego rozporządzenia.

§ 9. (1) Miinster Oświaty może zezwolić, aby wynagrodzenie umowne było o jedną grupę wyższe od wynagrodzenia, określonego w §§ 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8, a to zależnie od liczby lat pracy nauczycielskiej lub praktyki zawodowej oraz kategorii wykładanych przedmiotów.

(2) Minister Oświaty może również przyznać wybitnym fachowcom-nauczycielom, asystentom lub instruktorom w szkołach zawodowych, dokształcających i wyższych nieakademickich dodatkowe wynagrodzenie, wynoszące najwyżej 100% otrzymywanego wynagrodzenia.

B. Wynagrodzenie za godziny nadliczbowe.

§ 10. Nauczyciele kontraktowi otrzymują za godziny, przekraczające obowiązkowy wymiar godzin nauczania nauczycieli etatowych danej kategorii szkół, dodatkowe wynagrodzenie w wysokości i na zasadach ustalonych dla nauczycieli etatowych danej kategorii szkół w rozporządzeniu Ministra Oświaty z dnia 19 września 1945 r. Nr. IP-4784/45 N. w sprawie wynagrodzenia nauczycieli publicznych szkół powszechnych (szkół ćwiczeń, szkół specjalnych), szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli oraz szkół zawodowych z tytułu nauczania lub zajęć w godzinach nadliczbowych.

C. Wynagrodzenia nauczycieli nie zajętych w pełnym wymiarze godzin.

§ 11. (1) Nauczyciele i instruktorzy oraz asystenci, nie zajęci w pełnym wymiarze godzin, otrzymują wynagrodzenie ryczałtowe, ustalone w zależności od liczby godzin nauczania, względnie pełnienia czynności asystenckich lub instruktorskich w tygodniu oraz stawki wynagrodzenia miesięcznego za jedną godzinę wymienionych wyżej zajęć tygodniowo w danej kategorii szkół i nauczycieli.

(2) Dla określenia właściwej stawki wynagrodzenia za jedną godzinę tygodniowo, o której mowa w punkcie 1, należy przyjąć i ustalić najpierw kwotę wynagrodzenia, jaką by dany nauczyciel, asystent lub instruktor otrzymał na podstawie niniejszego rozporządzenia, gdyby był zajęty w pełnym wymiarze godzin, po czym podzielić wspomnianą kwotę przez liczbę godzin obowiązującego wymiaru. Otrzymany iloraz, zaokrąglony do 5.— zł wzwyż, stanowi poszukiwaną stawkę.

(3) Określone w sposób podany w punkcie 2 stawki dla nauczycieli wymienionych w §§ 5—8 niniejszego rozporządzenia mogą być zwiększone przez Ministra Oświaty o 100% w stosunku do wybitnych fachowców, zgodnie z § 9 punkt 2.

(4) Wynagrodzenie, obliczone na zasadzie ustępów poprzednich, wypłaca się zasadniczo w miesiącach nauki szkolnej. Za miesiące wakacyjne — o ile objęte są umową — wynagrodzenie za 1 miesiąc oblicza się, mnożąc średnią liczbę godzin tygodniowo w miesiącach przepracowanych przez odpowiednią stawkę.

D. Zawieranie umów.

§ 12. (1) Stosunek pracy kontraktowych nauczycieli (asystentów, instruktorów, wychowawczyń przedszkoli) opiera się na umowie, którą należy zawierać z każdym pracownikiem pisemnie według załączonego wzoru. Spisanie i zatwierdzenie umowy powinno z reguły nastąpić przed rozpoczęciem pełnienia obowiązków.

(2) Władzą powołaną do zawarcia umowy jest Inspektor Szkolny, Kurator Okręgu Szkolnego lub Minister Oświaty, zależnie od tego, której z tych władz szkoła podlega bezpośrednio.

(3) Kurator Okręgu Szkolnego w odniesieniu do szkół średnich, a Minister w odniesieniu do szkół wyższych nieakademickich, może do zawarcia umowy upoważnić dyrektorów tych szkół. Z nauczycielem, który ma być zatrudniony w kilku szkołach, zawiera umowę na łączną liczbę godzin ten dyrektor, który co do zawarcia umowy został upoważniony. Umowa podlega zawsze zatwierdzeniu przez władzę, dającą upoważnienie do jej zawarcia, przesyła dwa egzemplarze umowy, podpisane przez pracownika wraz z jednym odpisem tej umowy władzy upoważniającej. Władza zatrzymuje jeden egzemplarz umowy w swych aktach, drugi zaś — przeznaczony dla pracownika, wraz z odpisem po jego uwierzytelnieniu zwraca Dyrekcji właściwego zakładu naukowego.

E. Czas trwania umowy.

§ 13. (1) Przy określaniu czasu trwania umowy z kontraktowymi nauczycielami (asystentami), instruktorami, wychowawczyniami przedszkoli) w szkołach państwowych i publicznych, opłacanymi przez Państwo, stosować należy następujące zasady:

a) jeżeli nauczyciel ma być zatrudniony przez pełne dwa półrocza nauki szkolnej, umowę zawrzeć należy na przeciąg czasu od 1 września do 31 sierpnia następnego roku;
b) jeżeli nauczyciel zatrudniony ma być tylko przez pierwsze półrocze nauki szkolnej, kończące się w styczniu — umowę zawrzeć należy na czas od 1 września do końca lutego;
c) jeżeli nauczyciel zatrudniony ma być przez pełne drugie półroczne, umowę zawrzeć należy na czas od 1 lutego do 31 lipca;
d) jeżeli nauczyciel ma być zatrudniony w ciągu krótszego czasu, niż pełne półrocze nauki szkolnej, lub jeżeli ma rozpocząć pracę w ciągu pierwszego, a zakończyć w ciągu lub z końcem drugiego półrocza nauki szkolnej, umowę zawrzeć należy na tyle miesięcy, przez ile nauczyciel ma być faktycznie zatrudniony; w przypadku jednak, gdy okres pracy ma trwać przynajmniej pięć miesięcy, umowę zawrzeć należy na czas o jeden miesiąc dłużej od liczby miesięcy, w ciągu których nauczyciel ma być faktycznie zatrudniony.

(2) O ile dla niektórych typów szkół w szkolnictwie zawodowym będzie ustalona odmienna organizacja roku szkolnego niż przyjęta w zarządzeniu Kierownika Resortu Oświaty z dnia 15 września 1941 r. w sprawie podziału roku szkolnego za okresy w publicznych szkołach powszechnych, w szkołach średnich ogólnokształcących i zakładach kształcenia nauczycieli (Dz. Urz. Min. Oświaty Nr 14, poz. 11) i z dnia 3 lipca 1936 r. o organizacji roku szkolnego w zawodowych szkołach przemysłowych i dokształcających (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 5, poz. 121), przy której przepisy niniejszego rozporządzenia nie dadzą się w całej rozciągłości zastować, wówczas dla nauczycieli takich jednostek szkolnych czas trwania umowy określony będzie osobnymi zarządzeniami Ministra.

§ 14. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z ważnością od 1 września 1945 r.

(2) Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 10. 8. 1937 r. (Nr. BP-1437/37) w sprawie wynagrodzenia nauczycieli kontraktowych, opłacanych przez Państwo (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 10, poz. 318).

Minister: (—) S. Wycech

(1 załącznik)

UMOWA

o pracę, zawartą w ....
dnia .... 194... r.
między ....
....
działającym w imieniu Skarbu Państwa, jako pracodawcą, a obyw. ....
jako pracownikiem.

1. Obyw. ....
zwan. .... w dalszej treści umowy niniejszej pracownikiem, przyjmuje na siebie od dnia .... 194. r. do dnia .... 194... r. obowiązki nauczyciela, asystenta, instruktora, wychowawczyni przedszkola ....

a) w wymiarze .... godzin zasadniczych i .... godzin nadliczbowych tygodniowo w pierwszym półroczu nauki szkolnej,
b) w wymiarze .... godzin zasadniczych i .... godzin nadliczbowych tygodniowo w drugim półroczu nauki szkolnej.

2. Pracownik będzie otrzymywał wynagrodzenie, równające się uposażeniu funkcjonariuszów państwowych .... grupy wraz z wszystkimi przysługującymi nauczycielom mianowanym dodatkami, wypłacane miesięcznie z góry, przez czas trwania umowy.

Za godziny nadliczbowe pracownik będzie otrzymywał wynagrodzenie dodatkowe, wypłacane miesięcznie z góry w wysokości i na zasadach określonych dla nauczycieli mianowanych.

*) Pracownik będzie otrzymywał wynagrodzenie ryczałtowe, płatne miesięcznie z góry w wysokości ustalonej w paragrafie 11 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 17 października 1919 r. o wynagrodzeniu nauczycieli kontraktowych ....
....
za jedną godzinę tygodniowo w stosunku miesięcznym.

W razie podróży służbowych lub delegacji przysługują pracownikowi należności według norm, obowiązujących dla funkcjonariuszów państwowych, pobierających uposażenie grupy ....

3. W razie niemożności pełnienia obowiązków wskutek powołania do pełnienia czynności sędziego przysięgłego, ławnika sądu pracy, albo innych obowiązków obywatelskich, nałożonych przepisami prawa publicznego albo też wskutek wykluczenia od zajęć przez władzę sanitarną dla zapobieżenia rozwleczenia choroby zaraźliwej, pracownik zachowuje przez okres 3-ch miesięcy prawo do wynagrodzenia zmniejszonego o kwoty otrzymane ze Skarbu Państwa na skutek powołania do pełnienia wyżej wymienionych obowiązków obywatelskich albo też wykluczenia od zajęć przez władze sanitarne. We wszystkich wymienionych wyżej wypadkach niemożności pełnienia obowiązków, prawo do wynagrodzenia gaśnie przed upływem 3-ch miesięcy, jeżeli w ciągu tych 3-ch miesięcy umowa niniejsza ulegnie rozwiązaniu wskutek upływu czasu, na który ją zawarto.

W razie powołania na przeszkolenie lub na ćwiczenia wojskowe na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o powszechnym obowiązku wojskowym, zatrzymuje pracownik na czas tego przeszkolenia lub ćwiczeń wynagrodzenie, określone w punkcie 2, z zastrzeżeniem postanowień art. 135 wspomnianej ustawy. W razie powołania do odbycia zasadniczej służby wojskowej, jak również w razie powołania do czynnej służby wojskowej ze względu na bezpieczeństwo Państwa na podstawie powołanej wyżej ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym, przestanie pracownik otrzymywać wynikające z niniejszej umowy wynagrodzenie, z końcem miesiąca, w którym nastąpiło wcielenie.

4. Pracownik zobowiązuje się ściśle stosować do ustaw, regulaminów, instrukcji i innych przepisów, obowiązujących nauczycieli szkoły, w której pracuje, oraz do zarządzeń władz nad tą szkołą przełożonych.

5. W razie uchybienia warunkom umowy, mogą być nałożone na pracownika kary pieniężne do wysokości 10% wynagrodzenia, niezależnie od możności stosowania innych rygorów.

6. Rozwiązanie stosunku pracy z niniejszej umowy następuje:
a) wskutek upływu czasu, na który umowę zawarto,
b) w razie przejścia pracownika do służby o charakterze publiczno-prawnym, z dniem poprzedzającym dzień, od którego będzie przysługiwało pracownikowi uposażenie służbowe na podstawie nominacji,
c) w razie powołaina do odbycia zasadniczej służby wojskowej, jeżeli stosunek pracy w chwili powołania trwał nieprzerwanie mniej aniżeli 6 miesięcy z dniem wcielenia.

Umowa nie ulegnie rozwiązaniu z powodu:
a) powołania do odbycia zasadniczej służby wojskowej, jeżeli stosunek pracy w chwili powołania trwał nieprzerwanie co najmniej 6 miesięcy,
b) powołania pracownika na przeszkolenia lub ćwiczenia wojskowe, oraz
c) powołania żołnierzy rezerwy lub pospolitego ruszenia do czynnej służby wojskowej ze względu na bezpieczeństwo Państwa.

Po upływie trzech miesięcy niepełnienia obowiązków z powodu choroby lub nieszczęśliwego wypadku, może .... uznać umowę za rozwiązaną.

Umowa niniejsza może być każdej chwili rozwiązana przed upływem czasu, na jaki została zawarta. W tym wypadku rozwiązanie stosunku pracy następuje po wypowiedzeniu umowy przez pracodawcę lub pracownika. Wypowiedzenie dokonane być winno na piśmie najpóźniej na 6 tygodni naprzód na koniec kwartału kalendarzowego.

W razie popełnienia przez pracownika zaniedbania lub czynu, który bądź to podpada pod powszechnie obowiązujące ustawy karne i ścigany ma być w drodze karno-sądowej, bądź też stanowiłby, jeśliby się go dopuścił funkcjonariusz państwowy występek służbowy w rozumieniu odnośnych ustaw i przepisów, służyć będzie .... prawo jednostronnego uznania niniejszej umowy za rozwiązaną natychmiast. Decyzja ta, która winna być umotywowana i doręczona na piśmie, powoduje rozwiązanie stosunku pracy z chwilą jej doręczenia wstrzymanie z tą chwilą określonego w punkcie 2 wynagrodzenia. O ile decyzja ta nie wyszła od władzy naczelnej (której decyzja nie podlega dalszemu tokowi instancji), będzie pracownikowi służyło prawo odwołania się od tej decyzji w ciągu 14 dni od następującego po dniu doręczenia do władzy bezpośrednio wyższej. Orzeczenie wydane w II instancji jest ostateczne. Odwołanie nie ma w żadnym wypadku mocy wstrzymującej, a tylko w razie uchylenia decyzji pierwszej przez władzę wyższej instancji będzie pracownikowi służyło prawo żądania przywrócenia go do pełnienia obowiązków na warunkach niniejszej umowy, przy czym wynagrodzenie, jakie należałoby się od chwili zwolnienia, winno być dodatkowo wypłacone. Poza tym zrzeka się pracownik prawa podnoszenia z powodu wyżej unormowanego jednostronnego natychmiastowego rozwiązania umowy jakichkolwiek zarzutów względnie żądania jakiegokolwiek odszkodowania.

7. W razie rozwiązania stosunku pracy pracownik będzie obowiązany zwrócić otrzymane zaliczki i uregulować zaciągnięte względem pracodawcy (Skarbu Państwa) zobowiązania pieniężne i inne.

8. Dla wszystkich sporów, jakie mają wyniknąć z niniejszej umowy będą w I-szej instancji kompetentne sądy przedmiotowo-właściwe, mające siedzibę w ....
....
(podpis przedstawiciela władzy)
....
(podpis pracownika)

Poz. 17.

ZARZĄDZENIE
KIEROWNIKA RESORTU OŚWIATY
z dnia 15 września 1944 r. (Nr. 10-1972/44)

w sprawie podziału roku szkolnego na okresy w publicznych szkołach powszechnych, w szkołach średnich ogólnokształcących i zakładach kształcenia nauczycieli.

W sprawie podziału roku szkolnego zarządzam co następuje:
I. Rok szkolny dzieli się na dwa półrocza:
pierwsze półrocze od 1 września do 30 stycznia,
drugie od 3 lutego do końca czerwca.
2. Każde półrocze dzieli się na dwa okresy.
3. Czas trwania okresów jest następujący:
I — od 1 września do 15 listopada,
II — od 16 listopada do 30 stycznia,
III — od 3 lutego do 15 kwietnia, lub gdy dzień 15 kwietnia przypada na czas ferii wielkanocnych — do dnia rozpoczęcia ferii,
IV — od dnia 16 kwietnia, lub od zakończenia ferii wielkanocnych, gdy dzień 16 kwietnia przypada na czas ich trwania — do końca czerwca.
4. Każdy okres zamyka się posiedzeniem komisji klasowych w celu ustalenia ocen postępów w nauce i sprawowaniu się uczniów i uczennic, nadto posiedzeniem Rady Pedago-

gicznej, celem rozpatrzenia ogólnych wyników pracy w ciągu ubiegłego okresu i zamierzeń na przyszłość.

5. Po pierwszej i trzeciej konferencji okresowej opiekun klasy zawiadamia pisemnie odpowiedzialny nadzór domowy o ujemnych postępach ucznia lub uczennicy w nauce i sprawowaniu. Po I i II półroczu uczniowie i uczennice otrzymują świadectwa szkolne.

6. Ferie zimowe trwają od dnia 27 grudnia do dnia 2 stycznia włącznie następnego roku kalendarzowego. Ferie wielkanocne trwają 7 dni od wielkiego czwartku włącznie do środy poświątecznej włącznie. Ferie letnie dla szkół, które rozpoczęły naukę we wrześniu 1944 r. trwają od 1 lipca do 31 sierpnia włącznie.

7. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Równocześnie tracą moc wszelkie sprzeczne z powyższym przepisy dotychczasowe.

Kierownik Resortu Oświaty
(—) Dr. St. Skrzeszewski.

Poz. 18.

ZARZĄDZENIE
MINISTRA OŚWIATY
z dnia 12 czerwca 1945 r. Nr. II. Sr. 97/45 N

w sprawie nauki języków obcych w szkołach średnich ogólnokształcących.

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Oprócz języków obcych przewidzianych w programach gimnazjów i liceów ogólnokształcących jako języki obowiązkowe (j. angielski, j. francuski, j. niemiecki) wprowadza się w kl. I i II gimnazjum z początkiem nowego roku szkolnego 1945/46 język rosyjski, jako jeden z języków obowiązkowych spośród których uczniowie mogą dokonywać wyboru.

§ 2. Program nauczania tego języka ukaże się oddzielnie.

§ 3. Dla uczniów, uczących się innych języków obcych, język rosyjski będzie dostępny jako nadobowiązkowy w myśl okólnika Resortu Oświaty PKWN z dnia 1 września 1944 r. N. 98/II 44 (Dz. Urz. Resortu Oświaty N. 1—4).

§ 4. Naukę języka niemieckiego z początkiem nowego roku szkolnego 1945/46 zawiesza się aż do odwołania w klasie I i II gimnazjum na obszarze okręgów szkolnych: gdańskiego, pomorskiego, poznańskiego, śląsko-dąbrowskiego, szczecińskiego, olsztyńskiego i tej części okręgu łódzkiego, którą okupant włączył był do Rzeszy niemieckiej. Zaś Kuratoria pozostałych okręgów szkolnych zechcą zwrócić uwagę, aby w granicach każdego okręgu ilość uczniów, uczących się poszczególnych języków obcych, nie różniła się zbytnio, zwłaszcza na korzyść języka niemieckiego.

§ 5. W klasie III i IV gimnazjum oraz w klasach licealnych na obszarze wszystkich okręgów szkolnych zasadniczo uczniowie mogą kontynuować naukę tego języka obcego, który rozpoczęli w klasach pierwszych.

§ 6. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister
(—) Dr Skrzeszewski.

Poz. 19

ZARZĄDZENIE
MINISTRA OŚWIATY
z dnia 19 marca 1945 r. (Nr. II-Śr. 2220/45)

o nadawaniu prywatnym szkołom średnim ogólnokształcącym, zakładom kształcenia nauczycieli oraz szkołom zawodowym typu zasadniczego uprawnień szkół państwowych.

Na podstawie art. 8 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych (Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 343) zrządzam co następuje:

1. Uprawnienia państwowych gimnazjów i liceów ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli oraz gimnazjów i liceów zawodowych, przewidzianych w art. 20, 27, 29, 31, 37, 40 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389), mogą być nadawane prywatnym gimnazjom, liceom oraz zakładom kształcenia nauczycieli, zorganizowanym na wzór szkół państwowych.

2. Prywatna szkoła (gimnazjum, liceum lub zakład kształcenia nauczycieli) może uzyskać prawa szkół państwowych aż do odwołania lub na pewien oznaczony okres czasu.

3. Nadanie praw szkół państwowych aż do odwołania ma ten skutek, że uczniowie danej szkoły, jak długo ona posiada prawa, otrzymują świadectwa z poszczególnych klas oraz świadectwa ukończenia szkoły równoznaczne z odpowiednimi świadectwami szkół państwowych i na tych samych warunkach, jak w analogicznych szkołach państwowych.

4. Nadanie szkole prywatnej praw szkół państwowych uzależnione jest od następujących warunków:

a) program, poziom i wyniki nauczania winny odpowiadać programowi szkół państwowych, poziomowi i wynikom nauczania w przeciętnej szkole państwowej,
b) w pracy wychowawczej szkoła winna dorównywać — tak pod względem kierunku wychowawczego, jak intensywności i metod pracy wychowawczej — poziomowi, osiąganemu w szkołach państwowych,
c) szkoła winna posiadać w zasadzie własnego dyrektora, oddanego tej jednej szkole oraz dostatecznie liczne i odpowiednio kwalifikowane własne grono nauczycieli, zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin,
d) szkoła winna posiadać odpowiednie dla swej liczebności i organizacji pracy pomieszczenie i urządzenia, dostateczną ilość pomocy naukowych, bibliotekę oraz potrzebne pracownie, a w każdym razie wykazać wyraźną troskę o zaspokojenie potrzeb szkoły w tym zakresie,
e) szkoła winna ściśle przestrzegać przepisów obowiązujących w szkołach państwowych w zakresie przyjmowania i klasyfikowania uczniów, jak i powinności służbowych nauczycieli,
f) szkoła musi odpowiadać potrzebom państwowym na danym terenie w zakresie wychowania i oświaty oraz wykazać maksymalne do swego budżetu uwzględnienie ulg i zwolnień (przyjmując za najniższą liczbę zwolnień 5% ogólnej liczby uczniów w szkole) na rzecz młodzieży niezamożnej, jak sierot po żołnierzach W. P., zabitych i wywiezionych przez okupanta, dzieci niezamożnych robotników, włościan i pracowników umysłowych.

5. Szkoła, która wprawdzie odpowiada warunkom, wymienionym pod literą e, f par. 4, lecz nie czyni w całej pełni zadość warunkom, wymienionym w tymże paragrafie pod a—d, może uzyskać prawa szkół państwowych na pewien ściśle oznaczony okres czasu.

6. Uprawnienia szkół państwowych nadaje szkole prywatnej Minister Oświaty na wniosek Kuratora właściwego Okręgu Szkolnego.

7. Prawa szkół państwowych nadane aż do odwołania, względnie na pewien okres, mogą być w każdej chwili cofnięte, o ile szkoła naruszy w sposób zasadniczy jeden z warunków, uzasadniających posiadanie tych praw.

8. Szkoła prywatna z uprawnieniami państwowymi na świadectwach szkolnych umieszcza klauzulę: Zarządzeniem z dnia . . . . . Nr . . . . Minister Oświaty nadał . . . . . aż do odwołania uprawnienia uprawnienia szkół państwowych . . . .

9. W bieżącym roku szkolnym Kuratoria wystąpią z wnioskami o nadanie uprawnień, uwzględniając wszystkie szkoły prywatne na terenie okręgu, które działają na podstawie orzeczeń sprzed 1 września 1939 r., o ile orzeczenia te nie zostały cofnięte, oraz na podstawie orzeczeń, wydanych po uruchomieniu Kuratorium w roku szkolnym 1944/45.

Wnioski powinny być oparte na możliwie wyczerpujących obserwacjach, poczynionych w czasie wizytacji i inspekcji i innych spostrzeżeniach dostatecznie konkretnych i obiektywnych. Wnioski opracowane według załączonego wzoru nadeślą Kuratoria do Ministerstwa w dwu egzemplarzach do dn. 1 maja b. r. Do wniosków należy załączyć sprawozdania wizytacyjne lub ich odpisy, ewentualnie inne rzeczowe materiały.

10. W przyszłości w stosunku do szkół, którym przyznano prawa aż do odwołania, należy występować z nowymi wnioskami jedynie w wypadku takiej zmiany w ocenie szkoły, która by uzasadniała zmianę decyzji o nadaniu szkole uprawnień szkół państwowych. W innych wypadkach należy postępować z wnioskami w sprawie nadania uprawnień najpóźniej

na trzy miesiące przed upływem okresu, na przeciąg którego zostały one nadane. Sprawozdania wizytacyjne, dotyczące tych szkół, należy przesyłać jednakże co roku w normalnym terminie nadsyłania wniosków.

Zarządzenie niniejsze odnosi się do obszarów wyzwolonych po koniec roku 1944.

Za Ministra Oświaty:
Br. Biedowicz
Podsekretarz Stanu.

Załącznik do zarządzenia Min. Oświaty z dnia 19. III. 1945 r. (Nr. II. Śr. 2220/45).

Miejscowość	
1. Nazwa szkoły	
2. Właściciel	
3. Podstawa prawna i data otwarcia szkoły	
4. Lokal (własny, wynajęty) krótka charakterystyka	
5. Liczba klas (oddziałów)	
6. Zaopatrzenie szkoły	
7. Dyrektor charakterystyka	
8. Nauczyciele kwalif. niekwalif.	
9. Ogólna charakterysytka grona nauczycielskiego	
10. Krótka charakterystyka poziomu naukowego i pracy wychowawczej szkoły	
11. W jakim stopniu szkoła spełnia zadania państwowe i społeczne	
12. Wniosek Kuratorium	
13. Decyzja Ministerstwa	

Poz. 20.

ZARZĄDZENIE
MINISTRA OŚWIATY

z dnia 24 maja 1945 r. (Nr. I BN-6507/45)

o organizacji zaopatrywania nauczycieli w produkty przydziałowe.

Po porozumieniu się z Ministerstwem Aprowizacji i Handlu w sprawie systematycznego doprowadzenia określonych instrukcją przydziałów aprowizacyjnych w/g norm kart żywnościowych I, IR kategorii i dodatku „C" oraz rozdziału doraźnych reputatów i premii dla nauczycieli wszystkich typów publicznych szkół i państwowych i ich rodzin zarządzam, aż do odwołania, co następuje:

1. W Kuratoriach Okręgów Szkolnych oraz Inspektoratach Szkolnych tworzy się jednoosobowe referaty zaopatrywania nauczycieli.

2. Na stanowiska referentów zaopatrywania w obu instancjach należy do odwołania płatnie urlopować czynnych nauczycieli, w pierwszym rzędzie nauczycieli-spółdzielców, członków Z. N. P., cieszących się zaufaniem nauczycieli.

3. Do obowiązków referentów zaopatrywania należy:

a) pozostawanie w stałym i bezpośrednim kontakcie z powiatowymi urzędami aprowizacyjnymi i władzami administracji publicznej,
b) organizowanie specjalnych spółdzielni nauczycielskich lub filii istniejących spółdzielni spożywców, przeznaczonych wyłączne dla nauczycieli, względnie specjalnych punktów rozdziału konsumów nauczycielskich,
c) podejmowanie od powiatowych i wojewódzkich wydziałów aprowizacyjnych i samorządów przydzielonych artykułów, magazynowanie i jak najszybsze rozprowadzanie ich do ośrodków gminnych,
d) organizowanie transportu tych arytkułów przy pomocy władz administracji publicznej, samorządu i spółdzielni.

4. Zadaniem Okręgowych referentów zaopatrywania jest:

a) pozostawanie w stałym i bezpośrednim kontakcie z wojewódzkim urzędem aprowizacyjnym i interweniowanie we wszystkich przypadkach, gdy realizacja i doprowadzenie przydziałów napotyka na trudności,
b) nadzór, pomoc i instruowanie powiatowych referentów,
c) utrzymywanie ścisłej łączności z Referatem Bytu Nauczycieli w Zarządzie Centralnym Ministerstwa Oświaty.

5. Przy obsadzie stanowisk referentów powiatowych i okręgowych, przy organizacji spółdzielni konsumów, zechcą Kuratorzy i Inspektorzy Szkolni współpracować z Zarządami Okręgów i Oddziałów Powiatowych Z. N. P. i wyzyskać inicjatywę i pomoc tej organizacji w całej rozciągłości.

6. Miejskie i gminne punkty rozdziału artykułów przydziałowych obejmują nauczycieli szkół wszystkich typów i stopni łącznie z wszystkimi pracownikam administracji szkolnej I i II instancji oraz pracownikami bibliotek naukowych i publicznych.

7. Inspektorzy szkolni do dnia 5 każdego miesiąca składać będą Kuratorium Okręgów Szkolnych sprawozdania o stanie zaprowiantowania nauczycielstwa na terenie powiatu, ze szczegółowym zestawieniem produktów zaległych, Kuratorzy zaś do 15 każdego miesiąca analogiczne sphawozdania prześlą do Ministerstwa.

Do niezwłocznego i bezwzględnego wykonania niniejszego zarządzenia przywiązuje się dużą wagę tym bardziej, że Ministerstwo Aprowizacji i Handlu zaliczyło nauczycielstwo do I-ej kategorii pracowników, którym przysługuje zaopatrzenie zagwarantowane.

Minister Oświaty:
wz. E. Kuroczko
Dyrektor Departamentu.

Poz. 21.

ZARZĄDZENIE
MINISTRA OŚWIATY

z dnia 16 lipca 1945 r. (Nr. II-375/45 N)

w sprawie organizacji roku szkolnego 1945/46 w szkolnictwie ogólnokształcącym i zakładach kształcenia nauczycieli.

Zarządzam organizację roku szkolnego 1945/46 w szkolnictwie powszechnym, średnim ogólnokształcącym i zakładach kształcenia nauczycieli według załączonych instrukcyj.

Minister Oświaty:
Cz. Wycech.

Załącznik 1 do zarządzenia Min. Oświaty z dnia 16. VII. 1945 r. (Nr. II-375/45 N).

INSTRUKCJA

Do czasu ogłoszenia nowej ustawy o ustroju szkolnym wraz z rozporządzeniami, wprowadzającymi w życie reformę szkolną, obowiązują następujące wytyczne w sprawie realizacji obowiązku szkolnego i organizacji szkół powszechnych w roku szkolnym 1945/46.

I. Realizacja obowiązku szkolnego

1) z początkiem roku szkolnego 1945/46 powinny być zapisane do szkoły wszystkie dzieci w wieku szkolnym t. j. urodzone w latach 1938—32.

2) Na podstawie art. 6 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa przedłuża się czas trwania obowiązku szkolnego do lat 8 tym uczniom, którzy przez ten dodatkowy rok nauki ukończą w swej szkole ostatnią klasę (siódmą względnie szóstą).

3) Na terenach, na których istnieje ośmioletni obowiązek szkolny, pozostaje on nadal.

4) Dzieci, pozbawione opieki rodzicielskiej, powinny mieć zapewnioną opiekę przez umieszczenie w sierocińcach lub rodzinach zastępczych. Zorganizowaniem tej opieki zajmie się szkoła z samorządem gminnym lub powiatowym, za pośrednictwem Inspektora Szkolnego.

5) Zagadnienie realizacji uczęszczania do szkoły będzie przedmiotem specjalnej troski wszystkich zainteresowanych czynników. Za niedopełnienie tego obowiązku będą winni pociągnięci do odpowiedzialności na podstawie dekretu o obowiązku szkolnym z dnia 7. II. 1919 r., względnie innych przepisów, obowiązujących na danych terenach. Organem, egzekwującym obowiązek szkolny, będą gminne i powiatowe komisje szkolne. Tryb powoływania tych komisyj będzie określony osobnymi przepisami.

6) Dotychczasowe punkty szkolne, w których nie zostały uruchomione szkoły w r. szk. 1944/45, powinny być uruchomione w r. szk. 1945/46, o ile rejon ich nie pozostaje w zasięgu szkół sąsiednich.

II. Organizacja szkół

W szkołach, zorganizowanych w myśl niniejszej instrukcji, będzie obowiązywała zasada klas jednorocznych.

W związku z tą zasadą należy:

a) w szkołach z liczbą dzieci do 40 przewidzieć jednego nauczyciela, który będzie uczył cztery pierwsze roczniki, realizując program nauczania pierwszych czterech klas. Starszym rocznikom musi się zapewnić pobieranie dalszej nauki w najbliższej szkole wyżej zorganizowanej. O ile — po wyczerpaniu wszystkich środków — nie będzie można zapewnić uczniom, kończącym naukę w tej szkole, uczenia się w sąsiedniej szkole zbiorczej, na umotywowany wniosek inspektora szkolnego Kuratorium przyzna drugi etat i wtedy szkoła ta będzie realizowała program siedmiu klas szkoły powszechnej;

b) w szkołach z liczbą uczniów od 41 do 80 przewidzieć 2 siły nauczycielskie, uczące sześć roczników w zakresie programowym 6 klas szkoły powszechnej. Gdy liczba uczniów w szkole o dwu nauczycielach wynosi 81 do 120, realizowany będzie program nauczania tylko 5-ciu klas pełnej szkoły powszechnej. Starsze roczniki tych szkół odchodzą do sąsiedniej szkoły wyżej zorganizowanej;

c) szkoły z liczbą uczniów od 81 do 120, o ile nie mają zapewnionego odpływu starszych roczników do najbliższej szkoły wyżej zorganizowanej, otrzymują trzecią siłę nauczycielską i realizują program nauczania siedmiu klas;

d) ustala się następującą kolejność zaspokajania potrzeb w przyznawaniu nowych sił nauczycielskich szkołom:

1) nieczynnym,
2) do których przy liczbie ponad 40 uczniów zostanie dodany drugi nauczyciel,
3) które przy większej liczbie uczniów niż 80 otrzymują trzeciego nauczyciela,
4) w których liczba dzieci jest mniejsza niż 40, a zachodzi konieczność dodania drugiego nauczyciela z powodu niemożności zapewnienia starszym dzieciom odpływu do sąsiednich szkół zbiorczych,
5) o trzech i większej liczbie nauczycieli tyle etatów, by średnio przypadało w każdej z tych szkół nie więcej jak pięćdziesiąt (50) uczniów na nauczyciela według norm art. 6 ustawy o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych z dnia 17. II. 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 143),
6) na skutek ruchu służbowego, spowodowanego niniejszą instrukcją, w żadnym przypadku nie może nastąpić obniżenie dotychczasowego poziomu orgainzacyjnego szkoły.

Przy ustalaniu liczby nauczycieli dla poszczególnych szkół stosuje się normy, oparte na liczbie dzieci zamieszkałych w obwodzie szkolnym. Jeśli jednak wskutek odpływu, względnie przybyciu z sąsiednich szkół, liczba uczniów w szkole ulegnie znacznej zmianie, za podstawę obliczenia należy przyjąć faktyczną liczbę uczniów w szkole;

e) na tych zasadach organizacyjnych należy oprzeć obliczenie etatów nauczycielskich oraz ruch służbowy i dążyć do zmobilizowania dostatecznie licznych kadr, poddając równocześnie rewizji sprawę pełnego wykorzystania — zgodnie z podanymi zasadami — sił nauczycielskich i pełnego wymiaru godzin pracy nauczyciela.

III. Udostępnienie pełnej szkoły powszechnej

Zachowując dla pierwszych czterech roczników normę 3 km drogi pieszej do szkoły, dopuszcza się dla starszych przedłużenie tej drogi do 4 km pod warunkiem udostępnienia jej w ciągu całego roku. W tym celu należy dążyć do udostępnienia i ulepszenia istniejących oraz wytyczenia nowych ścieżek, dających możność skrócenia przejścia do szkoły. W miarę poprawy warunków sprzężajowych na wsi, — stosować coraz to w szerszym zakresie dowożenie, względnie podwożenie dzieci czy to z domu do drogi dogodniejszej do pieszego przebycia, czy też z pewnych punktów zbornych do szkoły. Należy dążyć do przygotowania choćby prowizorycznych poczekalni, umożliwiających dzieciom czekanie na przybycie środka lokomocji.

Zagadnieniem udostępnienia dziecku dostawania się do szkoły trzeba zainteresować nie tylko samych rodziców, ale także Rady Gromadzkie, Gminne i Powiatowe Rady Narodowe, organa administracji publicznej, sprawujące nadzór nad samorządem oraz spółdzielczość, wojsko, pocztę, samopomoc chłopską itp., kładąc przede wszystkim nacisk na gromady i gminy, które winny podjąć w tej sprawie wiążące uchwały. Wśród ludności wiejskiej musimy wszcząć akcję uświadamiającą, że dziecko wiejskie tylko przez szkołę wyżej zorganizowaną będzie mogło otworzyć sobie drogę dalszego kształcenia, a poprzez nie zasilić dobrze przygotowanym i zdrowym pracownikiem przemysł, handel, komunikację, zawody wolne, tworząc kadry nowej, demokratycznej inteligencji.

Pamiętać należy, że następstwa reformy rolnej wymagają racjonalnego przerzucenia większej ilości ludności wiejskiej z roli do innych zawodów i do miast, a dobre wykształcenie jest środkiem ułatwiającym jednostce zmianę środowiska.

Stworzenie norm prawnych odnośnie przedłużenia promienia zasięgu szkoły jest w przygotowaniu. Sprawa dowożenia opierać się będzie na uchwałach Rad Narodowych gromadzkich, gminnych, względnie zobowiązaniach czynników wymienionych w ustępie drugim.

O ile dowożenie w ciągu całego roku wszystkich dzieci w odpowiednich warunkach będzie zapewnione, wtedy na tym można oprzeć projekt zasięgu szkoły zbiorczej.

Inspektorzy Szkolni zarządzą, aby szkoły wyżej zorganizowane w miastach, miasteczkach, osiedlach fabrycznych itp. były szkołami zbiorczymi dla znajdujących się w ich zasięgu szkół wiejskich.

IV. Likwidacja skutków wojny w nauczaniu

W szkołach obok normalnych klas, obowiązujących uczniów we właściwym wieku dla danej klasy (najwyżej dopuszczamy przerost dwuletni ponad normalny wiek klasy) dla dzieci opóźnionych utworzy się specjalne komplety nauczania, a mianowicie:

1) roczny dla 9—10-letnich; w tym komplecie w ciągu roku szkolnego należy przerobić przynajmniej program 2 klas i włączyć następnie tych uczniów do klasy 3-ej,

2) dwuletni dla 11—12-letnich; w tym komplecie w ciągu dwu lat przerobi się cztery klasy po czym włączy się do normalnej klasy 5 lub 6-ej,

3) dla uczniów 13—14-letnich należy zorganizować tak nauczanie by, zatrzymując je w szkole do ukończenia 16 roku życia, dać im możność opanowania bądź pełnego kursu szkoły powszechnej, bądź najważniejszych jego elementów umożliwiających im dalsze kształcenie w szkołach dokształcających lub w szkołach powszechnych dla dorosłych.

Rady pedagogiczne opracują rozkład materiału nauczania dla tych kompletów w taki sposób, by było możliwe przechodzenie uczniów z kompletu na naukę w klasach normalnych nawet w ciągu roku szkolnego, czy to dla całego kompletu, czy dla poszczególnych uczniów. Nie zmieniając sieci szkolnej można przewidzieć w miastach odpowiednie równomierne rozmieszczenie uczniów opóźnionych w specjalnie wybranych do tego celu szkołach.

Uczniom, którzy opuszczają szkołę przed ukończeniem pełnego kursu, będą wydane specjalne świadectwa szkolne, dające możność zorientowania zakładom kształcenia młodocianych co do potrzeb dalszej ich nauki.

Nauczyciel, zatrudniony w pełnym wymiarze godzin, za pracę w godzinach nadliczbowych do 11 godzin tygodniowo włącznie, będzie pobierał wynagrodzenie w wysokości 1/30 miesięcznego pełnego uposażenia za każdą godzinę tygodniowo.

Gdy nauczyciel będzie zatrudniony dodatkowo w najwyżej dopuszczalnym wymiarze 12 godzin tygodniowo, otrzyma za tę pracę wynagrodzenie w wysokości połowy pobieranego miesięcznego uposażenia.

Jeżeli wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, obliczone według zasady wyżej podanej, byłoby niższe od wynagrodzenia za tę samą liczbę godzin nauczania w dziale oświaty dorosłych, wtedy nauczyciel otrzymuje dodatkowe wyrównanie do wysokości norm stosowanych w oświacie dorosłych.

V. Zapewnienie szkołom materialnych warunków

W nadchodzącym roku szkolnym główny wysiłek powinien być skoncentrowany na zapewnienie szkołom o 2—3 nauczycielach wymaganej ilości izb lekcyjnych i wystarczającego umeblowania. Dostarczenie szkołom nowych izb lekcyjnych należy traktować realnie, bez oglądania się na zbyt skomplikowane przesuwanie punktów szkolnych i liczenia na uzyskanie obiektów, przy których uzyskaniu potrzebna była by długa — o wątpliwym wyniku — procedura.

Należy szybko ustalić z samorządem, jak będzie kształtowała się sprawa zaspokojenia potrzeb rzeczowych szkół na nadchodzący rok szkolny.

Realne możliwości gmin ustalą kierownicy szkół z Gminną Radą Narodową. O konkretnych trudnościach powinien być powiadomiony inspektor szkolny, by mógł w porozumieniu z Powiatową Radą narodową i Starostą przedsięwziąć odpowiednie kroki. To, czego nie da się załatwić w skali powiatowej, będzie bezwłocznie przedłożone Kuratorowi do załatwienia z Wojewodą i Wojewódzką Radą Narodową.

Jeśli, mimo tych wszystkich poczynań, szkoły nie będą miały zapewnionego pełnego zaspokojenia potrzeb rzeczowych, należy przedłożyć konkretne sprawozdania wraz z wnioskami Ministerstwu. We wnioskach tych sprawa dodania drugich izb lekcyjnych, tam gdzie dodajemy drugiego nauczyciela, oraz umeblowania tych izb musi być przedstawiona na podstawie konkretnych propozycji i szczegółowych preliminarzy wydatków. Chodzi o to, by cała akcja była przeprowadzona szybko, skutecznie, bez przewlekłej korespondencji i, aby przedstawione dezyderaty były ujęte w sposób konkretny, oraz były realne i należycie umotywowane.

VI. Zagadnienia programowe

Od przyszłego roku szkolnego przestają obowiązywać programy szkół I i II stopnia. Wszystkie szkoły powszechne pracują według jednolicie obowiązującego programu. Jeśli nie zostaną wprowadzone nowe programy w czasie umożliwiającym ogółowi nauczycielstwa gruntowne zapoznanie się z nimi i przygotowanie do ich realizacji będzie obowiązywał dotychczasowy program szkół stopnia III; trzeba jednak w szczególny sposób uwzględniać zasadę aktualizacji w nauczaniu tj pomijać z tego programu tematy nieaktualne, a uwzględniać tematy wynikające z obecnej sytuacji narodu i państwa. Ministerstwo będzie dążyło przed rozpoczęciem roku szkolnego do wydania projektów nowych programów. Ministerstwo dążyć będzie, by przygotowane projekty programów były dokładnie i szeroko omówione przez nauczycielstwo, aby po gruntownym przepracowaniu można było dojść do ostatecznych ustaleń.

Załącznik 2 do zarządzenia Min. Oświaty z dnia 16. VII. 1945 r. (Nr. II-375/45/N).

INSTRUKCJA

I. Cele i zadania szkoły średniej ogólnokształcącej w r. szk. 1945/46

Ze względu na olbrzymią lukę, jaka powstała w kształceniu na poziomie średnim w okresie okupacji, z drugiej zaś strony wobec ogromnego zapotrzebowania kadr pracowników o wyższym poziomie wykształcenia i przygotowania fachowego powstaje konieczność jak najszybszego i jak najdalej idącego zwiększenia ilości młodzieży kształcącej się na poziomie średnim.

Zasięgiem tego kształcenia winna być objęta młodzież z różnych środowisk i klas społecznych z możliwym wyrównaniem dotychczasowej krzywdy — wobec odsunięcia od szkoły średniej — młodzieży włościańskiej, robotniczej, pracującej i tej, która mieszkała daleko od szkoły średniej.

Nasilenie w kierunku rozpowszechnienia kształcenia na poziomie gimnazjalnym nie może być niczym ograniczone, ponieważ zastępuje w okresie przejściowym realizację zasady powszechności.

Natomiast rozszerzenie zasięgu ilościowego i społecznego wykształcenia na poziomie licealnym musi się oprzeć na planie odbudowy kadr, uwzględniającym potrzeby kształcenia zawodowego na tym poziomie.

Wśród tych celów, jakie stoją w roku szkolnym 1945/46 przed szkolnictwem średnim, tj.:

1) dążenie do upowszechnienia kształcenia na poziomie średnim,
2) odbudowa kadr zawodowych —

na czoło wysuwa się sprawa przygotowania nauczyciela, jako tego, który ma urabiać i kształtować oblicze nowego obywatela w Polsce demokratycznej.

II. Organizacja szkoły średniej w okresie przejściowym

W związku z celami szkoły średniej ogólnokształcącej, nakreślonymi wyżej, przewiduje się następujące formy kształcenia na poziomie średnim.

I. Gimnazja:

a) czteroletnie normalne gimnazjum. Klasa pierwsza tego gimnazjum ma charakter klasy wstępnej wyrównawczej. Do drugiej klasy tego gimnazjum należy przyjmować absolwentów VII klasy szkoły powszechnej.

W związku z powyższym zachodzą następące zmiany programowe. Nauka języka łacińskiego rozpoczyna się w klasie II. Na poziomie klasy II mogą być prowadzone dwie klasy z łaciną lub bez łaciny, bądź też jedna klasa, której program uwzględni wyrównanie braków w zakresie tych przedmiotów nauczania, które albo nie wchodzą do progamu klasy VII szkoły powszechnej, albo uwzględnione były w tym programie w sposób niedostateczny z punktu widzenia potrzeb nauczania w klasie drugiej.

b) skrócona dwuletnia szkoła gimnazjalna o ustroju semestralnym dla młodzieży opóźnionej wiekiem;
c) gimnazja dla dorosłych, dzienne i wieczorowe, o ustroju semestralnym.

Inne nieobjęte niniejszą instrukcją formy kształcenia na poziomie średnim mogą być utrzymane na podstawie decyzji Kuratora. O decyzji tej należy powiadomić Ministerstwo z podaniem motywów.

II. Licea:

a) dwuletnie licea dotychczasowe, z podziałem na wydziały: humanistyczny, matematyczno-fizyczny i przyrodniczy;
b) jednoroczna klasa wstępna przy liceach pedagogicznych i zawodowych o charakterze uzupełniającym dla tej młodzieży, która ukończyła w swoim czasie 2 lub 3 klasy gimnazjalne i która zamierza kształcić się na nauczycieli, względnie wstąpić do liceum zawodowego;
c) skrócona trzyletnia szkoła średnia o ustroju semestralnym dla starszej młodzieży, wyczerpująca zasadnicze elementy programu gimnazjalnego i licealnego;
d) dwuletnie licea dla dorosłych.

III. Egzaminy dla eksternów

Mając na względzie nienormalne warunki, w jakich uczy się nasza młodzież, często zdobywając wiedzę dorywczo poza szkołą, należy tak zorganizować egzaminy dla eksternów, aby udostępniając im zdobycie odpowiedniego świadectwa, nie pominąć zasadniczego minimum wymagań progamowych.

W tym celu Kuratoria:

a) podejmą inicjatywę specjalnych wydawnictw dla tej młodzieży w postaci: skrótów, skryptów itp.);
b) opracują minima wymagań progamowych przy egzaminie i zawczasu podadzą je do wiadomości zgłaszającym się do egzaminu;
c) zorganizują przy udziale dyrekcji i personelu szkół, w których będą przeprowadzane egzaminy, bezpłatne poradnie dla samouków;
d) ogłoszą terminy odbywania egzaminów dla eksternów zasadniczo w dwóch sesjach: wiosennej i jesiennej.

IV. Uczniowie

Odnośnie przyjmowania uczniów do gimnazjum i liceum w r. szk. 1946/46 pozostają nadal w mocy przepisy zawarte w zarządzeniu Kierownika Resortu Oświaty z dnia 23 sierpnia 1944 r. Nr. 75 II Śr. 44 — Dz. Urzędowy Nr. 1—4*). W szczególności wyjątkową uwagę przy przyjmowaniu nowych uczniów należy zwrócić na młodzież wiejską, robotniczą i pracującą, aby możliwie szerokim strumieniem mogła wejść na drogę dalszego kształcenia się.

Rozpiętość wieku w gimnazjum należy ograniczyć. Dopuszczalną jest tolerancja do trzech lat, licząc od dolnej granicy wieku, np. przy przyjmowaniu do klasy I obowiązujący 12 rok życia może być podwyższony najwyżej do lat 15. Licząc się z upowszechnieniem gimnazjów i celem ułatwienia dostępu do nich młodzieży, zwłaszcza włościańskiej i robotniczej, należy tworzyć bursy i internaty oraz fundusze stypendialne.

---

*) zmienione okólnikiem Ministerstwa z dnia 8 sierpnia 1945 r. Nr. II-Sr. 639/45 N.

Dla młodzieży pracującej, dla której również musi stać otworem szkoła średnia, należy stworzyć warunki umożliwiające kształcenie i osiągnięcie pozytywnych wyników nauki. W tym celu Ministerstwo Oświaty rozważy sprawę nieprzeciążania pracą tej grupy młodzieży, o której mowa wyżej, przez ustawowe ograniczenie liczby godzin pracy zawodowej do 36 tygodniowo.

V. PROGRAMY

Zmiany programowe będą wprowadzone odrębnym zarządzeniem. W sprawie nauczania języków obcych obowiązuje zarządzenie Ministra Oświaty z dnia 12 czerwca r. Nr. II. Śr.-97/45 N**). Do czasu opracowania przez Ministerstwo wytycznych w sprawie skróconych programów, Rady Pedagogiczne ułożą na czas przejściowy materiał nauczania w ten sposób, aby zakres nauczania odpowiadał programowi przewidzianemu dla odpowiednich szkół — szkołach gimnazjalnych dla gimnazjów, w licealnych dla liceów.

VI. SIEĆ SZKÓŁ ŚREDNICH

Kuratoria zawczasu przystąpią do opracowania podstaw sieci szkół średnich ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb środkowisk wiejskich. Sieć ta winna uwzględnić obok szkół państwowych szkoły prywatne oparte o samorząd terytorialny i gospodarczy. Należy również mieć na uwadze szkoły o skróconych formach pracy.

VII. NAUCZYCIELE

Należy dążyć do obsadzenia stanowisk nauczycielskich, zwłaszcza stanowisk dyrektorskich, siłami kwalifikowanymi.

Jedynie w wypadkach niemożności znalezienia siły kwalifikowanej można dopuścić do nauczania osobę nie posiadającą formalnych kwalifikacyj, udzielając jej na podstawie art. 3 ustawy o kwalifikacjach do nauczania w szkołach średnich czasowego zezwolenia na nauczanie. Poza tym do szkół dla młodzieży opóźnionej wiekiem — w braku odpowiednich sił kwalifikowanych — mogą być powoływani w charakterze nauczycieli inżynierowie, lekarze, adwokaci i in.

Nauczyciele niekwalifikowani i słabiej przygotowani metodycznie, o ile są w szkole, winni być otoczeni opieką instruktywną w pierwszym rzędzie dyrektora, a następnie starszych kolegów, np. przez wzajemne hospitacje lekcyj.

Licząc się z niemożnością masowego upaństwawiania szkół średnich w najbliższym okresie należy szkołom niepaństwowym, których praca odpowiada założeniom społecznym i programowym, przede wszystkim samorządowym, udzielać etatów nauczycielskich spośród ogólnej liczby etatów przyznanej Kuratorium przez Ministerstwo.

VIII. SPRAWY MATERIALNE SZKÓŁ

Ponieważ wojna poczyniła ogromne spustoszenie w budynkach szkolnictwa średniego, należy:

a) przeprowadzić ścisłą ewidencję uszkodzeń w tych szkołach;
b) wystąpić do odnośnych władz samorządowych o przekazanie ośrodków pofolwarcznych dla ośrodków szkolnych wiejskich;
c) zainteresować Komitety Rodzicielskie oraz organizacje polityczne i społeczne sprawą odbudowy pomieszczeń szkolnych.

IX. TERMINARZ

Między 25 a 31 lipca należy odbyć okręgowe zjazdy dyrektorów szkół średnich celem zapoznania ich z zasadami organizacji na rok szkolny 1945/45.

Celem podniesienia stanu organizacyjnego każdej szkoły należy tak układać prace wstępne, aby zaraz z rozpoczęciem roku szkolnego, a najpóźniej do 20 września był skompletowany personel i ustalony plan lekcyj.

Kuratoria już obecnie przystąpią do opracowania planu konferencyj dyrektorów i nauczycieli tymczasowo na okres pierwszego półrocza. Konferencje takie winny się odbywać w pewnych stałych odstępach czasu, np. co dwa miesiące dla całego okręgu lub pewnego rejonu.

O terminach tych konferencyj i miejscu odbywania Kuratoria zawczesu powiadomią Ministerstwo Oświaty.

Początek roku szkolnego 1945/46 zarządza się na dzień 4-go września.

Załącznik 3 do zarządzenia Min. Oświaty z dnia 16. VII. 1945 r. (Nr. II-375/45 N).

INSTRUKCJA

Organizacja roku szkolnego 1945/46 w zakresie kształcenia nauczycieli odbywać się będzie na następujących zasadach:

I. Stałe zakłady kształcenia nauczycieli

1. Zarządzenie Kier. Res. Ośw. z dnia 1. IX. 1944 r. dotyczące:
a) dalszego utrzymania dwuletnich pedagogiów;
b) wprowadzenia dwuletnich liceów pedagogicznych i uruchomienia rocznych państwowych kursów nauczycielskich, pozostaje w mocy także w roku szk. 1945/46.

W związku z tym obowiązują nadal dotychczasowe programy, dostosowane do skróconego czasu trwania nauki i domowych warunków.

2. Przyjmowanie uczniów (nic) do liceum pedagogicznego winno odbywać się na podstawie „Regulaminu przyjmowania uczniów do kl. I państwowego liceum pedagogicznego", ustanoiwonego zarządzeniem Min. W. R. i O. P. z dnia 1. III. 1937 r. Nr. II. S — 1290/37 (Dz. U. Min. W. R. i O. P. z roku 1937 poz. 60), a obowiązującego z następującymi zmianami:
a) w § 2 górną granicę wieku kandydatów ustalą się na lat 18, z tym, że zgłaszających się do liceum kandydatów powyżej lat 18 należy kierować na kursy pedagogiczne;
b) w § 4 po słowach: „ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego", dodać: „lub zawodowego";
c) § 14 i 15 skreślić, jako nieaktualne.

3. Celem zwiększenia możliwości rekrutacyjnych do liceum pedagogicznego należy:
a) przy każdym liceum pedagogicznym zorganizować klasę wstępną dla młodzieży od 15 r. życia, mogącej się wykazać wykształceniem 2 klas gimnazjum lub równorzędnym, celem doprowadzenia jej do poziomu pełnego gimnazjum ogólnokształcącego bez języka łacińskiego i obcego i następnie przyjęcia do klasy I liceum pedagogicznego;
b) zapewnić możność kształcenia się w liceum pedagogicznym niezamożnej młodzieży przez internaty, bursy i stypendia nie tylko z funduszów państwowych, lecz wykorzystując również pomoc czynników samorządowych i społecznych;
c) zorganizować, o ile na to warunki pozwolą, przy każdym liceum pedagogicznym normalne gimnazjum ogólnokształcące oraz własną szkołę powszechną w miarę możności z przedszkolem, jako skołę ćwiczeń.

4. Wszystkie licea pedagogiczne są z reguły koedukacyjne.

5. Odnośnie pedagogiów obowiązuje „Statut Państwowych Pedagogiów", ustanowiony zarządzeniem Min. W. R. i O. P. z dnia 19. VI. 1928 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 z r. 1928, poz. 135) po skreśleniu § 10.

6. Celem zwiększenia możliwości rekrutacyjnych do pedagogium należy:
a) Przy każdym pedagogium zorganizować 3-letnią skróconą szkołę średnią o ustroju semestralnym i o programie skróconego gimnazjum i liceum ogólnokształcącego według instrukcji w sprawie organizacji szkół średnich w r. szk. 1945/46 z możliwością przyjmowania uczniów na semestry pośrednie w zależności od poziomu ich przygotowania.
b) Zapewnić możność kształcenia się w pedagogiach niezamożnej młodzieży przez szeroko stosowaną akcję internatową i stypendialną z funduszów państwowych, samorządowych i społecznych.
c) Zorganizować, o ile na to warunki pozwolą, przy każdym pedagogium normalne gimnazjum i liceum ogólnokształcące oraz własną szkołę powszechną z przedszkolem jako szkołę ćwiczeń.

7. Zgodnie z punktem 2 wyżej wymienionego zarządzenia kierownika Res. Ośw. P. K. W. N. dążyć należy do uruchomienia oprócz liceów pedagogicznych i Pedagogiów również rocznych Państwowych Kursów Nauczycielskich, opartych na statucie wprowadzonym zarządzeniem Min. W. R. i O. P. z dnia 18 czerwca 1928 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8, poz. 134).

II. KURSY PEDAGOGICZNE

8. Celem doraźnego pokrycia zapotrzebowania sił nauczycielskich dla szkół powszechnych należy zorganizować przy każdym liceum pedagogicznym i pedagogium od dnia 1 września 1945 roku:

a) 3-miesięczne Wstępne Kursy Pedagogiczne dla kandydatów z wykształceniem licealnym lub równorzędnym według programu zawartego w okólniku Kier. Res. Ośw. PKWN z dnia 27. II. 1944 r. (Dz. U. R. O. Nr. 1—4 poz. 30);

b) 6-mies. Wstępne Kursy Pedagogiczne dla kandydatów z wykształceniem gimnazjalnym lub równorzędnym o programie, zawartym w okólniku Min. Ośw. z dnia 1. II. 1945 r. Nr. 705/45, przy czym materiał objęty tym progamem, należy dostosować do zmniejszonego wymiaru czasu. Na powyższe kursy można przyjmować kandydatów w wieku od 18 do 30 lat.

9. W przypadku, gdy zaspokojenie potrzeb personalnych w zakresie sił nauczycielskich poszczególnych Okręgów Szkolnych będzie niezbędnie tego wymagało, dopuszcza się możliwość skrócenia czasu trwania wymienionych kursów, ale nie więcej niż o połowę.

10. Kursy, wymienione w punkcie 8 lit. b) mogą być organizowane, o ile sieć kursów przy zakładach kształcenia nauczycieli nie zaspokoi potrzeb Okręgu Szkolnego, również przy inspektorach szkolnych przy wyzyskaniu nauczycieli szkół średnich i najlepiej przygotowanego nauczycielstwa szkół powszechnych.

11. Uczestnikom kursów, wymienionych w punkcie 8 należy zapewnić pewne utrzymanie i mieszkanie w internatach lub bursach.

III. Kursy przygotowawcze

12. Dla kandydatów do zawodu nauczycielskiego, nie posiadających cenzusu gimnazjalnego, należy zorganizować roczne i dwuletnie kursy przygotowawcze według programu skróconego gimnazjum bez języka obcego i łacińskiego.

13. Na dwuletni kurs przygotowawczy przyjmować należy kandydatów, którzy odpowiadają warunkom, wymienionym w punkcie 2) zarządzenia Min. Ośw. z dnia 22 maja 1945 r. Nr. II 6298/45, z tym, że dolną granicę wieku przesuwa się na lat 16.

Na roczny kurs przygotowawczy przyjmuje się kandydatów, którzy prócz wyżej wymienionych warunków mogą wykazać się wykształceniem 2 klas gimnazjum lub równorzędnym.

14. Po ukończeniu skróconych przygotowawczych kursów gimnazjalnych i zdaniu egzaminu końcowego z wynikiem pomyślnym kandydaci winni być kierowani na wymienione w punkcie 8 lit. b) Wstępne Kursy Pedagogiczne dla absolwentów gimnazjów.

15. Wymienione w punkcie 12 niniejszej instrukcji przygotowawcze kursy gimnazjalne winny być w zasadzie zorganizowane przy wszystkich liceach pedagogicznych i pedagogiach.

W przypadku, gdy sieć zakładów kształcenia nauczycieli w danym Okręgu Szkolnym nie jest dostatecznie gęsta, mogą Kuratoria polecić inspektorom szkolnym zorganizowanie takich kursów w oparciu o państwowe gimnazja ogólnokształcące. Dążyć należy do tego, aby w każdym obwodzie szkolnym był jeden taki kurs.

16. Dopuszczalne jest przesuwanie kursistów w ciągu pierwszych dwóch miesięcy z kursu dwuletniego na roczny i odwrotnie, jeżeli Rada Pedagogiczna kursu uzna to za wskazane ze względu na poziom umysłowy i przygotowanie kandydata.

17. Kandydaci są przyjmoani na podstawie egzaminu wstępnego, sprawdzającego przygotowanie kandydata do pracy na kursie. W sprawie egzaminu obowiązują wytyczne, zawarte w punkcie 14 zarządzenia Min. Ośw. z dnia 22. V. 1945 roku Nr. II. KN — 6298/45.

18. O ile możności kursy przygotowawcze winny być połączone z internatem lub stołówką.

19. Na kursach przygotowawczych obowiązuje w zasadzie progrgam gimnazjum ogólnokształcącego bez języka łacińskiego i obcego. Dostosowania programów do skróconego czasu nauki dokonają Rady Pedagogiczne kursów i przedstawią opracowane projekty do zatwierdzenia Kuratorium Okręgu Szkolnego.

IV. Postanowienia ogólne.

20. Każdy z wymienionych w niniejszej instrukcji kursów może być uruchomiony, jeżeli liczba zgłaszających się jest nie mniejsza niż 20.

21. Rekrutacją kandydatów na wszystkie kursy oraz do zakładów kształcenia nauczycieli winni zająć się w pierwszym rzędzie dyrektorzy zakładów kształcenia nauczycieli w porozumieniu z dyrektorami szkół średnich i inspektorami szkolnymi, którzy za pośrednictwem kierowników szkół i nauczycielstwa obowiązani są dotrzeć do najszerszych warstw społeczeństwa, aby wybrać najbardziej odpowiednie i społecznie wyrobione jednostki celem wprowadzenia ich do zawodu nauczycielskiego. W tym względzie należy zapewnić współdziałanie czynnika społecznego, zwłaszcza nauczycielstwa. Na inspektorach szkolnych ciąży również obowiązek zapewnienia kursom odpowiednich warunków materialnych, jak lokal, wyżywienie itp. Za podstawę należy przyjąć pismo Min. Aprowizacji z dnia 23. VI. 1945 r. Nr. V—1518, przesłane do wiadomości Kuratorium Okręgów Szkolnych pismem Min. Ośw. z dnia 30. VI. 1945 r. Nr. KN—195/45. Należy również zainteresować kursami pedagogicznymi i przygotowawczymi dla kandydatów do zawodu nauczycielskiego i skłonić do czynnej pomocy czynniki administracji ogólnej, samorządowe oraz powiatowe i gminne Rady Narodowe, organizacje społeczne itp.

22. Czynni, a niewykwalifikowani nauczyciele szkół powszech uzupełniają swoje wykształcenie ogólne i zawodowe aż do osiągnięcia poziomu liceum pedagogicznego drogą kierowanego samokształcenia sposobem, który zostanie określony osobnym zarządzeniem.

Sprawa dalszego kształcenia nauczycieli kwalifikowanych (WKN, Inst. Ped. itp.) będzie równie* uregulowana osobnym zarządzeniem.

23. Z chwilą ukazania się niniejszej instrukcji nie należy organizować 6-mies. kursów dla kandydatów do zawodu nauczycielskiego bez cenz. gimn., zaleconych zarządzeniem Min. Oświaty z dnia 22. V. 1945 r. Nr. II. KN — 6298/45.

Takich kandydatów na nauczycieli należy przygotowywać do zawodu tylko drogą wskazaną w dziale III, a następnie w dziale II niniejszej instrukcji.

Uczestnicy kursów już uruchomionych przed ukazaniem się niniejszej instrukcji winni je ukończyć, po czym będą zatrudnieni w szkołach powszechnych, jako pomocnicze siły nauczycielskie.

(Nr. II KN — 365/45N).

Poz. 22

ZARZĄDZENIE

Ministra Oświaty

z dnia 28 sierpnia 1945 r. (Nr. II KN — 953/45 N)

w sprawie uruchomienia Wyższych Kursów Nauczycielskich I roku Wyższej Szkoły Pedagogicznej w r. szk. 1945/46.

§ 1. Wobec braku dostatecznej ilczby nauczycieli szkół powszechnych z dodatkowymi kwalifikacjami, niezbędnymi do realizowania programów w wyższych klasach nowej szkoły powszechnej, wznawia się na okres przejściowy działalność Wyższych Kursów Nauczycielskich, które są traktowane jednocześnie jako pierwszy rok studiów Wyższej Szkoły Pedagogicznej (Instytutu Pedagogicznego) dla czynnych i kwalifikowanych nauczycieli.

Sposób przechodzenia absolwentów Wyższych Kursów Nauczycielskich na II rok studiów Wyższej Szkoły Pedagogicznej (Instytutu Pedagogicznego) zostanie uregulowany osobnym zarządzeniem.

§ 2. Wyższe Kursy Nauczycielskie w zasadzie opierać się będą nadal na Statucie i Regulaminie Państwowych Wyższych Kursów Nauczycielskich, wprowadzonych zarządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 1 lipca 1929 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 9, poz. 153 i 154) z tym jednak, że celem dostosowania formy i treści Wyższych Kursów Nauczycielskich do zmienionych warunków i do przyszłego systemu kształcenia nauczycieli na poziomie szkoły wyższej i przeprowadza się niniejszym zarządzeniem konieczne zmiany w organizacji i programie Wyższych Kursów Nauczycielskich.

§ 3. W związku z tym uruchamia się w r. szk. 1945/46 Wyższe Kursy Nauczycielskie:

w Krakowie dla 100 uczestników;
w Łodzi dla 40 uczestników;
w Katowicach dla 80 uczestników;
w Toruniu dla 40 uczestników;
w Poznaniu dla 40 uczestników.

§ 4. Na podstawie § 6 Statutu Państwowych Wyższych Kursów Nauczycielskich zarządza się następujący podział przedmiotów na grupy naukowe na poszczególnych Wyższych Kursach Nauczycielskich.

WKN — Kraków: I język polski z historią lub śpiewem; II biologia (z fizyką i chemią) z wychowaniem fiz. lub geografią;
III matematyka z rysunkiem lub zajęciami praktycznymi.
WKN — Łódź: I geografia z matematyką.
WKN — Śląsk: I biologia (z fiz. i chemią) z wychowaniem fiz.;
II rysunek z zajęciami praktycznymi przy Państw. Inst. Rob. Ręczn. w Bielsku.
WKN — Toruń: I język polski z historią lub ze śpiewem.
WKN — Poznań: I matematyka z fizyką i chemią.

§ 5. W grupie naukowej, w której występują alternatywnie połączenia z dwoma przedmiotami, należy dążyć do tego, aby połączenia z każdym z dwóch przedmiotów obejmowało w przybliżeniu połowę słuchaczów danej grupy.

§ 6. Program Wyższego Kursu Nauczycielskiego obejmuje:
Dział A:
Psychologia dziecka w wymiarze 1 godz. tyg.
Filozofia 1 godz. tyg.
Pedagogika ogólna z dydaktyką ogólną 2 godz. tyg.
Socjologia 1 godz. tyg.
Ekonomia 1 godz. tyg.
Zagadnienia życia współcz. 1 godz. tyg.
Metodyka wybranej grupy naukowej przedmiotów wraz z lekcjami praktycznymi — 1 godz. tyg.
Dział B: — w wymiarze po 14 godzin tygodniowo na każdy z dwóch przedmiotów wybranej grupy naukowej.

§ 7. Programy poszczególnych przedmiotów Wyższego Kursu Nauczycielskiego, rozszerzone w stosunku do programów dotychczasowych, zostaną przesłane dodatkowo.

§ 8. Na Wyższym Kursie Nauczycielskim winny być stosowane metody, oparte na aktywności i samodzielnej pracy słuchaczów (metoda seminaryjna i laboratoryjna, obserwacja, badania itp.). Nadto należy zaprawić słuchaczów do dalszego samodzielnego pogłębiania wiedzy w zakresie wybranych przedmiotów, wyrabiając w nich chęć i umiejętność dalszego samokształcenia. Metodę wykładu ograniczyć należy do najkonieczniejszej potrzeby.

§ 9. Personel nauczycielski Wyższego Kursu Nauczycielskiego winien być dobrany spośród najlepszych specjalistów, o ile możności z wykorzystaniem grona nauczycielskiego Instytutów Pedagogicznych względnie wyższych szkół K. N.
Szkoła ćwiczeń tych zakładów naukowych jest jednocześnie szkołą ćwiczeń Wyższego Kursu Nauczycielskiego.

§ 10. W związku z zadaniami, czekającymi nauczyciela w 8-letniej szkole powszechnej należy postawić kandydatom na Wyższe Kursy Nauczycielskie wysokie wymagania oraz w trakcie pracy dążyć do osiągnięcia wysokiego poziomu przerabianego materiału.

§ 11. Początek zajęć Wyższego Kursu Nauczycielskiego ustala się w r. szk. 1945/46 na dzień 15 października 1945 r. Do dnia 30 września 1945 r. Kuratoria Okręgów Szkolnych prześlą Dyrekcjom właściwych Wyższych Kursów Nauczycielskich wykazy kandydatów na Wyższy Kurs Nauczycielski ze swoich Okręgów.
W terminie pomiędzy 10 a 15 października Dyrekcja Wyższych Kursów Nauczycielskich przeprowadzą kollokwia wstępne, w wyniku których ustalą ostateczną listę słuchaczów.

§ 12. Słuchacze Wyższych Kursów Nauczycielskich korzystają z płatnego urlopu, internatu i stołówki.

§ 13. Internat, zorganizowany dla nauczycieli Wyższego Kursu Nauczycielskiego, ma zapewnić im należyte warunki mieszkaniowe i wyżywieniowe, ma dać możność pracy samodzielnej i w zespołach oraz winien przyczynić się do podniesienia kultury towarzyskiej i współżycia koleżeńskiego.

§ 14. Kandydaci na Wyższy Kurs Nauczycielski spośród nauczycieli w wieku do 40 lat życia, którzy posiadają kwalifikacje zawodowe do nauczania w szkołach powszechnych i co najmniej trzyletnią nieprzerwaną pracę nauczycielską w szkołach powszechnych, składają drogą służbową do dnia 25 września podania do właściwych Kuratoriów Okręgów Szkolnych, wymieniajc w podaniu na jaką grupę naukową i na którym Wyższym Kursie Nauczycielskim kandydat chce studiować.

§ 15. Kuratoria kwalifikują kandydatów zgodnie z brzmieniem § 7, 8 i 9 Regulaminu Państwowych Wyższych Kursów Nauczycielskich ze zmianami wynikającymi z § 12 i 14 niniejszego zarządzenia. Przy kwalifikowaniu kandydatów należy również zasięgać opinii odpowiednich komórek ZNP celem wybrania najlepszych pod względem przygotowania i najbardziej wartościowych kandydatów.

§ 16. Kandydatom, którzy odpowiadają wyżej wymienionym warunkom oraz zdadzą kollokwia wstępne, Kuratoria udzielą rocznych urlopów płatnych według następującego rozdzielnika:

Kuratorium Okręgu Szkolnego

	Warszawa	Lublin	Białystok	Kielce	Śląsk	Rzeszów	Poznań	Pomorze	Łódź	Kraków	Gdańsk	Razem
Kraków	10	10	10	10	—	10	15	5	5	20	5	100
Łódź	5	5	—	—	5	5	5	—	15	—	—	40
Katowice	5	10	10	10	15	5	5	5	5	5	5	80
Toruń	5	—	—	5	—	5	5	10	5	—	5	40
Poznań	5	5	—	—	5	—	5	5	5.	10	—	40
Razem	30	30	20	25	25	25	35	25	35	35	10	300

§17. Każdy z uruchomionych na podstawie niniejszego zarządzenia Wyższych Kursów Nauczycielskich oprócz sekcji normalnej może zorganizować sekcję popołudniową Wyższego Kursu Nauczycielskiego, w zakresie istniejących grup naukowych, w miarę zgłoszeń kandydatów miejscowych.

§ 18. Sekcja popołudniowa Wyższego Kursu Nauczycielskiego realizuje przepisany program w ciągu dwóch lat. Zajęcia winny odbywać się w wymiarze 3 godzin dziennie.

§ 19. Wnioski o uruchomienie sekcji popołudniowej Wyższego Kursu Nauczycielskiego z liczbą zgłoszonych kandydatów prześlą Kuratoria do Ministerstwa do dnia 31 października b. r.

§ 20. Termin uruchomienia sekcji popołudniowej Wyższych Kursów Nauczycielskich ustala się na pierwszy dzień zajęć po feriach zimowych.

§ 21. Sposób przyjmowania kandydatów na szkołę popołudniową WKN jest taki sam, jak na sekcję normalną.

§ 22. Kandydatów pracujących w siedzibie Wyższego Kursu Nauczycielskiego Kuratoria winny z reguły kierować na sekcję popołudniową, cały zaś przydział urlopów, wyznaczony w § 16, użytkować w stosunku do nauczycieli zamiejscowych.

§ 23. Dokończeniem Wyższego Kursu Nauczycielskiego dla tych nauczycieli, którzy rozpoczęli studia przed wojną lub w okresie wojny, zajmie się Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego.

§ 24. Sprawozdania z uruchomienia Wyższych Kursów Nauczycielskich, zawierające: a) obsadę personalną grona nauczycielskiego, wraz z wyszczególnieniem kwalifikacji, b) liczbę słuchaczów z podziałem w/g grup naukowych, Okręgów Szkolnych, płci i roczników, c) warunki mieszkaniowe i wyżywieniowe internatu, d) uwagi o słuchaczach na podstawie kollokwiów wstępnych nadeślą Kuratoria Okręgów Szkolnych Krakowskiego, Łódzkiego, Śląskiego, Poznańskiego i Pomorskiego wraz z wnioskami, wynikającymi z § 19 niniejszego zarządzenia do Ministerstwa do dnia 31 października b. r.

Minister Oświaty
Cz. Wycech.

Poz. 23.

ZARZĄDZENIE
Ministra Oświaty
z dnia 14 września 1945 r. (Nr. II KN—1006/45)
w sprawie kształcenia czynnych niekwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych.

Celem ułatwienia czynnym a niekwalifikowanym nauczycielom szkół powszechnych uzyskania pełnych kwalifikacyj do nauczania i dla zorganizowania jednolitej akcji w tym kierunku zarządzam, co następuje:

1. Organizacja.

§ 1. Tworzy się Centralną Komisję Kształcenia Nauczycieli niekwalifikowanych przy Wydziale K. N. Ministerstwa Oświaty oraz Rejonowe Komisje Kształcenia Nauczycieli niekwalifikowanych przy zakładach kształcenia nauczycieli.

§ 2. Zadaniem Centralnej Komisji Kształcenia Nauczycieli jest:

a) opracowywanie programów systematycznego kształcenia czynnych niekwalifikowanych nauczycieli na kursach i drogą pracy samodzielnej,

b) inicjowanie i organizowanie prac związanych z wydawaniem materiałów do samokształcenia (skryptów)),

c) planowanie wydawnictw popierających samouctwo i współdziałanie w ich regulowaniu,

c) uwzględnianie potrzeb niekwalifikowanych nauczycieli w akcji radiowo-odczytowej dla ogółu nauczycielstwa.

§ 3. Zadaniem Rejonowych Komisyj Kształcenia niekwalifikowanych nauczycieli jest:

a) bezpośrednie kierowanie akcją samokształceniową przydzielonej przez Kuratorium Okręgu Szkolnego grupy niekwalifikowanych nauczycieli w charakterze uczniów-eksternów,

b) wyznaczenie i egzekwowanie przydziałów miesięcznych,

c) organizowanie i prowadzenie wyznaczonych programem kursów w okresie ferii świątecznych i wakacji,

d) udzielanie rad i wskazówek uczniom-eksternom drogą osobistych kontaktów lub korespondencyjnie,

e) przeprowadzenie egzaminów rocznych.

§ 4. W skład Centralnej Komisji przy Ministerstwie Oświaty wchodzą: przewodniczący, z reguły Naczelnik Wydziału K. N. w Ministerstwie Oświaty, jego zastępca i powołani na wniosek przewodniczącego członkowie do poszczególnych zadań.

§ 5. W skład Rejonowych Komisyj wchodzą dyrektorowie Zakładów K. N., jako przewodniczący, ich zastępcy i na wniosek dyrektorów powołani przez Kuratorium członkowie spośród nauczycieli poszczególnych przedmiotów w tym zakładzie, lub w razie potrzeby w innym.

Członkowie Rejonowych Komisyj Kształcenia niekwalifikowanych nauczycieli winni mieć tak zorganizowane zajęcia w Zakładzie K. N., aby 2 dni w tygodniu mogli poświęcić całkowicie na pracę nad uczniami-eksternistami.

§ 6. Oprócz wymienionych powyżej komisyj współdziałają w zakresie praktycznego doskonalenia zawodowego czynnych niekwalifikowanych nauczycieli, inspektorzy szkolni, kierownicy szkół i organizacje nauczycielskie.

§ 7. Inspektorzy szkolni obowiązani są w tym zakresie do:

a) powierzania nauczycieli niekwalifikowanych opiece kierownika lub doświadczonego nauczyciela szkoły,

b) stwarzanie im warunków pracy nad sobą,

c) organizowanie lekcji pokazowych,

d) wizytowanie nie tylko w charakterze nadzoru, lecz przede wszystkim w celach instrukcyjnych,

e) organizowanie bibliotek powiatowych, pracowni, ognisk metodycznych itp.

§ 8. Kierownicy szkół zobowiązani są przy współudziale grona nauczycielskiego do roztoczenia opieki nad niekwalifikowanymi nauczycielami przez:

a) instruowanie w prowadzeniu lekcji,

b) częste wizytowanie lekcji w związku z tym udzielanie rad i wskazówek,

c)) zapraszanie na lekcje innych nauczycieli,

d) pomoc w układaniu planów pracy dydaktyczno-wychowawczej.

§ 9. Niekwalifikowani nauczyciele korzystają również z pomocy, jakiej udzielają organizacje nauczycielskie ogółowi nauczycielstwa w dziedzinie doskonalenia pracy zawodowej.

2. Sposób uzyskiwania pełnych kwalifikacyj przez czynnych niekwalifikowanych nauczycieli.

§ 10. Czynni niekwalifikowani nauczyciele z cenzusem licealnym lub równorzędnym otrzymują kwalifikacje do nauczania w szkołach powszechnych drogą przesłuchania wstępnego kursu pedagogicznego, rocznej praktyki i kursu wakacyjnego, zakończonego egzaminem dojrzałości dla eksternów w liceum pedagogicznym.

§ 11. Czynni niekwalifikowani nauczyciele z cenzusem gimnazjalnym otrzymują pełne kwalifikacje do nauczania w szkołach powszechnych drogą przesłuchania wstępnego kursu pedagogicznego, drogą nie więcej jak pięć lat trwającej praktyki w szkole powszechnej, w czasie której są powoływani na kursy w okresie ferii świątecznych i wakacji; w tym czasie będą przerabiali materiał naukowy 3-letniego liceum pedagogicznego pod kierunkiem właściwej Rejonowej Komisji Kształcenia.

Końcowy kurs wakacyjny zakończony będzie egzaminem dojrzałości z zakresu liceum pedagogicznego.

§ 12. Czyni niekwalifikowani nauczyciele bez cenzusu gimnazjalnego winni uzyskać najpierw wykształcenie gimnazjalne.

W tym celu wyznacza się dwuletni okres samokształcenia, kierowanego przez Rejonową Komisję kształcenia niekwalifikowanych nauczycieli.

W tym czasie będą uczestniczyli w kursach w okresie ferii świątecznych i wakacji, oraz będą wykonywali zadane im prace. Ostatni z kolei kurs zakończony będzie egzaminem z zakresu gimnazjum ogólnokształcącego.

Po uzyskaniu cenzusu gimnazjalnego dalszy tok pracy przewidziany jest jak w § 11.

§ 13. Celem kursów wymienionych powyżej, zarówno w czasie ferii świątecznych jak i wakacji, jest:

a) sprawdzanie postępów słuchaczy w ich pracy samokształceniowej,

b) wysuwanie nowych zagadnień do przerobienia, omówienia nowego materiału przeznaczonego do opracowania na najbliższy okres, udzielanie wyjaśnień, wskazywanie źródeł i lektury, udzielanie rad i wskazówek dla pracy samokształceniowej,

c) zsyntetyzowanie materiału naukowego, przerobionego samodzielnie przez słuchaczy,

d) uzupełnienie pewnych przedmiotów, niedających się w całej pełni nauczyć drogą samouctwa, jak śpiew, zajęcia praktyczne, ćwiczenia cielesne, rysunki, zajęcia laboratoryjne itd.

§ 14. Czynni niekwalifikowani nauczyciele mogą także uzyskać pełne kwalifikacje do nauczania w szkole powszechnej drogą egzaminu dla eksternów z zakresu gimnazjum i liceum pedagogicznego bez przerabiania materiału drogą wyżej wskazaną.

III. Postanowienia ogólne.

§ 15. Czynni niekwalifikowani nauczyciele wnoszą do Kuratorium Okręgu Szkolnego podania o przyjęcie w charakterze uczniów-eksternów do Rejonowych Komisji kształcenia niekwalifikowanych nauczycieli.

§ 16. Kuratoria przydzielą niekwalifikowanych nauczycieli z cenzusem licealnym lub równorzędnym do Rejonowej Komisji kształcenia niekwalifikowanych nauczycieli przy Pedagogium lub w braku tegoż przy najlepiej postanowionym i wyposażonym liceum pedagogicznym. Pozostałych nauczycieli przydzielą do Rejonowych Komisji przy liceach pedagogicznych z podziałem na grupy według cenzusu, biorąc pod uwagę odległość miejsca pracy od liceum pedagogicznego.

Kuratoria koordynują prace Rejonowych Komisji kształcenia niekwalifikowanych nauczycieli, udzielają im wytycznych, przesyłają im nadesłane z Ministerstwa Oświaty materiały naukowe i czuwają nad wykonaniem nałożonych na nich niniejszym zarządzeniem zadań.

§ 17. Nauczyciele niekwalifikowani wykazujący dobre postępy w pracy samokształceniowej otrzymują na wniosek przewodniczącego właściwej Komisji Rejonowej odpowiednią zniżkę godzin pracy w szkole, o ile właściwy inspektor szkolny uzna ich pracę szkolną za zadowalającą.

§ 18. Sprawozdania co do uczestnictwa i postępów w pracy czynnych niekwalifikowanych nauczycieli Rejonowe Komisje przesyłają do właściwego Kuratorium Okręgu Szkolnego co roku do dnia 15 września; zbiorowe sprawozdania prześlą Kuratoria Okręgów Szkolnych Ministerstwu Oświaty do dnia 1 października każdego roku.

Minister Oświaty:
Cz. Wycech.

Poz. 24.

ZARZĄDZENIE
Ministra Oświaty
z dnia 19 września 1945 r. (Nr. IP-4784/45 N)

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu, w sprawie wynagrodzenia nauczycieli publicznych szkół powszechnych (szkół ćwiczeń, szkół specjalnych), szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli oraz szkół zawodowych, z tytułu nauczania lub zajęć w godzinach nadliczbowych.

Celem uregulowania sprawy wynagrodzenia nauczycieli z tytułu nauczania oraz zajęć w godzinach nadliczbowych, zarządzam z ważnością od 1 września 1945 r. co następuje:

§ 1. Nauczyciele publicznych szkół powszechnych (szkół ćwiczeń, szkół specjalnych), szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli oraz nauczyciele szkół zawodowych — za nauczanie w godzinach nadliczbowych, t. j. przekraczających wymiar godzin nauczania oraz innych zajęć obowiązkowych nauczycieli i kierowników szkół, otrzymują wynagrodzenie za godziny nadliczbowe.

§ 2. (1) Wynagrodzenie za godziny nadliczbowe wypłaca się:

a) jeśli nauczanie, względnie pełnienie innych czynności w godzinach nadliczbowych trwa przez pełne dwa półrocza, nauki szkolnej — przez 12 miesięcy,

b) jeśli zajęcia te trwają przez jedno półrocze nauki szkolnej — przez 6 miesięcy,

c) jeśli zajęcia te trwają przez okres co najmniej 5 lub więcej pełnych miesięcy, lecz nie przez pełne dwa półrocza nauki szkolnej — przez liczbę miesięcy o 1 większą od liczby miesięcy, w ciągu których zajęcia te trwały,

d) jeśli zajęcia te trwają przez okres krótszy niż 5 miesięcy — przez okres, w którym one trwały z tym, że nauczycielowi, który rozpoczął lub ukończył zajęcia w środku miesiąca, względnie i rozpoczął i zakończył zajęcia w środku miesiąca, należy za okresy czasu krótsze od pełnego miesiąca wypłacać za każdy dzień 1/30 stawki miesięcznej.

(2) Wynagrodzenie za 11 i 12 miesiąc (punkt c) i wynagrodzenie za miesiąc dodatkowy (punkt c), określa się w wymiarze, odpowiadającym należności dla danego miesiąca za średnią miesięczną liczbę godzin nadliczbowych w okresie czasu, w ciągu którego nauczyciel był zatrudniony.

§ 3. Wynagrodzenie za godziny nadliczbowe płatne jest z góry lub z dołu w zależności od rodzaju godzin nadliczbowych. Z góry płatne są godziny nadliczbowe, przydzielone nauczycielowi na dany rok szkolny na podstawie ustalonego z góry i zatwierdzonego na cały rok szkolny podziału czynności grona nauczycielskiego. Z dołu natomiast płatne są godziny nadliczbowe, dla których okres trwania nie może być z góry ustalony (np. za godziny nadliczbowe, wynikające z powierzenia zastępstw osób chorych i urlopowanych (bezterminowo).

§ 4. Wysokość miesięcznej stawki za 1 godzinę nadliczbową w tygodniu wynosi:

1) dla wychowawczyń przedszkoli 50 zł,

2) dla nauczycieli szkół powszechnych 60 zł,

3) dla nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących, zakładów i kursów kształcenia nauczycieli oraz nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących w szkołach zawodowych 80 zł,

4) dla nauczycieli szkół zawodowych z pełnymi kwalifikacjami do nauczania przedmiotów zawodowych, oraz nauczycieli Wyższych Kursów Naucz., Państw. Pedagogiów, Państw. Instytutu Rob. Ręczn., Państw. Instytutu Pedagogiki Specj. oraz Państw. Instytutów Pedagogicznych 100 zł,

5) dla instruktorów w szkołach zawodowych 60 zł.

§ 5. Nauczyciele szkół średnich ogólnokształcących, szkół zawodowych i zakładów kształcenia nauczycieli otrzymują wynagrodzenie w wysokości 100 zł miesięcznie za każdą z następujących czynności:

1) za opiekę wychowawczą nad jedną klasą,

2) za opiekę nad jednym gabinetem (fizycznym, chemicznym i przyrodniczym lub innym),

3) za opiekę nad organizacją uczniowską,

4) za prowadzenie biblioteki.

§ 6. Nauczyciele szkół średnich ogólnokształcących, szkół zawodowych i zakładów kształcenia nauczycieli, spełniający czynności związane z zarządem internatów lub czynności wychowawców młodzieży w internatach przy zakładach państwowych, otrzymują wynagrodzenie w wysokości 500 zł miesięcznie.

§ 7. Nauczyciele szkół ćwiczeń, szkół powszechnych i specjalnych, którzy spełniają czynności związane z praktycznym kształceniem kandydatów na nauczycieli, otrzymują miesięcznie wynagrodzenie jak za 4 godziny nadliczbowe według stawek dla nauczycieli szkół powszechnych.

§ 8. Lekarze i dentyści szkolni za opiekę higieniczno-lekarską otrzymują miesięcznie 100 zł za każdą godzinę pracy tygodniowo.

Minister Oświaty:
Cz. Wycech.

Poz. 25.

ZARZĄDZENIE

z dnia 4 sierpnia 1945 r. Nr. II KN — 604/45 N

o tymczasowym regulaminie egzaminu dojrzałości dla eksternów w Liceum Pedagogicznym.

Na podstawie art. 2 ust. 2 i art. 59 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 309) zarządzam, co następuje:

§ 1. Ustanawia się tymczasowy regulamin egzaminu dojrzałości dla eksternów w liceum pedagogicznym, ogłoszony jako załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Za Ministra:
(—) Bieńkowicz
Podsekretarz Stanu.

Otrzymują:
Wszystkie Kuratoria Okręgów Szkolnych.

TYMCZASOWY REGULAMIN

egzaminu dojrzałości dla eksternów w Liceum Pedagogicznym.

§ 1. Wobec faktu, że w okresie przejściowym uczą w szkołach powszechnych siły nauczycielskie niekwalifikowane zachodzi potrzeba organizowania egzaminów dojrzałości dla eksternów celem dania im możności uzyskania pełnych kwalifikacyj zawodowych.

§ 2. Celem tych egzaminów jest stwierdzenie:

a) czy kandydat posiada taki stopień ogólnej dojrzałości umysłowej i wykształcenia, jaki odpowiada wymaganiom programu Liceum Pedagogicznego;

b) w jakiej mierze jest on przygotowany do dalszego samokształcenia i do dalszej pracy nad sobą;

c) czy jest przygotowany do ewentualnego podjęcia studiów w szkołach wyższych, do których ma prawo zgodnie z art. 52 ustawy o ustroju szkolnictwa.

§ 3. Egzamin dojrzałości w zakresie Liceum Pedagogicznego w charakterze eksternów mogą zdawać jedynie osoby mogące wykazać się praktyką nauczycielską w szkolnictwie publicznym lub prywatnym.

Osoby te mogą być dopuszczone do egzaminu o ile odpowiadają jednemu z następujących warunków:

a) ukończyły 4-letnie gimnazjum ogólnokształcące lub zawodowe albo 6 klas szkoły średniej ogólnokształcącej dawnego typu i mają co najmniej 2-letnią praktykę nauczycielską;

b) posiada pełne kwalifikacje wychowawczyń przedszkoli i 2-letnią praktykę szkolną,

c) uzyskały świadectwo dojrzałości z liceum ogólnokształcącego lub zawodowego, albo też ze szkoły średniej ogólnokształcącej dawnego typu oraz mają przynajmniej roczną praktykę nauczycielską.

§ 4. Egzaminy odbywają się z reguły w styczniu i czerwcu każdego roku. Podania o dopuszczenie do egzaminu do egzaminu wnosić należy za pośrednictwem Inspektora Szkolnego do właściwych Kuratoriów przed dniem 1 marca lub października danego roku.

§ 5. Do podania należy dołączyć:

a) metrykę urodzenia,

b) życiorys własnoręcznie napisany,

c) posiadane świadectwa szkolne,

d) spis przestudiowanych podręczników i przeczytanych książek,

e) świadectwo lekarza urzędowego o przydatności do zawodu nauczycielskiego,

f) dwie niepodklejone fotografie opatrzone na stronie przedniej własnoręcznym podpisem kandydata.

§ 6. O dopuszczeniu eksternów do egzaminu rozstrzyga Kuratorium. Ono też wskazuje kandydatom komisje, przed którymi mają przystąpić do egzaminu. Od odmownej uchwały Kuratorium wolno odwołać się do Ministerstwa w przeciągu 14 dni od otrzymania decyzji.

§ 7. Do przeprowadzenia egzaminów dla eksternów Kuratorium Okręgu Szkolnego powołuje przy jednym z Państwowych Liceów Pedagogicznych Państwową Komisję Egzaminacyjną.

W skład tej Komisji wchodzą następujący członkowie:

a) Delegat Kuratorium Okręgu Szkolnego jako przewodniczący Komisji,

b) Dyrektor lub Przełożona Liceum Pedagogicznego, przy którym odbywa się egzamin dla eksternów jako zastępca przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej,

c) egzaminatorzy z tych przedmiotów, które wchodzą w skład egzaminu.

§ 8. Na posiedzeniach Komisji wszelkie uchwały zapadają zwyczajną większością głosów. W razie równości decyduje Przewodniczący.

Członkowie Komisji obowiązani są do zachowania w bezwzględnej tajemnicy ocen oraz treści obrad Komisji. Do ogłoszenia wyników egzaminu upoważniony jest tylko przewodniczący Komisji.

§ 9. Egzamin eksternów składa się z czterech części: 1) praktycznej, 2) techniczno-artystycznej, 3) piśmiennej i 4) ustnej. Kandydaci wymienieni w § 3 pkt c) zwolnieni są z egzaminu z przedmiotów ogólnokształcących w części piśmiennej i ustnej.

Kolejność przy przeprowadzaniu poszczególnych części egzaminu jest dowolna, z tym jednak ograniczeniem, że ustna część egzaminu winna następować zawsze jako ostatnia.

§ 10. Egzamin z części praktycznej i techniczno-artystycznej przeprowadza się osobno dla każdego przedmiotu w podkomisjach powołanych przez przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej spośród członków Komisji. Każda Podkomisja składa się z przewodniczącego Podkomisji i 2 członków w tym właściwy egzaminator-specjalista dotyczącego przedmiotu.

§ 11. Część praktyczną egzaminu stanowią dwie lekcje próbne odbywane z dziećmi szkoły powszechnej lub szkoły ćwiczeń.

Temat każdej lekcji próbnej podaje się do wiadomości kandydata w przeddzień lekcji. Bezpośrednio przed lekcją kandydat składa na ręce egzaminatora piśmiennie opracowany plan lekcji (dyspozycje).

§ 12. Po ukończeniu egzaminu praktycznego jednego kandydata lub całej ich grupy, Podkomisja ustala oceny każdej lekcji próbnej przez jeden z przyjętych czterech stopni, następnie ustala stopień ogólny jaki ma być wystawiony na świadectwie kandydata z praktyki pedagogicznej.

Kandydaci, którzy z lekcyj próbnych otrzymali stopień ogólny niedostateczny nie mogą być dopuszczeni do dalszych części egzaminu.

Podkomisja już po pierwszej lekcji próbnej może orzec o dopuszczeniu kandydata do dalszych części egzaminu bez przeprowadzania drugiej lekcji, jeżeli wynik pierwszej lekcji uzna za co najmniej dobry.

Protokoły lekcyj próbnych wraz z protokołem obrad Podkomisji oraz ze stopniami wystawionymi każdemu z kandydatów przewodniczący Podkomisji składa na ręce przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej lub dyrektora zakładu, przy którym odbywa się egzamin dojrzałości.

Zdanie tej części egzaminu z wynikiem dodatnim zachowuje wartość na przeciąg lat dwóch w tym znaczeniu, że w razie ujemnego wyniku innej części egzaminu dojrzałości kandydat przy powtórnym zgłoszeniu się nie jest obowiązany do powtarzania już raz złożonej części praktycznej. Zaświadczeń jednak o zdaniu tej części egzaminu kandydaci nie otrzymują.

§ 13. Część techniczno-artystyczną egzaminu stanowi egzamin z rysunku, zajęć praktycznych, śpiewu oraz ćwiczeń cielesnych.

§ 14. Egzamin z rysunku i zajęć praktycznych jest klauzurowy. Tematy prac z zakresu techniki tych przedmiotów proponują właściwi egzaminatorowie, a zatwierdza je przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej lub jego zastępca. Na wykonywanie prac z rysunku przeznacza się 3 godziny i z zajęć praktycznych 5 godzin.

§ 15. Egzamin z ćwiczeń cielesnych prócz części teoretycznej winien obejmować lekcję praktyczną z dziećmi szkoły powszechnej lub szkoły ćwiczeń.

§ 16. Kandydaci nie mający warunków głosowych mogą być zwolnieni od egzaminu ze śpiewu i nie otrzymują żadnej oceny na świadectwie. To samo dotyczy również innych przedmiotów techniczno-artystycznych, o ile dany kandydat mimo ogólnej przydatności fizycznej do zawodu, stwierdzonej przez lekarza urzędowego, wykazuje pewne niedomagania fizyczne uniemożliwiające mu uczenie tych przedmiotów w szkole powszechnej.

§ 17. Stopnie ostateczne z przedmiotów techniczno-artystycznych ustala Komisja Egzaminacyjna na podstawie prac egzaminacyjnych z rysunku i zajęć praktycznych oraz na podstawie wniosków egzaminatorów ze śpiewu i ćwiczeń cielesnych po ukończeniu części ustnej egzaminu dojrzałości.

Zdanie tej części egzaminu z wynikiem dodatnim zachowuje swoją wartość tak samo, jak złożenie części praktycznej, o czym mowa w ostatnim ustępie § 12.

§ 18. Egzamin piśmienny odbywa się z języka polskiego, przedmiotów pedagogicznych i matematyki.

Egzamin jest przeprowadzony według zasad ustalonych w §§ 6, 7, 10, 11 regulaminu egzaminu dojrzałości dla uczniów zwyczajnych Liceów Pedagogicznych, ustanowionego przez Ministerstwo Oświaty zarządzeniem z dnia 12 czerwca 1945 r. Nr. II. KN-93/45 z tym uzupełnieniem, że egzamin z matematyki obejmuje jeden temat, zawierający dwa zadania: jedno z algebry i jedno z geometrii z trygonometrią i że na wykonanie tych zadań przeznacza się 4 godziny.

§ 19. Po przeprowadzeniu egzaminu piśmiennego Podkomisja, złożona z przewodniczącego Komisji dyrektora zakładu oraz egzaminatorów powołanych do tych przedmiotów, z których odbył się egzamin piśmienny decyduje o dopuszczeniu kandydatów do dalszego toku egzaminu.

Do dalszego ciągu egzaminu nie mogą być dopuszczeni kandydaci, którzy otrzymali oceny niedostateczne z języka polskiego albo z dwóch innych egzaminów piśmiennych.

Zdanie tej części egzaminu z wynikiem dodatnim nie zwalnia kandydata od powtórzenia egzaminu piśmiennego w razie powtórnego przystępowania do egzaminu w innym terminie.

§ 20. Przedmiotami ustnego egzaminu są: religia, język polski, historia, matematyka, geografia, fizyka z chemią, biologia i przedmioty pedagogiczne.

Egzamin ten odbywa się w obecności Komisji Egzaminacyjnej, złożonej z delegata Kuratorium jako przewodniczącego, dyrektora zakładu, w którym odbywa się egzamin i egzaminatorów powołanych do poszczególnych przedmiotów egzaminu ustnego i jest przeprowadzany według zasad przewidzianych w §§ 15, 16, 17, 18 wyżej przytoczonego Tymczasowego Regulaminu egzaminu dojrzałości dla uczniów zwyczajnych liceów pedagogicznych. Świadectwa dojrzałości eksternów są zaopatrzone w pieczęć Kuratorium.

§ 21. Z czynności Komisji i Podkomisji, a także z jej posiedzeń oraz z egzaminów piśmiennych i ustnych spisuje się protokoły, które podpisują członkowie Komisji.

Wszystkie akta egzaminacyjne przechowuje szkoła, przy której odbywają się egzaminy dojrzałości dla eksternów. Wypracowania piśmienne kandydatów mogą być zniszczone po upływie 2 lat od terminu zdawania egzaminu.

§ 22. Członkowie Państwowej Komisji Egzaminacyjnej dla eksternów pobierają za pracę w Komisji wynagrodzenie w wysokości oznaczonej przez Ministra Oświaty.

Poz. 26

INSTRUKCJA

z dnia 19 października 1945 r. (Nr. II. WP. 1963/45 N)

w sprawie organizacji wychowania przedszkolnego i rozbudowy sieci przedszkolnej w Okręgach Szkolnych.

Kuratoria winny w organizacji roku szkolnego 1945/46 w zakresie wychowania przedszkolnego kierować się następującymi wytycznymi:

1. Sieć przeszkolna.

Kuratoria poleca Inspektorom Szkolnym tworzenie przedszkoli dla dzieci w wieku od lat 4-ch ukończonych do czasu rozpoczęcia obowiązku szkolnego (z tolerancją roczną).

Dążeniem Ministerstwa jest upowszechnienie przedszkoli i utworzenie podstawy do przeprowadzenia obowiązku przedszkolnego na całym terytorium Państwa.

W związku z tym Inspektorowie mają zaplanować pełną sieć przedszkolną.

Ze względów gospodarczych oraz z uwagi na szczupłość kadr wychowawczyń przedszkoli należy utrzymać zasadę rozwojowości w budowie sieci przedszkolnej, zachowując w jej realizacji następującą hierarchię potrzeb terenowych:

a) rozbudowa przedszkoli w terenach odzyskanych,

b) rozbudowa przedszkoli w terenach szczególnie zniszczonych przez wojnę,

c) rozbudowa przedszkoli w terenach uprzemysłowionych,

d) rozbudowa przedszkoli w terenach uboższych gospodarczo, rozstrzygając każdorazowo na rzecz miejscowości o złych warunkach mieszkaniowych, przeludnionych środowiska robotniczego i chłopskiego.

2. Czynniki współdziałające.

Dla zapewnienia akcji najpomyślniejszych warunków realizacji Ministerstwo zaleca pozyskanie współdziałania czynnika samorządowego: Gminnych, Powiatowych i Wojewódzkich Rad Narodowych, Gminnych i Powiatowych Komisyj Oświatowych, czynnika społecznego: organizacyj Oświatowo-Kulturalnych „R. T. P. D.", „Wici", Ludowego Związku Kobiet, spółdzielczych: Samopomocy Chłopskiej, Wojewódzkich Zjednoczeń Przemysłowych i ich Cetnral, a także organów podległych resortom państwowym: Izb Rolniczych, Komitetów Opieki Społecznych, Monopoli Państwowych — mogących się przyczynić do rozbudowy wychowania przedszkolnego.

Należy oddziaływać na dyrekcje fabryk, Rady Zakładowe, Związki Zawodowe, aby w zrozumieniu obowiązku przychodzenia z pomocą pracownikom w wychowaniu dzieci dotowały akcję przedszkolną.

Nie należy zaniedbać oddziaływania na aktywność samorządów po przez starostów i burmistrzów, którzy mają być przez Inspektorów Szkolnych orientowani w potrzebach akcji przedszkolnej.

3. Pomoc Państwa.

1) Biorąc pod uwagę stan finansowy Samorządów wiejskich i miejskich w przejściowym okresie powojennym, Skarb Państwa będzie przychodził im z pomocą w zakładaniu i utrzymaniu przedszkoli drogą nie tylko przyznawania wystarczającej liczby etatów wychowawczyń, ale również dotowania w obrębie przystosowania pomieszczeń zaopatrzenia w pomoce naukowe i dożywiania dzieci.

2) Z pomocy Państwa również korzystać będą instytucje kulturalno-oświatowe, spółdzielcze i zakłady pracy tam, gdzie to się okaże szczególnie wskazane, a brak na ten cel dostatecznych funduszów udowodniony zostanie ze strony ubiegającej się o pomoc instytucji.

4. Charakter i organizacja przedszkoli.

Pomoc Państwa przedszkolom, prowadzonym przez czynniki wymienione w punkcie 3 przyznawana w formie etatów i dotacyj, rozprowadzana będzie po przez Kuratoria Okręgów Szkolnych z tym, że przedszkola te będą nosiły charakter zakładów publicznych tj., że korzystać z nich będą bezpłatnie wszystkie dzieci w wieku przedszkolnym danej okolicy w promieniu przeciętnie jednego kilometra. (Dopuszczalnym jest pobieranie od rodziców i opiekunów pewnych opłat za dożywianie dzieci, dostosowanych do możliwości gospodarczych rodziców i nie przekraczających kosztów własnych).

Ze względów wychowawczych i administracyjnych wskazanym jest tworzenie przedszkoli przynajmniej dwuoddziałowych, które umożliwiają podział dzieci w zależności od rozwoju ogólnego i wieku na grupy, nie przekraczające dla młodszych 30, dla starszych 35—40 dzieci.

W przedszkolach tych zatrudnić należy przynajmniej jedną wychowawczynię kwalifikowaną, powierzając jej kierownictwo przedszkola, oraz jedną lub więcej (zależnie od liczebności grup i oddziałów) wychowawczyń o niepełnych kwalifikacjach, które zostaną stopniowo doszkolone.

W warunkach, gdy przedszkole musi być czynne w czasie, przekraczającym przepisowy wymiar godzin pracy wychowawczyni — obowiązujący dla wychowawczyń na równi z nauczycielstwem szkół powszechnych — należy opłacać wychowawczyniom godziny nadliczbowe w wysokości przyznanej nauczycielom szkół powszechnych lub zatrudniać dodatkowo siłę wychowawczą pomocnicza dla zorganizowania dozoru wychowawczego w przedszkolu. Pomocnicze siły wychowawcze w czasie pełnienia swych obowiązków ponoszą pełną odpowiedzialność za stan i bezpieczeństwo powierzonych im dzieci.

Dla wykonania w pełni zadań społeczno-higienicznych przedszkola oraz wobec pogorszenia się stanu zdrowia i rozwoju dzieci, wywołanego skutkami wojny, należy zorganizować w przedszkolu racjonalne dożywianie dzieci dążąc do tego, aby pokrywało ono przynajmniej w połowie (1000 kaloryj) dobowe zapotrzebowanie pokarmowe dziecka, oraz opiekę higieniczno-lekarską, której najpilniejszym zadaniem byłoby określenie stopnia i zasięgu stanu wyniszczenia ogólnego, gruźlicy, krzywicy, próchnicy zębów oraz zwalczanie przewlekłych chorób zakaźnych wśród dzieci (gruźlica, jaglica, chor. weneryczne, świerzb). Zadania te mogłyby być rozwiązywane przy współdziałaniu Ośrodków Współdziałania (Ośrodki Zdrowia) Kom. Opieki Społ., Samopomocy Chłopskiej, Ubezpieczalni Społecznej, placówek P. C. K.

5. Administracja i kierownictwo pedagogiczne

Za całokształt spraw, związanych z uruchomieniem i funkcjonowaniem sieci przedszkolnej w powiecie, odpowiedzialny jest Inspektor Szkolny.

Dla dopomożenia Inspektorowi Szkolnemu w przeprowadzeniu powyższych zadań należy powołać w Inspektoratach Szkolnych Instruktorki Wychowania Przedszkolnego z pośród urlopowanych wychowawczyń i kierowniczek przedszkoli, które mają się wykazać ukończeniem Państwowego Kursu dla Instruktorek Wychowania przedszkolnego lub takich, które wykonywały te czynności przed r. 1939 i mogą się wykazać pozytywnym wynikiem pracy instruktorskiej.

Do czasu uregulowania właściwymi przepisami stosunków służbowych Instruktorek Wychowania Przedszkolnego i uprawnienia ich do pobierania dodatku służbowego i wojennego, od dnia powołania należy im powierzać obowiązki Instruktorek Oświaty pozaszkolnej z przydziałem spraw wychowania przedszkolnego.

Do obowiązków instruktorek wychowania przedszkolnego należeć będzie współdziałanie z Inspektorem Szkolnym w jego pracy w zakresie zakładania i utrzymywania przedszkoli w powiecie w szczególności w prowadzonej przez Inspektora propagandzie wśród ludności w badaniu warunków i potrzeb miejscowych, we współdziałaniu z Gminnymi i Powiatowymi Komisjami Oświatowymi, instytucjami społecznymi w powiecie oraz instruowanie personelu wychowawczego w przedszkolach.

We władzach szkolnych drugiej instancji, sprawy wychowania przedszkolnego ogniskuje wizytatorka wychowania przedszkolnego, której obowiązkiem jest piecza ogólna and przedszkolami w Okręgu, ustalanie hierarchii potrzeb powiatów oraz, na zlecenie Kuratora, kontakt z Wojewódzkimi Komisjami Oświatowymi przedstawicielami Zjednoczeń przemysłowych, Rad Załogowych, Instytucyj Kulturalno-Oświatowych itp.

W pracy swej Okręgowa Wizytatorka Wychowania Przedszkolnego opiera się na wynikach własnych wizytacyj przedszkoli w terenie, na informacjach, udzielanych jej przez wizytatorów okręgowych szkół powszechnych, którzy na terenie swoich rejonów powinni w pełni uwzględniać sprawy przedszkoli, na sprawozdaniach i wnioskach Inspektoratów Szkolnych i Instruktorek Wychowania Przedszkolnego.

Ponadto współpracuje Wizytatorka okręgowa wychowania przedszkolnego z Wydziałem Kształcenia Nauczycieli w zakresie kształcenia wychowawczyń przedszkoli.

6. Zapewnienie warunków materialnych.

W celu zapewnienia materialnych warunków bytu przedszkolom istniejącym i projektowanym opracują Inspektorowie Szkolni plany finansowe poszczególnych przedszkoli, biorąc pod uwagę wysokość i rodzaj wkładów materialnych, do zrealizowania których zobowiązują się czynniki współdziałające (samorządowe, Społeczne, państwowe) jako udział w kosztach uruchomienia i utrzymania przedszkoli.

Plany te mają być kierowane we właściwym czasie do Kuratoriów, aby odpowiednie pozycje mogły być uwzględnione w preliminarzach Okręgów Szkolnych.

Preliminarz budżetowy przedszkoli oraz preliminarz kształcenia wychowawczyń, który ma być w nowym roku budżetowym podany oddzielnie w budżecie kształcenia nauczycieli, winny być przesłane do Ministerstwa w nieprzekraczalnym terminie wraz ze sprawozdaniem o stanie przedszkoli za ubiegły 3-miesięczny okres z planem motywowanym na okres preliminowany.

Preliminarze budżetowe spóźnione nie będą mogły być uwzględnione w Zarządzie Centralnym.

Dyrektor Departamentu
W. Schayer.

Poz. 27.

INSTRUKCJA
MINISTERSTWA OŚWIATY

z dnia 30 września 1945 r. (Nr. III — 816/45 N)

w sprawie publicznych szkół dokształcających zawodowych na r. szk. 1945/46.

Do szkół dokształcających zawodowych uczęszcza nadal przeważnie młodzież robotnicza i chłopska, która zmuszona jest pracować i uczyć się jednocześnie. Młodzież ta mając ustawowy obowiązek dokształcania się zawodowego ma zarazem wszelkie prawa do pełnowartościowej nauki, równorzędnej z tą, jaką jobiera młodzież niepracująca zarobkowo. Ze względu

więc na sprawiedliwość społeczną, jak i ze względu na potrzeby życia gospodarczego, nastąpić winna radykalna zmiana stosunku do szkolnictwa dokształcającego zawodowego.

Działalność władz szkolnych zmierzająca do zdemokratyzowania ustroju szkolnego winna znaleźć wyraz we właściwym postawieniu tego typu szkół, które przez swój masowy charakter obejmują najszersze kręgi młodzieży. Na naczelnym więc miejscu obok 8 kl. szkoły powszechnej jako podstawowej dla całego ustroju szkolnego, winna się znaleźć szkoła dokształcająca zawodowa, przeznaczona dla młodzieży w wieku do lat 18.

Ministerstwo Oświaty w swoich wysiłkach dążyć będzie do nadania tej szkole charakteru obowiązkowej publicznej średniej szkoły zawodowej, uwzględniającej w swym programie obok kształcenia zawodowego, kształcenie ogólne w szerokim zakresie.

W związku z tym Ministerstwo poleca Kuratorium zwrócić szczególną uwagę na wznowienie i rozszerzenie działalności na odcinku szkolnictwa dokształcającego zawodowego. W okresie powojennym powinno to szkolnictwo przyczynić się również d wyrównania braków i zaniedbań, wywołanych niszczycielską akcją okupanta.

Nowa szkoła dokształcająca zawodowa musi zatrzeć różnicę poziomów kulturalnych różnych grup społecznych, musi upowszechnić taki zasób wiedzy, który by wystarczył dla pełnienia funkcyj obywatelskich najszerszym masom w kraju.

Organizacja i program tej szkoły musi uwzględnić nowe potrzeby i warunki gospodarcze społeczne i polityczne naszego kraju oraz przyczynić się do zerwania z upośledzeniem szkół zawodowych, w szczególności dokształcających zawodowych.

Dlatego też Ministerstwo poleca specjalnej pieczy kuratoriów ten dział szkolnictwa i nakłada na nie obowiązek ścisłego wypełniania poleceń, dotyczących szkolnictwa dokształcającego oraz postawienia tych szkół na odpowiednim poziomie.

1. Utrzymywanie szkół.

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 19 marca 1937 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół dokształcających zawodowych (Dz. U. R. P. Nr. 24 poz. 152) obowiązek utrzymywania i zakładania szkół ciąży na gminach miejskich i wiejskich.

Wysiłki władz szkolnych muszą zdążać do przełamania niechęci społeczeństwa i samorządu do popierania i rozwijania szkół dokształcających zawodowych. Ostatnio daje się zauważyć, że niektóre gminy otwierają szkoły i instytucje, do prowadzenia których nie są ustawowo obowiązane. Taki stan rzeczy nie może być tolerowany. Zarządy gminne winny najpierw wywiązać się z ustawowych obowiązków, do których należy obowiązek ustawowy zakładania i utrzymywania szkół dokształcających zawodowych.

Kuratoria zechcą odbyć w tej sprawie konferencje z zarządami gmin, na których terenie powinny się znajdować szkoły dokształcające zawodowe. Zarządy te powinny dostarczyć dla szkół dokształcających odpowiednich lokali, w których nauka odbywać się będzie w godzinach dziennych. Unikać należy umieszczania szkół dokształcających w salach klas młodszych szkół powszechnych ze względu na nieodpowiednie umeblowanie. W związku z nowelą do ustawy w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet, ustalającą liczbę godzin nauki tygodniowo na 18, nauka dla każdej klasy odbywać się będzie w ciągu 3 dni w tygodniu.

Ministerstwo, stojąc na stanowisku obrony praw młodzieży pracującej, poleca kuratoriom poczynić wszelkie starania, aby szkoły dokształcające mogły prowadzić lekcje w godzinach dziennych. W żadnym razie nauka w szkołach dokształcających nie może zaczynać się później jak o godz. 14.

Prócz spraw lokalowych obowiązkiem gmin jest wyposażenie szkół dokształcających w odpowiednie pomoce naukowe, urządzenia warsztatów itp.

Kuratoria powinny dołożyć wszelkich starań, aby szkoły dokształcające, rozporządzając odpowiednimi pomocami i narzędziami miały możność przeprowadzenia pełnowartościowej nauki zawodowej. W tym celu należy odbyć konferencje z zainteresowanymi czynnikami życia gospodarczego (np. Izby Rzemieślnicze, Przemysłowo-Handlowe, Zjednoczenia Przemysłowe, Związek Rewiz. Spółdz. R. P.) oraz zwrócić się do cechów, aby w myśl p. art. 161 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym, przyszły z pomocą szkolnictwu dokształcającemu m. in. przez zaopatrywanie szkół w odpowiednie warsztaty, narzędzia i pomoce naukowe. W sprawie grup handlowych należy się porozumieć z Izbą Przemysłowo-Handlową i Związkiem Rewizyjnym Spółdzielni R. P.

Pożądane jest również tworzenie szkół dokształcających fabrycznych, bądź przez większe fabryki bądź przez zgrupowanie mniejszych fabryk. W tym celu należy się zwrócić do odpowiednich zakładów przemysłowych znajdujących się na terenie Kuratorium lub do Zjednoczeń Przemysłowych.

2. Uczniowie.

Do szkół dokształcających zawodowych obowiązana jest uczęszczać cała młodzież zatrudniona, zarówno uczniowie przemysłowi, jak i młodociani pracujący. Szkoły dokształcające zawodowe powinny również dążyć do objęcia młodzieży niepracującej do 18 roku życia, która ukończyła szkołę powszechną a nie uczęszcza do żadnej szkoły typu zasadniczego.

Szkoły dokształcające zawodowe są męskie, żeńskie i koedukacyjne. Do szkół dokształcających zawodowych należy przyjmować młodzież, która ukończyła 7 lub 6 klas szkoły powszechnej. Dla kandydatów z niższym cenzusem należy utworzyć klasy przygotowawcze.

Zarządy gmin powinny ogłosić w pismach i rozplakatować wezwanie do zapisów do szkół dokształcających, w ogłoszeniach tych należy powołać się na przepisy prawne, normujące obowiązek szkolny zarówno dla uczniów jak i pracodawców oraz na rygory w razie niewypełnienia go.

Przy zapisach uczniów należy zwrócić baczną uwagę, aby każdy uczeń znalazł się w szkole w swej grupie zawodowej. Do klas zawodowych można przyjmować w miarę możności również kandydatów niepracujących, lecz pod warunkiem, aby w najkrótszym czasie uczeń znalazł zatrudnienie w obranym zawodzie (nie dotyczy to klas przygotowawczych).

3. Obowiązek szkolny.

Należy zwrócić baczną uwagę na frekwencję uczniów w szkołach dokształcających (art. 117, 118, 120, 126 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7. VI. 1927 r. o prawie przemysłowym oraz art. 9 ustawy w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet z 2 lipca 1924 r.).

Zarządy gminne powinny przyjść z pomocą kierownictwu szkół przez rozsyłanie upomnień i nakładanie kar za nieuczęszczanie do szkoły.

4. Nastawienie zawodowe, plany godzin.

Zadaniem szkół dokształcających zawodowych jest udzielanie uczniowi wiadomości teoretycznych i praktycznych zawodowych, zaznajomienie z współczesnymi metodami pracy zawodowej, pogłębienie wiadomości otrzymywanych w zakładach pracy, podniesienie poziomu kulturalnego przez wykształcenie ogólne, a w działach rzemieślniczych przygotowanie uczniów do egzaminu czeladniczego.

Szkoły na ogół nie spełniały dotychczas tego zadania, wobec zbyt słabego nastawienia zawodowego i małej liczby godzin nauki. Obecnie, gdy szkoła rozporządza trzema dniami nauki w tygodniu, musi ona osiągnąć swoje cele nauczania.

Dla właściwego przeprowadzenia nauki zawodu powinna w przyszłości powstać dla każdej grupy zawodowej oddzielna szkoła wyposażona w warsztaty, narzędzia i wszelkie pomoce naukowe. Szkoła grupy zawodowej (np. metalowa, skórzana, odzieżowa itp.) może mieć kilka wydziałów dla różnych specjalności w obrębie danej grupy. Młodzież pracująca w poszczególnych zawodach winna być kierowana do szkoły odpowiedniej grupy według załączonej tabeli.

W najbliższym roku szkolnym kuratoria przystąpią do wydzielania odrębnych szkół grupy metalowej, drzewnej, budowlanej, odzieżowej itd. na razie w większych miastach. Kuratoria śląskie i poznańskie, które przed wojną miały gęstą sieć szkół dokształcających powinny na to zwrócić specjalną uwagę. W okręgu śląskim młodzież może dojeżdżać w pewnym promieniu do szkół swej specjalności. Zamiast otwierania w każdym mieście szkoły dokształcającej ze wszystkimi grupami zawodowymi należy tworzyć szkoły oddzielne dla poszczególnych zawodów. Rozmieszczenie tych szkół dla różnych specjalności i promień ich działania winno opracować kuratorium w porozumieniu z przedstawicielami przemysłu, rzemiosła i handlu.

W miejscowości, gdzie jedna szkoła dokształcająca musi obsłużyć wszystkie zawody należy dążyć do tworzenia w obrębie szkoły grup zawodowych, a nie zadowalać się kierunkiem ogólnym.

W załączonych tymczasowych planach godzin dla poszczególnych grup zawodowych przedmioty pomocnicze, objęte punktami C i D mają dla wszystkich grup jednakowy wymiar godzin. Jeżeli w szkole znajdzie się pewna ilość uczniów z jednej grupy zawodowej należy dla nich utworzyć specjalną klasę: jeżeli zaś ilość uczniów z każdego zawodu jest niewielka, mogą we wspólnej klasie przerabiać przedmioty punktów C i D, a na przedmioty specjalne (p. A) i zawodowe (p. B) należy klasę dzielić na grupy, przy czym, jeżeli szkoła ine rozporządza na razie warsztatami dla poszczególnych zawodów, należy w porozumieniu z Izbą Rzemieślniczą i Instytutem Naukowym Rzemieślniczym albo zorganizować dla tych uczniów naukę przedmiotów objętych punktem A (specjalne) przy wzorowym warsztacie pracy w danym mieście albo też stworzyć na terenie Kuratororium odpowiednio wyposażone ośrodki szkoleniowe do nauczania zawodu (przy Instytutach Naukowych Rzemieślniczych, Szkołach Zawodowych i fabrykach itp.), dokąd kierowanoby uczniów na naukę zawodu.

Szkolenie takie możnaby odbywać turnusami, w określonym sezonie itp., z tym jednak, że ilość godzin szkolenia w ciągu roku dla przedmiotów specjalnych należy obliczyć mnożąc ilość godzin podaną dla danej klasy w punkcie A przez 34 tygodnie nauki, n. p. dla grupy metalowej klasa I 3×34 = 102 godzin rocznie, klasa II 4×34 = 136 godzin rocznie, dla kl. III 5×34 = 170 godzin rocznie.

Przy instrukcji niniejszej Kuratoria otrzymują tymczasowy plan godzin dla poszczególnych grup zawodowych. Prócz 18 godzin nauki przewiduje się dwie godziny tygodniowo przysposobienia wojskowego oraz dwie godziny tygodniowo języka obcego (nadobowiązkowy). Przy wyborze języka obcego należy się kierować p r z y d a t n o ś c i ą j e g o do zawodu.

5. Sprawa rozszerzenia uprawnień szkół dokształcających zawodowych.

Ministerstwo przygotowuje zarządzenia, na podstawie których unormowane będą szersze niż dotychczas uprawnienia szkół dokształcających zawodowych, zgodnie z dążeniem do przekształcenia tych szkół na publiczne średnie szkoły zawodowe. W szczególności uregulowana będzie możliwość przechodzenia zdolniejszej młodzieży tych szkół na wyższe poziomy kształcenia. W tym celu tworzone będą albo przy niektórych szkołach dokształcających zawodowych klasy czwarte, których zadaniem będzie ułatwienie zdolniejszej młodzieży przejścia do odpowiednich szkół typu licealnego albo tworzone będą przy odpowiednich liceach klasy przygotowawcze dla młodzieży przechodzącej z trzecich klas szkół dokształcających zawodowych. W tej sprawie kuratoria wystąpią z odpowiednimi wnioskami.

6. Nauczyciele.

Wobec braku sił fachowych nauczycielskich do przedmiotów specjalnych i zawodowych kuratoria zechcą porozumieć się z przedstawicielami rzemiosła, handlu i przemysłu, aby rozumiejąc wagę szkolenia zawodowego dla państwa nałożyły na najlepszych fachowców obowiązek nauczania w szkołach dokształcających zawodowych.

Ministerstwo Oświaty przewiduje nowe uregulowanie uposażeń nauczycieli szkół dokształcających zawodowych. Szkoła musi mieć etatowego kierownika i pewną ilość własnych etatowych nauczycieli. Należy zwrócić uwagę na dobór odpowiednich kierowników i nauczycieli do szkół dokształcających korzystając również szczególnie w zakresie przedmiotów ogólnokształcących z wybitniejszych nauczycieli szkół powszechnych oraz szkół średnich ogólnokształcących.

Ministerstwo dąży do zrównania praw nauczycieli szkół dokształcających zawodowych z prawami nauczycieli szkół zawodowych typu zasadniczego.

7. Sieć szkolna.

Przy opracowywaniu sieci szkół na okres najbliższy Kuratoria przyjmą następujące wytyczne:

1. szkoły dokształcające muszą być w takiej ilości, aby mogły objąć całą młodzież podlegającą obowiązkowi szkolnemu do 18 roku życia, przy obliczeniach należy się oprzeć na spisie młodzieży z czerwca 1945 roku,

2. pierwszym zadaniem przy tworzeniu sieci musi być otworzenie w szkołach dokształcających zawodowych takiej ilości oddziałów przemysłowych i handlowych, aby każdy uczeń zatrudniony mógł się kształcić w szkole swej specjalności,

3. należy dążyć do osiągnięcia przynajmniej liczby szkół przedwojennych.

Niezależnie od powyższych wytycznych w sprawie sieci szkół Kuratoria dołożą wszelkich starań, aby powstały w mniejszych miejscowościach szkoły dokształcające ogólnozawodowe (dawniej szkoły dokształcające zawodowe dla zawodów mieszanych). Należy dołożyć starań, aby i te szkoły posiadały nastawienie zawodowe. Gdyby warunki miejscowe nie pozwalały na dostateczne uwzględnienie przedmiotów zawodowych należy w tych szkołach przeznaczyć z ogólnej liczby 18 godzin tygodniowo większą ilość godzin na przedmioty ogólnokształcące.

Dla tych szkół Kuratoria opracowują tymczasowe plany godzin we własnym zakresie, biorąc pod uwagę warunki lokalne (np. konieczność uzupełnienia braków wykształcenia ogólnego na terenach, gdzie brak było polskich szkół powszechnych).

Ministerstwo załącza tabelę z proponowaną ilością szkół dla każdego Kuratorium. Przy opracowaniu sieci należy się porozumieć z przedstawicielami życia gospodarczego.

8. Druki dla szkół dokształcających zawodowych.

Celem ujednostajnienia wszelkich druków używanych w szkołach dokształcających zawodowych zostały opracowane wzory kontroli uczniowskiej, dzienników, księgi głównej, księgi ocen, rejestru świadectw ukończenia szkoły, księgi inwentarzowej itp. Druki te zostaną przesłane w najbliższym czasie do kuratorium.

Podsekretarz Stanu
(—) Wł. Bieńkowski.

Poz. 28.

OKÓLNIK Nr 2.

z dnia 17 stycznia 1945 r. (II. P-525/45)

o nadawaniu prywatnym szkołom powszechnym uprawnień publicznych szkół powszechnych

I. Odnośnie prywatnych szkół powszechnych, które posiadają orzeczenie zezwalające na otwarcie szkoły (prz widziane ustawą z dnia 11. 3. 1932 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych, a ustalone co do wzoru w okólniku Nr 109 z dnia 15. 4. 1932 r. (Dz. Urzęd. Min. WR i OP. Nr 4, poz. 46), upływa z dniem 6 lutego br.) zgodnie z okólnikiem Nr 32 z dnia 21. 4. 1937 r. (Dz. Urzęd. Min. WR i OP. Nr 5, poz. 136), termin nadsyłania przez inspektorów szkolnych wniosków do Kuratoriów o nadanie szkołom prywatnym uprawnień publicznych szkół powszechnych. Przez orzeczenie o którym mowa wyżej, rozumieć trzeba bądź orzeczenie wydane przed 1. 9. 1939 r. — o ile Kuratorium uznało je danemu właścicielowi przy uruchomieniu szkoły z początkiem 1944/45 r., bądź orzeczenie wydane w bieżącym roku szkolnym. Ministerstwo Oświaty komunikuje, że w tym roku termin o którym mowa wyżej, może być przesunięty wyjątkowo do dnia 1 marca br. Kuratoria, po otrzymaniu wniosków inspektorów szkolnych, podadzą odpowiednie decyzje i do dnia 1. 3. 1945 r. nadeślą do Ministerstwa wykaz prywatnych szkół powszechnych z terenu okręgu według załączonego schematu.

Równocześnie Ministerstwo wyjaśnia, że warunek wymagany w par. 2, pkt. d, rozporządzenia Min. WR i OP. z dnia 16. 12. 1936 r. (Dz. Urzęd. Min. WR i OP. Nr 11, poz. 214), ze względu na zniszczenie wojenne i trudną sytuację gospodarczą, nie może być brany pod uwagę zbyt rygorystycznie. Natomiast należy zbadać, w jakim stopniu wyraża się w budżecie szkoły stosunek właściciela do zagadnienia wyposażenia szkoły w pomoce naukowe itp. Również do spełnienia warunku podanego w par. 2, pkt. e, wystarczy np. stwierdzenie, że z powodu braku miejsc w publicznych szkołach powszechnych, istnienie szkoły prywatnej w danej miejscowości jest uzasadnione.

W wypadku odmówienia prywatnej szkole powszechnej uprawnień publicznej szkoły powszechnej ze względu na niedociągnięcia do wymagań par. 2, pkt. a i b, Rozporządzenia Min. WR i OP. z dnia 16. 12. 1936 r. (cyt. wyżej), należy odnośnym szkołom prywatnym doręczyć zawiadomienie o uznaniu poziomu naukowego wzgl. wychowawczego za niewystarczający (wzór Nr 9, okólnik Nr 109, cyt. wyżej). W klauzuli odwoławczej tego zawiadomienia termin „do Ministerstwa W. R. i O. P." należy zastąpić terminem „do Ministerstwa Oświaty".

II. Prywatne szkoły powszechne, które nie mają orzeczeń stwierdzających spełnienie warunków, przewidzianych w art.

8. ustawy z dnia 11. 3. 1932 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych, należy uznać za działające niezgodnie z przepisami. Jeżeli jednak inspektor szkolny ma podstawy, by uważać, że szkoły te w danej miejscowości są potrzebne i spełniają swą rolę, należy wezwać je do zadośćuczynienia warunkom wymaganym ustawą i do złożenia podania o wydanie orzeczenia Nr 1 (okólnik Nr 109 cyt. wyżej), po czym należy przed 1. 5. 1945 r. powziąć decyzję w sprawie nadania tym szkołom uprawnień publicznych szkół powszechnych. Jeżeli inspektor nie posiada dostatecznych podstaw tego rodzaju, należy zawiadomić te szkoły, iż zostaną z końcem roku szkolnego zamknięte, a młodzież będzie wcielona do szkół publicznych. Termin 3-letni, przewidziany par. 16-tym Rozporządzenia Min. WR i OP. z dnia 7. 6. 1932 (Dz. Urzęd. Min. WR i OP. Nr 4, poz. 44) do tych szkół nie stosuje się, jako do szkół istniejących niezgodnie z przepisami.

Za Ministra Oświaty:
Bronisław Biedowicz
Podsekretarz Stanu.

Załącznik do okólnika Nr 2.
z dnia 17. I. 1945 r. (II P-525/45).

Wykaz prywatnych szkół powszechnych wg. stanu z dnia 1 marca 1945 r.

Miejscowość (siedziba) i nazwa szkoły	Stopień organizacyjny szkoły	Liczba					Narodowość uczniów					Nazwisko i imię właściciela szkoły	Język nauczania	Data			Uwagi
		klas	oddziałów	chłopców	dziewcząt	razem	polska	ukraińska	białoruska	żydowska	inną			wydania orzeczenia (wzór Nr.)	nadania uprawnień publ. szk.	Zawiadomiono o uznaniu poziomu nauk. (wychow.) za niewystarczający	

Poz. 29.

OKÓLNIK Nr 8.

z dnia 21 lutego 1945 r. (II-UP-1191/45)

w sprawie organizacji młodzieżowych na terenie szkół.

W związku z okólnikiem Nr 10-2694/44 z dnia 20. 12. 1944 r. w sprawie organizacji na terenie szkół wyjaśnia się dodatkowo, co następuje:

Należy otoczyć troskliwą opieką pracę koło reaktywowania szkolnych drużyn harcerskich. Drużyny powinny otrzymać w lokalach szkolnych odpowiednie pomieszczenia.

Celem ułatwienia starszej młodzieży szkolnej wzięcia czynnego udziału w życiu kraju, należy umożliwić młodzieży klas licealnych oraz młodzieży starszych klas gimnazjów, która ukończyła lat 16, należenie do młodzieżowych organizacji ideowo-wychowawczych takich jak: Organizacja Młodzieży T. U. R., Związek Walki Młodych, Związek Młodzieży Wiejskiej „Wici", Sekcja Młodych Stronnictwa Demokratycznego. Praca młodzieży w tych organizacjach stanie się jednym ze skutecznych sposobów jej wychowania społecznego, ułatwi jej zdobycie światopoglądu, przysposobi młodzież do pełnienia zadań obywatela demokratycznego państwa. Podstawą społeczną wychowania i obywatelskiego przysposobienia młodzieży jest samorząd szkolny.

Do najpilniejszych jego zadań należy: organizowanie świetlic i bibliotek uczniowskich (w świetlicy uczeń znaleźć powinien prasę codzienną, czasopisma, zwłaszcza młodzieżowe, gry i rozrywki umysłowe).

Tworzenie spółdzielni uczniowskich, kółek naukowych, sportowych, dramatycznych, chóru i teatru szkolnego.

Ponadto samorządy winny otoczyć szczególną opieką tworzące się hufce P. W., jak również wziąć najczynniejszy udział w organizowaniu i pracach szkolnych sekcji P. C. K., L. M. i L. O. P. P.

Dyrektor Departamentu:
Dr Z. Kormanowa.

Poz. 30.

OKÓLNIK Nr 37.

z dn. 31 lipca 1945 w sprawie przeszeregowania nauczycieli.

W związku z ogłoszeniem rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 26. 6. 1945 r. w sprawie zaliczenia okresu wojennego do wymiaru uposażenia nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr 24, poz. 140) oraz koniecznością jak najszybszego wprowadzenia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24. 5. 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 21), poz. 126), Ministerstwo Oświaty wyjaśnia, co następuje:

1) Jednym z czynników decydujących o wysokości uposażenia nauczycieli jest wysługa lat, na którą w myśl obowiązujących przepisów prawnych składają się 3 okresy: 1) lata służby zaliczone lub policzalne do 1. 9. 1939 r., 2) czas pracy w szkolnictwie jawnym w czasie okupacji oraz 3) okres wojenny, który może mieć wpływ na wysokość uposażenia nauczyciela po zaliczeniu go przez Komisję Weryfikacyjną działającą w myśl powołanego na wstępie rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 26. 6. 1945 r.

Przy przeszeregowaniu nauczycieli na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24. 5. 1945 r. (poz. 126, Dz. Ust. z r. 1945) należałoby wszystkie wymienione okresy służby uwzględnić jednocześnie. Z uwagi jednakże na to, że organizacja Komisji Weryfikacyjnych w wielu wypadkach może potrwać dłuższy okres czasu oraz, że grupa nauczycieli posiadających uprawnienia do zaliczenia okresu wojennego przez Komisję Weryfikacyjną jest stosunkowo nie duża i, że w wielu wypadkach zaliczenie przez Komisję Weryfikacyjną pewnego okresu czasu może nie mieć wpływu na podwyższenie grupy uposażenia, a tylko wpłynie na wcześniejszy termin awansu w przyszłości. — Ministerstwo Oświaty poleca przeszeregować wszystkich czynnych nauczycieli już teraz, nie czekając na orzeczenie Komisji Weryfikacyjnej, przy uwzględnieniu służby zaliczonej lub policzalnej do 1. 9. 1939 r. oraz udowodnionej pracy nauczycielskiej w szkolnictwie polskim jawnym na terenach okupowanych lub zagranicą. W tym celu należy wezwać nauczycieli, zatrudnionych w szkolnictwie jawnym w czasie okupacji, do niezwłocznego zgłaszania udokumentowanych roszczeń o zaliczenie pracy w szkolnictwie i dokonywać przeszeregowań z równoczesnym zarządzeniem wypłaty odpowiedniego wyrównania poborów.

Wyjątek stanowić będą te przypadki, gdy zachodzi wątpliwość co do nienagannego zachowania się nauczyciela w czasie okupacji. Wówczas sprawę należy przekazać Komisji Weryfikacyjnej, a nauczyciela przeszeregować tylko przy uwzględnieniu jego służby do 1. 9. 1939 r. Po orzeczeniu Komisji Weryfikacyjnej w sensie dla nauczyciela przychylnym, należy go przeszeregować po raz drugi.

Grupa nauczycieli, mająca za sobą tajne nauczanie będzie, po pozytywnym orzeczeniu Komisji Weryfikacyjnej, przeszeregowana ponownie już po uwzględnieniu zaliczonego okresu wojennego i to tylko w tych oczywiście przypadkach, gdy zaliczenie dokonane przez Komisję Weryfikacyjną będzie miało wpływ na zmianę uposażenia nauczyciela. W wielu wypadkach chodzić może tylko o zmianę terminu przesunięcia do wyższej grupy uposażenia.

2) Jednocześnie w związku z zapytaniami jednego z Kuratoriów Okręgów Szkolnych, Ministerstwo dodaje, że:

a) w przypadku, gdy nauczyciel rozpoczął służbę po 1. 1. 1945 r. (po ustaniu okupacji), przeszeregowanie w myśl zasad

rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24. 5. 1945 r., poz. 126 Dz. Ust., nastąpić winno od dnia objęcia przez niego obowiązków służbowych lub od daty, od której otrzymał pobory służbowe. Od tego też terminu należy mu się wyrównanie poborów.

b) Przepisy Działu IV, Rozdz. 3, pkt. A, rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19. 12. 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 781) jako normy przejściowe — straciły moc obowiązującą z chwilą wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24. 5. 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 126), które w sposób jednolity, nie przewidując żadnych wyłączeń, uregulowały sprawę awansu nauczycieli.

c) Okresy pracy w jawnym szkolnictwie na terenach wschodnich (tereny zabużańskie, Małopolska Wschodnia) są terenami okupowanymi w rozumieniu par. 2, rozp. Rady Ministrów z dnia 24. 5. 1945 r., poz. 126, Dz. Ust., a więc w rozumieniu par. 3 (1) rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 26. 5. 1945 r., poz. 140 Dz. Ust. tylko w odniesieniu do okresu okupacji niemieckiej. W innych przypadkach pracę tę należy traktować jako pracę zagranicą.

Dyrektor Departamentu:
E. Kuroczko.

Poz. 31.

OKÓLNIK Nr. 40

z dnia 11 sierpnia 1945 r. (II P—642/45 N)

w sprawie powołania gminnych i powiatowych komisyj oświatowych.

Wykonanie obowiązku szkolnego, opartego na przepisie publiczno-prawnym, wymaga udziału samorządu terytorialnego, co znajduje wyraz w obowiązującym ustawodawstwie.

Praca szkół opiera się na ścisłym współdziałaniu czynnika państwowego i samorządu terytorialnego w zakresie potrzeb oświatowych. Stąd konieczną, a w dzisiejszych warunkach szczególnie pilną staje się sprawa powołania do życia specjalnych organów samorządu terytorialnego dla współdziałania z władzami szkolnymi i dla wypełniania zadań w zakresie realizacji powszechnego nauczania i dokształcania, zakładania, utrzymywania i budowy publicznych szkół powszechnych i dokształcających oraz dla wykonywania innych prac, podejmowanych przez samorząd terytorialny w dziedzinie oświaty i kultury.

Ustawa z dnia 23 lutego 1939 r. o zespoleniu samorządu szkolnego z samorządem terytorialnym (Dz. U. R. P. Nr. 16. poz. 93), powołująca takie organy, nie weszła wskutek wybuchu wojny w życie. Postanowienia tej ustawy stanowią dziś podstawę prawną dla powołania i działalności komisyj oświatowych gminnych i powiatowych oraz komitetów szkolnych z tym, że wszędzie tam, gdzie w ustawie jest mowa o radach gminnych i radach powiatowych, w kompetencje ich weszły gminne (miejskie) względnie powiatowe rady narodowe.

Kuratorowie Okręgów Szkolnych, w porozumieniu z władzami administracji publicznej, spowodują w możliwie krótkim czasie ukonstytuowanie się komisyj oświatowych gminnych i powiatowych według zasad, wskazanych w wyżej podanej ustawie z 23 lutego 1939 r.

W myśl art. 3 (1) w skład komisji oświatowej gminy wiejskiej lub miejskiej wchodzą jako członkowie:

1) przełożony gminy jako przewodniczący komisji,
2) trzech członków, wybranych przez radę gminną narodową spośród lub spoza jej grona,
3) dwóch nauczycieli publicznych szkół powszechnych, delegowanych przez inspektora szkolnego,
4) dyrektor lub kierownik szkoły średniej ogólnokształcącej, zawodowej lub dokształcającej, delegowany przez Kuratora Szkolnego, jeżeli szkoła taka na obszarze gminy istnieje,
5) inne osoby, powołane przez komisję, nie więcej jednak niż dwie.

(2) Komisja wybiera ze swego grona sekretarza,

(3) poza tym w posiedzeniach komisji oświatowej gminnej mogą brać udział: inspektor szkolny lub jego zastępca oraz delegat komisji oświatowej powiatowej z prawem zabierania głosu poza koleją mówców, prócz tego na zaproszenie przewodniczącego komisji, przedstawiciele prawnie uznanych wyznań, lekarze szkolni, kierownicy szkół, przewodniczący komitetów szkolnych i inne osoby; wymienione w ustępie niniejszym osoby mają prawo głosu doradczego.

Członków gminnej Komisji oświatowej, wymienionych w punkcie 3 i 4 niniejszego artykułu, delegują władze szkolne na wniosek Ogniska Związku Nauczycielstwa Polskiego.

W myśl art. 7 (1) w skład komisji oświatowej powiatowej wchodzą jako członkowie:

1) przewodniczący wydziału powiatowego jako przewodniczący komisji,
2) trzech członków, wybranych przez powiatową radę narodową spośród lub spoza jej grona,
3) dwóch nauczycieli publicznych szkół powszechnych, delegowanych przez inspektora szkolnego,
4) dyrektor lub kierownik szkoły średniej ogólnokształcącej, zawodowej lub dokształcającej, delegowany przez Kuratora Szkolnego,
5) osoby powołane przez Komisję, nie więcej jednak niż dwie.

(2) Komisja wybiera ze swego grona sekretarza,

(3) poza tym w posiedzeniach komisji oświatowej powiatowej biorą udział z urzędu: inspektor szkolny lub jego zastępca, z prawem zabierania głosu poza koleją mówców, instruktor oświaty pozaszkolnej, prócz tego na zaproszenie przewodniczącego komisji, przedstawiciele prawnie uznanych wyznań, lekarze szkolni, lekarz powiatowy, architekt powiatowy, przewodniczący komisyj oświatowych gminnych i inne osoby: wymienione w ustępie niniejszym osoby maj prawo głosu doradczego.

Członków komisji powiatowej, wymienionych w p. 3 i 4, art. 7 delegują władze szkolne na wniosek Oddziału Powiatowego Związku Nauczycielstwa polskiego. W myśl art. 2, komisja oświatowa gminy wiejskiej lub miejskiej:

1) stawia wnioski do budżetów i opiniuje preliminarze budżetowe publicznych szkół powszechnych i dokształcających i preliminarz budżetu gminy na cele szkolnictwa, oświaty i kultury oraz czuwa nad zużytkowaniem sum przeznaczonych w budżecie gminy na te cele;

2) opiniuje wszelkie sprawy szkolne i oświatowo-kulturalne, mające być przedmiotem uchwał organów ustrojowych gminy;

3) stawia i opiniuje wnioski, dotyczące niesienia przez gminy pomocy organizacjom i instytucjom oświatowym w zakrese spraw przewidzianych w punkcie 6) i 7);

4) bada potrzeby publicznych szkół powszechnych i dokształcających oraz oświaty dorosłych (oświaty pozaszkolnej) i przygotowuje w tym zakresie wnioski do właściwych władz szkolnych;

5) wypowiada opinie o projektach zmian sieci publicznych szkół powszechnych i wnioskach, dotyczących zakładania szkół dokształcających oraz może występować do władz szkolnych z wnioskami w tych sprawach;

6) inicjuje powstawanie i współdziała w organizacji i prowadzeniu utrzymywanych przez samorząd terytorialny szkół oraz instytucji oświatowych, wychowawczych i zdrowotnych jak: przedszkola, bursy szkolne, biblioteki, ośrodki kultury wiejskiej, świetlice oświatowe, osiedla i poradnie szkolne, boiska i urządzenia sportowe itp.;

7) inicjuje i współdziała w organizacji i prowadzeniu prac w zakresie oświaty dorosłych;

8) inicjuje i współdziała w organizacji dla publicznych szkół opieki nad zdrowiem uczniów oraz w zapewnieniu odpowiednich warunków higieniczno-sanitarnych pomieszczeń, terenów szkolnych itp.;

9) inicjuje i współdziała w organizacji pomocy materialnej dla niezamożnych uczniów celem dalszego kształcenia;

10) współdziała z komitetami szkolnymi;

11) współdziała w budowie publicznych szkół powszechnych oraz podejmuje inicjatywę w tym zakresie;

12) załatwia inne sprawy, powierzone jej przez osobne przepisy i właściwe organy gminy.

W myśl art. 6 komisja oświatowa powiatowa:

1) stawia wnioski do budżetu i opiniuje preliminarze budżetowe powiatowego związku samorządowego w działach oświaty i kultury oraz opiniuje w tychże działach budżety gmin wiejskich i miast wydzielonych z powiatowych związków komunalnych;

2) opiniuje wszelkie sprawy szkolne i oświatowo-kulturalne, mające być przedmiotem uchwał organów ustrojowych związku powiatowego;

3) stawia i opiniuje wnioski, dotyczące niesienia przez związki powiatowe pomocy organizacjom i instytucjom oświatowym i wychowawczym w zakresie spraw, przewidzianych w punkcie 6) i 7);

4) inicjuje i współdziała w organizacji pomocy materialnej dla niezamożnej młodzieży celem dalszego kształcenia;

5) bada i opiniuje potrzeby szkolnictwa powszechnego i dokształcającego oraz oświaty pozaszkolnej i przygotowuje w tym zakresie wnioski do właściwych władz szkolnych;

6) inicjuje powstawanie i współdziała w organizacji i prowadzeniu utrzymywanych przez samorząd terytorialny szkół oraz instytucyj oświatowych, wychowawczych i zdrowotnych, jak: przedszkola, bursy szkolne, biblioteki, świetlice oświatowe, ośrodki kultury wiejskiej, osiedla i poradnie szkolne, boiska sportowe itp.;

7) inicjuje i współdziała w organizacji i prowadzeniu prac w zakresie oświaty pozaszkolnej;

8) współdziała w akcji budowy szkół i mieszkań dla nauczycieli;

9) współdziała z organami gminnymi w zakresie zapewnienia szkołom publicznym odpowiednich warunków higieniczno-sanitarnych oraz opieki nad zdrowiem uczniów;

10) czuwa nad samodzielnością komisyj oświatowych gmin wiejskich i miast niewydzielonych z powiatowych związków samorządowych;

11) załatwia inne sprawy, powierzone jej przez osobne przepisy i organy ustrojowe powiatowego związku samorządowego.

Do czasu ukazania się rozporządzenia Ministra Oświaty w porozumieniu z Ministrem Administracji Publicznej w sprawie składu, zakresu działania i organizacji komitetów szkolnych przy publicznych szkołach powszechnych oraz dokształcających, przewidzianych art. 13 cytowanej wyżej ustawy, działać winny istniejące dotychczas w przeważnej większości szkół komitety, względnie koła rodzicielskie, współdziałając ze szkołą w spełnianiu jej zadań w praktykowanym dotąd zakresie.

Kuratorzy Okręgów Szkolnych inicjując i współdziałając z czynnikami administracji publicznej i samorządu terytorialnego, wyznaczą do dnia 1. 9. 1945 r. w myśl przepisów podanegoo wyżej art. 3 i 7 ustawy delegatów do komisyj oświatowych, podając ich nazwiska do wiadomości odnośnych rad narodowych, nadto powiadomią podległych sobie pracowników, biorących w myśl podanych wyżej przepisów udział w posiedzeniach komisyj oświatowych o ich obowiązkach i prawach w tym względzie.

Podobnie inspektorzy szkolni wyznaczą do dnia 1. IX. 1945 r. delegatów stosownie do przepisów podany wyżej artykułów ustawy i podadzą ich nazwiska do wiadomości odnośnych rad narodowych.

Podane w niniejszym okólniku przepisy o składzie osobowym, zakresie czynności i trybie powoływania komisyj oświatowych obowiązywać będą do czasu zasadniczego uregulowania sprawy organizacyj samorządowych organów oświaty i kultury.

Treść niniejszego okólnika podać należy natychmiast do wiadomości inspektorów szkolnych.

Minister Oświaty:
Cz. Wycech.

Poz. 32.

O k ó l n i k Nr. 53

z dnia 1 października 1945 r. (I. Bud-5457/45 N).

w sprawie odbudowy i budowy szkół.

1. W celu zorientowania się w rozmiarach zniszczeń i planowego ujęcia sprawy odbudowy szkół, przedszkoli oraz zakładów i instytucyj, podległych Ministerstwu Oświaty, a nazywanych niżej szkołami, uszkodzonych i zniszczonych w czasie wojny 1939 r. do 1945 r. Ministerstwo poleca nadsyłanie, aż do odwołania rapartów kwartalnych i sporządzenie zestawienia z akcji odbudowy szkół.

Raporty mają obrazować stan akcji odbudowy szkół w dniach 1 stycznia, 1 kwietnia, 1 lipca i 1 października, odnośnie tylko tych szkół, które są w toku prowadzenia robót budowlanych, lub które otrzymały już subwencję ze Skarbu Państwa, lecz odbudowy nie ukończyły lub ukończyły w ubiegłym kwartale, wreszcie tych, które ubiegają się o subwencję państwową na następny kwartał. Odnośnie tych ostatnich szkół należy w „uwagach" lub oddzielnie podać pożądaną kolejność odbudowy. W przypadkach bardzo znacznego zniszczenia budynku należy rozważyć celowość odbudowy szkoły w tym samym miejscu.

Raporty winny być przesyłane Ministerstwu Oświaty nie później niż 20-go danego miesiąca. Pierwszy raport, obrazujący stan z 1 października 1945 r., wyjątkowo można wysłać później, w terminie do 10-go listopada rb. Do tego raportu Kuratoria dołączą swoje uwagi o dotychczasowej akcji odbudowy i ewentualnie o pożądanych w niej zmianach.

Zestawienie obejmie wszystkie uszkodzone i zniszczone w czasie wojny 1939—1945 r., będzie ono sporządzone jednorazowo na dzień 1 stycznia 1946 r. a powinno być nadesłane Ministerstwu Oświaty nie później niż 20 stycznia 1946 r. Zestawienie to obejmuje również dane, jakie są wymagane od raportu tj. sprawozdanie z akcji odbudowy na dzień 1 stycznia, wobec czego nie należy sporządzać oddzielnego raportu ze stanu w dniu 1 stycznia 1946 r.

W żadnym przypadku nie należy przekraczać wyznaczonych terminów, choćby o szkołach, które należy zamieścić w raportach lub w zestawieniu nie zebrano jeszcze wszystkich wymaganych danych. W takim przypadku należy podać w „uwagach" powody pominięcia danych i dosłać później dane pominięte.

Wzór raportu (zestawienia) załącza się.

W zestawieniu z dnia 1 stycznia 1946 r. należy między wierszami, dotyczącymi sąsiednich szkół, pozostawić odstępy ok. 1½ cm w celu umożliwienia ewentualnego wpisania danych późniejszych; w raportach pozostawienia odstępów jest zbyteczne.

2. Raporty i zestawienie sporządzają Kuratoria Okręgów Szkolnych dla szkół poszczególnych typów (przedszkoli, szkół powszechnych, szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych, kształcenia nauczycieli itd.), grupując je powiatami. Dla szkół, zakładów i instytucyj, podległych bezpośrednio Ministerstwu Oświaty, nadsyłają raporty i zestawienie ich Rektoraty, Dyrekcje, wzgl. Kierownictwa. Jeżeli szkoła posiada kilka zniszczonych budynków, należy kolejno umieścić wszystkie, podając przeznaczenie każdego z nich.

3. Dane do raportów i zestawienia od 6-tej do 9-tej rubryki włącznie można uzyskać w Urzędach Wojewódzkich (Wydziale Odbudowy), ew. w Starostwach, które przeprowadziły uproszczoną rejestrację szkód w budynkach mieszkalnych, fabrycznych i innych na skutek zarządzenia Ministerstwa Odbudowy z dnia 16 czerwca 1945 r. L. dz. 3526/Bud, skierowanego do Urzędów Wojewódzkich. Szkoły, które w wykazach wojewódzkich ewentualnie zostały pominięte, należy podać w zestawieniu, zaznaczając w „uwagach" o ich pominięciu w wykazach wojewódzkich. O dane do rubryk 6—9 dla takich szkół można się zwrócić do odpowiedniej władzy budowlanej lub wypełnić je we własnym zakresie, opierając się na poniższych wskazówkach.

Kubaturę przy budynkach niepodpiwniczonych należy obliczać od poziomu terenu do górnej krawędzi gzymsu wieńczącego, przy budynkach podpiwniczonych — od poziomu posadzki piwnicznej do poziomu podłogi strychowej, przy budynkach z poddaszami użytkowymi — do górnej krawędzi stropu nad poddaszami.

Jeżeli brak jest danych o wartości budynku według cen z r. 1939, należy oceniać wartość budynku w przybliżeniu na zasadzie kubatury i kosztu budowy 1 m^3 w złotych według cen miejscowych z r. 1939 dla budynków o takim samym wyposażeniu technicznym.

Dla ułatwienia szacunku procentu zniszczeń załącza się analizę procentów kosztów budowy z instalacjami, przy czym zaznacza się, że w szkołach procent dla instalacyj przeważnie jest niższy.

Przybliżoną wartość zniszczeń oblicza się z procentu zniszczeń i wartości budynku w złotych z r. 1939.

4. Dane w raportach (zestawieniu), począwszy od rubryki 10-tej charakteryzują samą akcję odbudowy szkół. Dla szkół, które nie zostały dotychczas odbudowane i których odbudowa nie jest zamierzona w najbliższym czasie, oczywiście nie wypełnia się rubryk 11—18 w zestawieniu z dnia 1 stycznia 1946 r. wypełnienie rubryki 10-tej jest pożądane, ale nie jest konieczne.

Za podstawę do sfinansowania odbudowy szkoły nie należy brać wartości zniszczeń z rubryki 9-tej choćby pomnożonej przez t. zw. mnożnik drożyźniany. Dla ustalenia faktycznych kosztów odbudowy musi być sporządzony kosztorys przez fachową siłę i obliczony według cen obecnych urzędowych.

W kosztorysach powinien być zamieszczony wykaz potrzebnych materiałów budowlanych.

Dla budynków państwowych kosztorysy sporządzają organy wykonawcze Ministerstwa Odbudowy, względnie udzielają na ten cel odpowiednich kredytów.

5. Kredyty na odbudowę szkół znajdują się w budżecie Ministerstwa Odbudowy, które wykonuje przez swoje organy odbudowę. Z tego względu w myśl zarządzenia Ministerstwa Oświaty z dnia 6 lipca 1945 r. Nr. I F-180/45 N. należy kierować wnioski o odbudowę wraz z kosztorysami do właściwych terytorialnie organów wykonawczych Ministerstwa Odbudowy II instancji.

6. Ponieważ jednak kredytami na odbudowę szkół, pomimo, że znajdują się w budżecie Ministerstwa Odbudowy, dysponuje Ministerstwo Oświaty, to wnioski o odbudowę szkół muszą być skierowywane również i do Ministerstwa Oświaty, lecz już bez kosztorysów, a tylko z podaniem sumy kosztorysowej. Otóż za wnioski takie Ministerstwo Oświaty będzie uważało odpowiednie dane w raportach, względnie w omówionym wyżej zestawieniu.

7. Obecnie kredyty na odbudowę są wstawiane do budżetu państwowego tylko na okresy kwartalne. Ministerstwo Oświaty preliminuje i rozdziela przyznane kredyty również co trzy miesiące.

Ponieważ przekazywane kredyty po miesięcznym okresie ulgowym — w razie ich nieużytkowania — wracają do Skarbu Państwa, należy więc sprawnie przeprowadzać budowę, aby przyznane kwoty zostały w swoim czasie wydatkowane.

8. Kredyty na odbudowę przedszkoli i poszczególnych typów szkół, podległych Kuratorium, będą przyznawane ryczałtem, przy czym podział kredytów na poszczególne obiekty dokonają Kuratoria w porozumieniu z odpowiednimi organami wykonawczymi Ministerstwa Odbudowy. Ministerstwo Oświaty zastrzega sobie możność wskazania określonych szkół, na które należy przeznaczyć kredyty państwowe. Wykaz przydzielonych poszczególnym obiektom kredytów Kuratoria bezzwłocznie prześlą Ministesrtwu Oświaty. Rozdział kredytów dla szkół, zakładów i instytucyj, podległych bezpośrednio Ministerstwu Oświaty, będzie dokonywany bezpośrednio w Centrali.

9. O pokryciu przez Skarb Państwa kosztów odbudowy wszystkich budynków w krótkim czasie — nie może być mowy. Odbudowę budynków szkolnych będących własnością samorządu, powinny pokrywać w zasadzie gminy. Ze względu na ciężkie położenie gmin Skarb Państwa w miarę możności będzie udzielał subwencji, w każdym razie jednak gmina musi wybitnie przyczynić się do odbudowy, zwłaszcza w dostarczeniu materiałów, ich zwózce i robociźnie, ewent. w postaci szarwarku. Również należy poczynić wszelkie wysiłki, by zainteresowane społeczeństwo miejscowe ulżyło Skarbowi Państwa w odbudowie zniszczonych budynków państwowych, a przynajmniej zabezpieczyło obiekty te od dalszego niszczenia, wykonało prace wstępne, jak sporządzenie kosztorysu, projektu itp.

10. Wniosków o kredyty na zwykły remont (konserwację) budynków szkół państwowych nie należy podawać w omówionym wyżej zestawieniu i raportach z akcji odbudowy szkół.

11. Oprócz odbudowy szkół zniszczonych w czasie wojny mogą być przeprowadzane budowy nowych szkół i przedszkoli lub rozbudowy i przebudowy szkół istniejących, o ile zachodzi istotna tego konieczność, co winno być szczegółowo umotywowane Dane, dotyczące takich szkół, należy podawać w osobnych raportach.

Wzór raportów, jak poprzedni, z opuszczeniem rubryk 7, 8 i 9-tej.

12. Wykonanie odbudowy, względnie budowy, w zasadzie, przeprowadzają organy Ministerstwa Odbudowy. Możliwe jest jednak na wniosek Kuratorium przekazanie przez władze budowlane wykonania budowy szkół i przedszkoli powołanym specjalnie w tym celu komitetom budowy, w skład których powinien wejść dyrektor, względnie kierownik szkoły, jako przewodniczący, jeden nauczyciel, delegat władz budowlanych, ewentualnie inni członkowie.

Również wykonanie odbudowy, względnie budowy szkół, bezpośrednio podległych Ministerstwu Oświaty, może być powierzone komitetom budowy. W skład komitetu dla odbudowy, względnie budowy, szkolnych budynków samorządowych powinien wejść przedstawiciel organu samorządowego.

Okólnik niniejszy został uzgodniony z Ministerstwem Odbudowy.

Minister Oświaty:
Cz. Wycech.

Załącznik 1 do okólnika Nr. 53
z dn. 1. X. 1945 (I. Bud. 5457/45)

Raport / **Zestawienie** z akcji odbudowy szkół ....

Okręg Szkolny .... Data .... 194.... r.

L. p.	Szkoła (typ Nr)	Miejscowość i adres	Właściciel budynku (państw., samorz., inne)	Materiał ścian (mur, drewn., inne mat.)	Kubatura m³	Wartość budynku w zł. z r. 1939	% zniszczeń	Wartość zniszczeń w zł. z r. 1939	Kosztorys odbudowy wg. cen urzęd. obecnych	Data rozpoczęcia robót	Sprawozdanie finans.: Data sprawozdania	Sprawozdanie finans.: wydane kwoty od początku ze źródeł: państwowych	Sprawozdanie finans.: wydane kwoty od początku ze źródeł: innych	Sprawozdanie finans.: Przyznane lecz nie wydane kwoty państw.	Powody niezużycia kwot państwowych	Wniosek o kredyt państw. na następny kwartał budżet.	Data ukończenia budowy	UWAGI
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19

Załącznik 2 do okólnika Nr 53.
z dnia 1. X. 1945 r. (I Bud-5457/45 N)

ANALIZA % KOSZTÓW BUDOWY Z INSTALACJAMI

Stan surowy			
1.	Ziemne	2.10	
2.	Izolacyjne	0.40	
3.	Mury grube i śc. dział	24.80	
4.	Stropy o balkony	9.60	
5.	Dach	1.40	
6.	Blacharskie i dek.	1.90	40.20
Roboty wykończeniowe			
7.	Tynki wewn.	5.10	
8.	Tynki zewn.	2.40	
9.	Stolarka z okuciem	9.40	
10.	Oszklenie	1.10	
11.	Malowanie klejowe i lamp.	1.40	
12.	Malowanie olejne	2.40	
13.	Podłogi i posadzki	9.00	
14.	Schody	1.80	
15.	Balustrady	1.50	
16.	Piece i kuchnie	2.40	
17.	Różne	3.00	39.40
Roboty instalacyjne			
18.	Wodoc. i kanaliz.	9.00	
		W. 3% + K. 6%	
19.	Gazowe	2.20	
20.	Elektryczne	1.20	
21.	Centr. ogrzewanie	8.00	20.40
			100%

Poz. 33.

OKÓLNIK Nr 56.

z dnia 8 października 1945 r. (I. Bud-5899/45 N)

w sprawie drzewa na urządzenie wewnętrzne szkół

Ministerstwo Oświaty otrzymało kontyngent drzewa, które można nabyć po cenach urzędowych.

Kuratoria Okręgów Szkolnych zawiadomią o powyższym zainteresowanych, przede wszystkim szkoły i gminy. Napływające zapotrzebowania na drzewo, podane w m³, Kuratoria, o ile uznają je za zasługujące na uwzględnienie, skierują do Ministerstwa Leśnictwa z wnioskiem o przydział drzewa z kontyngentu Ministerstwa Oświaty i z prośbą o wskazanie zainteresowanej szkole (gminie) miejsca, gdzie może drzewo to nabyć.

Kuratoria Okręgów Szkolnych zaprowadzą ewidencję przydzielonego drzewa, a w końcu każdego miesiąca podadzą Ministerstwu Oświaty ogólną ilość przydzielonego w miesiącu sprawozdawczym drzewa w m³ z podziałem na tarte i okrągłe. Zawiadomienia negatywne są bezwzględnie konieczne. Do sprawozdań Kuratoria Okręgów Szkolnych ewentualnie dołączą swoje uwagi o omawianej akcji.

Gdyby kupno przydzielonego drzewa faktycznie nie nastąpiło, to o tym szkoła (gmina) winna bezzwłocznie zawiadomić Kuratorium Okręgu Szkolnego, które poczyni w omawianej wyżej ewidencji odpowiednią poprawkę.

Wzór pisma do Ministerstwa Leśnictwa załącza się, zaznaczając, że wzór ten należy dostosować do okoliczności.

Zapotrzebowanie na drzewo dla szkół wyższych oraz zakładów i instytucji, podległych bezpośrednio Ministerstwu Oświaty, należy przesyłać do załatwienia Ministerstwu Oświaty.

Podsekretarz Stanu:
Br. Biedowicz.

Załącznik do okólnika Nr 56.
z dnia 8. X. 1945 (I Bud-5899/45 N)

Kuratorium W z ó r
Okręgu Szkolnego . . . .

Do
Ministerstwa Leśnictwa
Departament Państwowych Zakładów
Przemysłu Drzewnego
Łódź
ul. Zachodnia 57.

Powołując się na okólnik Ministerstwa Oświaty Nr 56 z dn. 8 października 1945 r. (I Bud-5899/45 N) Kuratorium Okręgu Szkolnego prosi o sprzedanie z kontyngentu Ministerstwa Oświaty (komu: szkole (gminie) . . . . (dokładny adres: powiat, gmina, miejscowość) . . . . (ilość) . . . . . m³ drzewa (na co) . . . . . .

Kuratorium O. S. prosi o wskazanie (komu: szkole, gminie) . . . . gdzie drzewo to może otrzymać.

Poz. 34.

OKÓLNIK Nr 50.

z dnia 13 września 1945 (II-1192/45 N)

w sprawie nauki szkolnej religii.

W związku z tym, że przy wykonywaniu postanowień rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 9 grudnia 1926 r. o nauce szkolnej religii katolickiej (Dz. Urz. Min. WR i OP. Nr 2, poz. 25) rozwijającego postanowienia art. 120 Konstytucji, praktyka niektórych szkół posunęła się za daleko, naruszając postanowienia art. 111 Konstytucji, poręczającego wszystkim obywatelom wolność sumienia i wyznania, Minister Sprawiedliwości w piśmie Nr U. D. 1089/45 skierowanym do Ministerstwa Oświaty wyjaśnił co następuje:

a) Według art. 120 konstytucji marcowej w każdym zakładzie naukowym, którego program obejmuje kształcenie młodzieży poniżej lat 18, utrzymywanym w całości lub w części przez Państwo lub ciała samorządowe, jest nauka religii dla wszystkich uczniów obowiązkowa. Według jednak art. 112 zdanie trzecie konstytucji, nikt nie może być zmuszony do udziału w czynnościach lub obrzędach religijnych, o ile nie podlega władzy rodzicielskiej lub opiekuńczej.

Z zestawienia powyższych przepisów wynika, iż nie mogą być zobowiązani do nauki religii uczniowie, których rodzice względnie opiekunowie nie należą do żadnego wogóle wyznania czyli są bezwyznaniowi, względnie których przekonaniem religijnym udzielana w szkole nauka religii nie odpowiada. Za taką interpretacją postanowień art. 120 i 112 konstytucji przemawia art. 111 konstytucji, poręczający wszystkim obywatelom wolność sumienia i wyznania.

b) W szkołach określonych w art. 120 konstytucji nauka religii może być udzielana tylko uczniom należącym do prawnie uznanych związków religijnych. Natomiast uczniowie nie należący do prawnie uznanego związku religijnego, winni być zwolnieni z obowiązkowej nauki religii w tych szkołach i troska o udzielanie im nauki religii winna być pozostawiona ich rodzicom lub opiekunom.

c) W praktyce władze szkolne winny poprzestać na przyjęciu od rodziców, względnie opiekunów odpowiedniej deklaracji, iż nie życzą sobie, by poddane ich pieczy ustawowej dziecko pobierało naukę religii w szkole. Władze szkolne nie są natomiast ani zobowiązane ani powołane przy przyjmowaniu deklaracji do dalszego legitymowania, czy i do jakiego wyznania należą rodzice względnie opiekunowie dziecka.

W wypadkach, gdyby ze względu na różnicę przekonań religijnych między zmarłymi rodzicami a opiekunem zachodziła wątpliwość, czy dziecko winno pobierać naukę religii, opiekun winien się zwrócić do sądu opiekuńczego o radę względnie decyzję.

Podając powyższe do wiadomości, zarządzam:

1) Nauka religii jest obowiązkowa dla uczniów, przynależnych do wyznań, uznanych przez Państwo, we wszystkich szkołach (z wyjątkiem szkół wyższych) państwowych, publicznych, samorządowych oraz w tych szkołach prywatnych, które korzystają z zasiłków państwowych lub samorządowych.

2) Uczniowie, których rodzice (prawni opiekunowie) zadeklarują, iż nie życzą sobie by dzieci ich pobierały naukę religii, ponieważ nie odpowiada to ich przekonaniom religijnym, są od nauki tego przedmiotu zwolnieni.

3) Uczniom, o których mowa pkcie 2, w świadectwie, katalogu szkolnym i księdze ocen, nie wystawia się oceny z nauki religii.

Minister Oświaty:
Cz. Wycech.

Poz. 35.

KOMUNIKAT

z dnia 20 lipca 1945 r. (Nr I Praw-752/45 N)

o blankietach świadectw szkolnych

Ministerstwo zawiadamia, że blankiety świadectw szkolnych dla szkół państwowych (publicznych) zostały wydrukowane w Państwowych Zakładach Wydawnictw Szkolnych, Warszawa, ul. Marszałkowska 6, według wzorów przez Ministerstwo zatwierdzonych.

Zamówienia na blankiety świadectw, mające formę pism urzędowych z podpisem i pieczęcią szkoły, kierują dyrekcje (kierownictwa) szkół państwowych (publicznych) przez Kuratoria właściwych Okręgów Szkolnych do placówek P. Z. W. S.: 1) w Warszawie (Centrala P. Z. W. S.), ul. Marszałkowska 6, bądź do najbliższego Oddziału P. Z. W. S., a mianowicie: 2) w Łodzi, ul. Piotrkowska 123, 3) w Krakowie, ul. Podwale 5 (Księgarnia Zakładu Narodowego im. Ossolińskich), 4) w Bydgoszczy, ul. Jagiellońska 37 (Zakłady Graficzne P. Z. W. S. — dawniej Biblioteka Polska), 5) w Lublinie, ul. 3-go Maja 6 i 6) w Katowicach, ul. Plebiscytowa 11.

Kuratoria Okręgów Szkolnych prześlą zamówienia szkół do P. Z. W. S. celem wykonania, bądź same zakupią potrzebną liczbę blankietów świadectw dla szkół w Okręgu i zajmą się ich szybkim rozdziałem między zainteresowane szkoły. Kuratoria wybiorą taką drogę, jaka w danych warunkach najszybciej zapewni szkołom otrzymanie potrzebnej ilości blankietów.

Blankiety świadectw szkolnych są drukami ścisłego zarachowania.

Koszt blankietu świadectwa pokrywa uczeń, któremu wydaje się świadectwo. P. Z. W. S. mają na składzie blankiety następujących świadectw:

I. dla publicznych szkół powszechnych:

a) „zaświadczenie szkolne" — dla uczniów klas pierwszych — na białym papierze formatu ¼ ark. z godłem państwowym, cena . . . . . zł. 1.—
b) „świadectwo szkoły powszechnej" — za pierwsze półrocze — na papierze formatu ¼ ark., tło z godłem i monogramem barwy kremowej, cena zł. 1.50
c) „świadectwo szkoły powszechnej" — za drugie półrocze — na papierze formatu ¼ ark., tło z godłem i monogramem barwy kremowej, cena zł. 1.50
d) świadectwo ukończenia szkoły powsz. — na papierze formatu ½ ark., tło z godłem i monogramem, barwy kremowej, cena . . . . zł. 2.—

II. dla gimnazjów i liceów ogólnokształcących:

a) „świadectwo gimnazjum ogólnokształcącego" — roczne — na papierze formatu ½ ark., tło z godłem i monogramem barwy niebieskiej, druk dwustronny, cena . . . . zł. 2.—
b) „świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego" — na papierze formatu ½ ark., tło z godłem i monogramem barwy niebieskiej, druk dwustronny, cena . . . . zł. 2.—
c) „świadectwo liceum ogólnokształcącego" — roczne — na papierze formatu ½ ark., tło z godłem i monogramem barwy różowej, druk dwustronny, cena . . . . zł. 2.—
d) „świadectwo dojrzałości liceum ogólnokształcącego" — na papierze lepszym formatu ½ ark., z godłem i monogramem barwy różowej, druk dwustronny, cena . . . . zł. 2.—

III. dla liceów pedagogicznych:

a) „świadectwo liceum pedagogicznego" — roczne, na papierze formatu ½ ark., tło z godłem i monogramem barwy różowej, druk dwustronny, cena zł. 2.—
b) „świadectwo dojrzałości liceum pedagogicznego" na lepszym papierze formatu ½ ark., tło z godłem i monogramem barwy różowej, druk dwustronny, cena . . . . zł. 2.—

IV. dla gimnazjów i liceów ogólnokształcących za okres tajnego nauczania:

a) „świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego" — na papierze formatu ½ ark., tło z godłem i monogramem barwy niebieskiej, cena . zł. 1.30
b) „świadectwo dojrzałości liceum ogólnokształcącego" — na papierze formatu ½ ark., tło z godłem i monogramem barwy różowej, cena . . zł. 1.20

Każdy blankiet świadectwa dojrzałości (pkt. II d, pkt. III b oraz pkt. IV b) jest zaopatrzony w odpis, identyczny z oryginałem pod względem treści i formy, lecz sporządzony na zwykłym białym papierze kancelaryjnym (bez barwnego tła i monogramu).

Cena odpisu świadectwa dojrzałości liceum ogólnokształcącego i pedagogicznego — po zł. 1.50, zaś świadectwa za okres tajnego nauczania — zł. 0.70.

Poza tym Ministerstwo zleciło już P. Z. W. S. wydrukowanie blankietów „dyplomu na nauczyciela szkół powszechnych" dla Państwowych Pedagogiów oraz druk ksiąg klasyfikacyjnych w szkołach powszechnych, o których jest mowa w okólniku Ministerstwa Nr 28 z dnia 1 czerwca 1945 r. (II P-5900/45).

W miarę przygotowywania przez Ministerstwo wzorów innych świadectw szkolnych (np. dla szkół zawodowych) będą one przesyłane do P. Z. W. S. celem wydrukowania i dostarczania odnośnym szkołom na ich formalne zamówienia.

Szkoły prywatne z prawami szkół państwowych (publicznych) otrzymają blankiety świadectw wg. wzoru ustalonego dla szkół państwowych (publicznych), lecz bez godła państwowego i ze zmianą w tekście świadectwa określenia „państwowa (e)" na „prywatna (e)".

Blankiety tych świadectw będą drukowane również w P. Z. W. S. i dostarczane szkołom prywatnym na ich zamówienia, potwierdzane przez Kuratoria Okręgów Szkolnych.

Poz. 36.

OKÓLNIK

z dnia 13 marca 1945 roku N II. 2451/45

Sprawa: Komunikat Komisji Norm.

Podaję do wiadomości pierwszy Komunikat Komisji Norm, powołanej przeze mnie do życia w Krakowie. Normy w nim ustalone i przeze mnie zatwierdzone są zasadniczo obowiązujące dla m. Krakowa, w innych zaś miejscowościach przy utrzymaniu podstawowych zasad komunikatu mogą być zmniejszane lub zwiększane zależnie od miejscowych warunków i cen. Jeśli zachodzi konieczność wyznaczenia innych norm należy powołać do życia miejscową Komisję Norm o składzie podobnym jak krakowska, któraby wzorując się na uchwałach Komisji Krakowskiej wprowadziła jednolite normy wynagrodzenia we wszystkich szkołach prywatnych, względnie na kursach dla dorosłych, istniejących przy szkołach państwowych, w danej miejscowości. O uchwałach takich Komisyj lokalnych należy donosić Kuratorium.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) W. Wyspiański

KOMUNIKAT Nr. 1.

Komisji Norm w Krakowie.

Do składu Komisji Norm w Krakowie należą: z ramienia Kuratorium Okręgu Szkolnego wizyt. Stanisław Komar, dyr. Pryw. Gimn. im. Królowej Jadwigi — Juliusz Ipoldt, dyr. Inglot jako przedstawiciel Związku Naucz. Polskiego, dyr. Państw. Gimn. I. Kazimierz Lewicki, dyr. Państw. Gimn. VIII — Pawłowski, dyr. Pryw. Gimn. Ks. Pijarów — Alfred Romanowicz.

Komisja ukonstytuowała się na posiedzeniu dn. 1 marca 1945 r. w sposób następujący:

Przewodniczący dyr. Ippoldt Juliusz,
Sekretarz dyr. Romanowicz Alfred.

Ustalono, że Komisja jest czynnikiem opiniodawczym i wyrokującym we wszelkich sprawach uposażeniowych gron nauczycielskich na terenie kursów dla dorosłych przy szkołach państwowych oraz normuje stosunki prawno służbowe i uposażeniowe gron nauczycielskich i innych pracowników na terenie prywatnych szkół Okręgu Szkolnego Krakowskiego.

Wysokość wynagrodzenia nauczycieli w ramach podanych przez Kom. Norm na terenie poszczególnych zakładów normują Komisje finansowe, które na kursach dla dorosłych przy szkołach państwowych składają się z dyrektora szkoły, kierownika kursu i z dwóch przedstawicieli grona nauczycielskiego, w zakładach prywatnych natomiast Komisja finansowa składa się z właściciela szkoły względnie jego przedstawiciela, dyrektora zakładu oraz trzech członków, wybranych przez zespół nauczycieli, zatrudnionych w danym zakładzie. Od uchwał Komisji finansowych przysługuje tak właścicielowi zakładu jak i gronu nauczycielskiemu prawo odwołania się w ciągu dni 14 do Komisji Norm.

I. Na kursach dla dorosłych przy szkołach państwowych przyjęto następujące normy oraz postanowienia:

1) Ilość godzin lekcyjnych na kursie wynosi minimum 24, maximum 30 godzin tygodniowo.
2) Ilość uczniów na jednym kursie ustalono na 30.35 (zakłady, przekraczające powyższą normę winny nadwyżkę uczniów przekazać szkołom wykazującym niedostateczną frekwencję).
3) Wynagrodzenie za jedną godzinę lekcyjną przy przedmiotach, połączonych z poprawianiem zadań wynosi 150—200 zł w stosunku miesięcznym, za nauczanie innych 120—160 zł miesięcznie. Wynagrodzenie grupy pierwszej, licząc

jedną godzinę od każdego oddziału, pobiera zarówno dyrektor zakładu jak i kierownik kursu.

Sekretarzowi zakładu, służbie szkolnej oraz na wydatki rzeczowe przyznaje się równoważnik uposażenia za trzy godziny miesięcznie grupy drugiej od każdego oddziału.

Równoważnik pieniężny jednej godziny lekcyjnej rezerwuje kierownik kursu na pokrycie wydatków nieprzewidzianych.

II. 4) W odniesieniu do zakładów prywatnych, wobec braku odpowiedniego materiału rzeczowego dla ustalenia stałych norm, przyjęto postanowienia tymczasowe, obowiązujące do czasu przedłożenia przez zakłady prywatne budżetów szkolnych.

Wysokość uposażenia nauczycieli w szkołach prywatnych podlega odpowiedniej progresji w stosunku do ilości lat pracy i wynosi:

a) w grupie przedmiotów, połączonych z poprawą zadań przy latach pracy 1—6 zł 150 — 6—12 zł 180, ponad 12 — 200 zł za jedną godzinę tygodniowo miesięcznie,
b) w grupie pozostałych przedmiotów przy latach pracy 1—5 zł 120; — 6—12 zł 140; ponad 12 — 160 zł. Dyrektor zakładu pobiera wynagrodzenie równe 22 godzinom lekcyjnym I grupy w zależności od ilości lat pracy.
c) Wynagrodzenie sekretarzy odpowiadać ma równoważnikowi pieniężnemu za 5 godzin tygodniowych lekcyj w grupie pierwszej w zależności od lat pracy.
d) Nauczycielom szkół prywatnych przyznano wynagrodzenia w wysokości 1 godziny grupy drugiej według najniższej ilości lat pracy za sprawowanie opieki klasowej, zawiadywanie biblioteką, pracowniami naukowymi, zbiorami naukowymi oraz za przeprowadzenie wycieczek szkolnych.
e) Właścicielom zakładów prywatnych przyznano tytułem prawa do czystego zysku z zakładu 10% od brutta wpływów miesięcznie.

Poz. 37

OKÓLNIK

z dn. 3 kwietnia 1945 r. NO. 1900/45

Sprawa: legitymacyj uczniowskich i kolejowych.

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Krakowie zawiadomiła Kuratorium, że wprowadziła taryfę ulgową na przejazdy młodzieży szkolnej dojeżdżającej do Szkół za biletami miesięcznymi.

Do korzystania z ulgi uprawnia legitymacja szkolna kolejowa wystawiona przez odnośny Zakład naukowy, która winna zawierać:

a) nazwę zakładu naukowego, b) numer legitymacji, c) nazwisko i imię ucznia oraz datę jego urodzenia, d) fotografię posiadacza, e) nazwy stacji stałego zamieszkania i stację siedziby szkoły, f) datę wystawienia, podpis i pieczęć zakładu, g) szkoły prywatne winne umieścić w legitymacjach numer zezwolenia na prowadzenie szkoły.

Do końca b. r. szkolnego Zakłady naukowe mogą wydawać tymczasowe legitymacje bez fotografii — po tym terminie należy je wycofać i wydać na właściwych drukach.

Termin ważności legitymacyj stwierdza Kierownictwo Zakładu co miesiąc, rubryki mają być wypełniane atramentem, zmianę stacji zamieszkania ucznia należy odnotować w legitymacji.

Bile miesięczny ulgowy nabywa uczeń w kolejowej kasie biletowej w miejscu siedziby danego Zakładu Naukowego, za okazaniem legitymacji szkolnej i wpisaniu na bilecie numeru legitymacji.

Młodzież szkolna powyżej lat 18 jest obowiązana okazywać przy nabywaniu biletu kartę rozpoznawczą.

Młodzieży należy wystawić również zwyczajne legitymacje szkolne.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) W. Wyspiański

Poz. 38

OKÓLNIK

z dnia 27 kwietnia 1945 roku NO. R. 4291/45

Sprawa: Ubezpieczenia społeczne.

Z dniem 1 lutego 1945 r. podejmują swoją działalność wszystkie instytucje ubezpieczeń społecznych na zasadzie ustawodawstwa polskiego, obowiązującego w roku 1939 z uwzględnieniem zmian wprowadzonych dekretami Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego, oraz zarządzeniami Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej i Zdrowia.

Obowiązek ubezpieczenia tak pracowników umysłowych jak i fizycznych istnieje bez względu na wysokość wynagrodzenia i powstaje z dniem faktycznego rozpoczęcia pracy a ustaje z dniem rozwiązania stosunku pracy lub wygaśnięcia roszczenia o wynagrodzenie.

Pracowników umysłowych dzieli się na dwie grupy ubezp.:

a) grupa „U", do której należy zaliczyć wszystkich nauczycieli i urzędników kontraktowych, a którzy podlegają pełnemu ubezpieczeniu tj. na wypadek choroby i macierzyństwa, emerytalnemu, od wypadku i opłaty na rzecz Funduszu Pracy,
2) grupa „U 1", do której należy zaliczyć wszystkich nauczycieli i urzędników etatowych, a którzy podlegają ubezpieczeniu tylko na wypadek choroby i macierzyństwa oraz opłaty na rzecz Funduszu Pracy.

(Wyjaśniam, że pracownikiem etatowym jest w zrozumieniu ustawy każdy nauczyciel i urzędnik posiadający dekret mianowania go do dnia 1. IX. 1939 r. tymczasowym, prowizorycznym i stałym nauczycielem lub urzędnikiem, wskutek czego stał się członkiem Państw. Zakładu Emerytalnego. Posiadanie pełnej grupy uposażeniowej na podstawie zawartej umowy nie jest równoznaczne z mianowaniem danego funkcjonariusza etatowym).

Przy wypełnianiu formularzy zgłoszeń należy tę sprawę dokładnie zbadać, by nie popełniać błędów.

Pracowników fizycznych dzielimy także na dwie grupy ubezpieczeniowe:

1) grupa „R", do której należy zaliczyć wszystkich pracowników fizycznych **kontraktowych** (woźnych, sprzątaczy i t. d., a którzy podlegają pełnemu ubezpieczeniu jak „U",
2) grupa „R 1", do której należy zaliczyć funkcjonariuszy niższych (woźnych) **etatowych**, a którzy podlegają ubezpieczeniu jak „U 1".

Podstawę wymiaru składek za ubezpieczenie na wypadek choroby i macierzyństwa stanowi faktyczny zarobek ubezpieczonego w gotówce i naturze. Dotychczasowa górna granica zarobku w kwocie 725 zł miesięcznie została uchylona.

Jako górną granicę zarobków policzalnych do ubezpieczenia emerytalnego, od wypadków i opłat na rzecz Funduszu Pracy pracowników umysłowych i fizycznych przyjmuje się zł 174.— tygodniowo względnie 725 zł miesięcznie, jako dalszą granicę dla tych rodzajów ubezpieczeń 24 zł tygodniowo względnie 100 zł miesięcznie.

Wysokość składki na wypadek choroby i macierzyństwa:

dla pracowników umysłowych wynosi 4.6%
dla pracowników fizycznych wynosi 5%

Wysokość składki emerytalnej:

dla pracowników umysłowych wynosi 8%
dla pracowników fizycznych wynosi 5,3%
opłata na rzecz Funduszu Pracy 4%

Składki za ubezpieczenie chorobowe, emerytalne i opłaty na rzecz Funduszu Pracy przypadają po połowie na pracodawcę i ubezpieczonego.

Składkę za ubezpieczenie od wypadków ponosi sam pracodawca. Jeżeli zasiłek ubezpieczonego nie przekracza 8 zł dziennie względnie 200 zł miesięcznie, wówczas pracodawca ponosi w całości składki za wszystkie rodzaje ubezpieczeń i opłaty na rzecz Funduszu Pracy.

Ubezpieczalnie Społeczne są na podstawie ustalonych postanowień właściwe do przyjmowania zgłoszeń, obliczania i ściągania składek ubezpieczeniowych. Właściwą pod względem terytorialnym jest ta Ubezpieczalnia Społeczna, w której okręgu znajduje się miejsce zatrudnienia ubezpieczonego.

Ubezpieczalnia Społeczna w Krakowie jest właściwą dla ubezpieczeń pracowników na terenie miasta i powiatu krakowskiego, zaś Oddział Ubezpieczenia Społecznego w Miechowie dla powiatu miechowskiego.

Każdą osobę podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia winien Inspektor Szkolny oraz Kierownik danego Zakładu zgłosić na przepisanych formularzach (druki można otrzymać w miejscowej Ubezpieczalni) w ciągu 7 dni, a jeśli Zakład pracy znajduje się poza siedzibą Ubezpieczalni w ciągu 10 dni. Zwraca się uwagę, że formularze należy jak najdokładniej wypełnić. Jeżeli przy zgłoszeniu pracownika żąda się zwolnienia go od pewnego rodzaju ubezpieczenia, należy na odwrotnej stronie zgłoszenia (u góry po lewej stronie) podać powód żądania

zwolnienia np. jest członkiem P. Z. E. — jest etatowym funkcjonariuszem i t. d., co jest szczególnie ważne przy zgłaszaniu pracowników etatowych. Osoby zatrudnione równocześnie w kilku zakładach winien każdy Zakład zgłosić oddzielnie.

W ciągu 7 względnie 10 dni należy donieść Ubezpieczalni Społecznej na przepisanym formularzu o wystąpieniu pracownika z pracy.

Rubryki „Miesięczny zarobek ubezpieczonego" nie należy uzupełniać, ponieważ Kuratorium będzie wysyłało do Ubezpieczalni miesięczne wykazy stanu zatrudnienia z podaniem zarobków.

Ob. Inspektorzy Szkolni oraz Dyrektorzy wszystkich rodzajów szkół odpowiedzialni są za prawidłowe i punktualne zgłoszenia i wymeldowywania podległych im pracowników.

Zgłoszenia zatrudnionych pracowników winny być dokonane od 1 lutego b. r.

Nadmieniam, że dla każdego typu szkół winny być otwarte w Ubezpieczalni Społecznej odpowiednie konta a to: 1) dla administracji szkolnej, 2) dla nauczycieli szkół powszechnych, 3) dla gimnazjów, 4) dla Zakładów Kształcenia Nauczycieli, 5) dla szkół zawodowych, 6) dla szkół rolniczych.

Kurator Okręgu szkolnego:
(—) W. Wyspiański

Poz. 39.

OKÓLNIK

z dnia 5 czerwca 1945 roku Nr. 10274/45.

W sprawie dowodów o przymusie uposażenia emerytalnego.

W sprawie dowodów wymaganych do podań o przyznanie uposażenia emerytalnego, pensji wdowiej i sierocej oraz wyjaśnień, wymaganych przy przedstawieniu funkcjonariusza do badania przez Komisję Lekarską.

1) W sprawach przyznania uposażenia emerytalnego należy dołączyć: metrykę urodzenia, dowody studiów, dekret zaszeregowania na podstawie którego interesowany pobierał ostatnio uposażenie w służbie czynnej, wszystkie dekrety nominacyjne, stwierdzające przebieg służby począwszy od objęcia obowiązków, zaświadczenie właściwej władzy szkolnej, czy w tym czasie nie posiada urlopów bezpłatnych lub przerw tudzież czy nie był zawieszony w służbie w czasie przeprowadzania dochodzeń dyscyplinarnych, wykazu stanu służby lub kartę ewidencyjną o ile czas pracy sięga przed 1918 r., to dekret Komisji Weryfikacyjnej, orzeczenie Izby Skarbowej, dotyczące zaliczenia czasu pracy w b. państwie zaborczym do wysługi emerytalnej.

2) W sprawie pensji wdowiej i sierocej oprócz podanych dowodów: metrykę śmierci męża, metrykę ślubu, zaświadczenie Urzędu parafialnego, czy wdowa żyła ze swym mężem we wspólności małżeńskiej, zaświadczenie Władzy Administracyjnej I Instancji czy wdowa nie zajmuje posady w służbie państwowej lub samorządowej lub nie pobiera jakiegokolwiek zaopatrzenia ze Skarbu Państwa oraz, że dzieci żyją i pozostają na jej wyłącznym utrzymaniu, o ile dzieci ukończyły 18 lat życia, a uczą się, to zaświadczenia odnośnie zakładów naukowych stwierdzające powyższą okoliczność. W razie braku poszczególnych dowodów dany funkcjonariusz sporządza wykaz przebiegu służby, podając dokładnie miejsce pracy odkąd — dokąd pracował oraz charakter służbowy.

Wykaz ten poświadcza właściwa Władza Szkolna wyjaśniając, że szczegóły stwierdza na podstawie akt, w razie przeciwnym wykaz podpisuje 2 wiarygodnych świadków, stwierdzając podane okoliczności na podstawie pozostawania równocześnie w służbie z interesowanym.

3) W sprawach przesyłania wniosków do przedstawienia do badania przez Komisję Lekarską dołącza się:

a) kartę ewidencyjną badanego lub wykaz stanu służby,
b) umotywowaną opinię o przydatności funkcjonariusza na zajmowanym stanowisku,
c) spostrzeżenia co do uchyleń do normalnego postępowania życiowego,
d) opis warunków pracy badanego,
e) akta dochodzeń co do tych okoliczności, w których powstało cierpienie (kalectwo), wreszcie opinię co do tychże okoliczności,
f) wszelkie posiadane zaświadczenia lekarzy urzędowych o przebytych przez funkcjonariusza chorobach,
g) świadectwo o stanie zdrowia funkcjonariusza przy przyjęciu na służbę.

Podaję do wiadomości i zastosowania się.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) W. Wyspiański

Poz. 40.

OKÓLNIK

z dnia 20 czerwca 1945 roku Nr. 11917/45.

W sprawie kart żywnościowych.

Na podstawie § 2 Instrukcji Ministerstwa Aprowizacji i Handlu, w sprawie zaopatrzenie ludności nierolniczej w żywność i artykuły codziennego użytku, — za członków rodzin uważa się: a) żonę, b) dzieci do lat 16, oraz dzieci starsze uczęszczające do szkół średnich, lub wyższych do ukończenia szkoły, c) matkę ale nie teściową, d) ojca ponad 60 lat (ale nie teścia) lub mniej lat, jeśli niezdolny do pracy, e) rodzeństwo do lat 16, jeśli rodzice nie żyją, są niezdolni do pracy albo nieobecni, f) rodzeństwo niezdolne do pracy i inne osoby małoletnie do lat 16. Wymieniona w punkcie d), e))i f) niezdolność do pracy musi być stwierdzona zaświadczeniem lekarza urzędowego.

Osoby wymienione w punkcie c), d) e) i f) mogą otrzymać karty żywnościowe za pośrednictwem pracującego tylko wtedy, jeśli są na jego utrzymaniu i żyją z nim we wspólnym gospodarstwie domowym.

Równocześnie wyjaśniam, że pracujący może otrzymać tylko jedną kartę żywnościową, chociażby pracował w kilku zakładach (szkołach), dlatego też kieorwnik, dyrektor Zakładu i Inspektor Szkolny jest osobiście za to odpowiedzialny, by sporządzający wykazy z zapotrzebowaniem na karty żywnościowe do Wydziału Aprowizacji (Starostwa) nie umieszczał osób nieuprawnionych.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) Inż. Nawrocki
Naczelnik Wydziału

Poz. 41.

OKÓLNIK

z dnia 16 lipca 1945 r. NOR 14962/45

w sprawie formalnego dokonywania wypłat.

W myśl § 21 przepisów rachunkowo-kasowych dla Władz i Urzędów Państwowych, podstawą do wyasygnowania lub wypłacania należności są rachunki, listy płatnicze, pokwitowania itp.

Jeżeli podstawą do wypłaty lub asygnowania jest rachunek, winien on wskazywać imię i nazwisko (nazwę firmy), adres wystawcy rachunku, nazwę urzędu na rzecz którego wykonano świadczenie, wyszczególnienie zakupionych przedmiotów i ich ocenę jednostkową, ogólną sumę należności, datę rachunku i ew. umowy lub oferty, nazwisko osoby upoważnionej do pdjęcia należności. Rachunek, zawierający powyższe dane, musi być podpisany przez wystawcę. Każdy taki rachunek przed wypłata winien zbyć sprawdzony pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym. Ponadto na rachunku zamieszcza się potwierdzenie odbioru przedmiotów objętych rachunkiem, względnie potwierdzenie wykonanych robót. Jeżeli rachunek obejmuje przedmioty, podlegające zapisaniu do księgi inwentarza lub księgi materiałowej, na rachunku mają być zamieszczone pozycje księgi, pod którymi przedmioty te zapisano, oraz pokwitowanie odbioru należności przez wystawcę rachunku, jeżeli rachunek jest opłacony gotówką.

Urzędy i Zakłady Naukowe, otrzymujące zaliczki na wydatki rzeczowe, mogą wydawać pieniądze ściśle na te niezbędne potrzeby, na które zostały przeznaczone. Pokrywanie wydatków, odpowiadających danemu tytułowi budżetowemu, funduszami przeznaczonymi na potrzeby innego tytułu, choćby dotyczyły jednego paragrafu, lecz różnych pozycyj, jest niedopuszczalne np. funduszami § 5 poz. 2 (komorne i należności uboczne) nie wolno pokrywać wydatków z tytułu budż. opał, światło i woda §5 poz. 3.

Wyliczanie się z zaliczek (§ 23 przepisów) ma być dokonywane zasadniczo za każdy miesiąc kalendarzowy w terminie do dnia 8 następnego miesiąca, przy czym pozostałości zaliczek, nie wydanych z końcem miesiąca, mogą być zatrzymane w razie istotnej potrzeby na wydatki następnego miesiąca, jednak z końcem okresu budżetowego winny być bezwzględnie odprowadzone na wznowienie kredytu Kuratorium.

Na wypłaty zbiorowe (§ 39 przepisów) władza asygnująca sporządza listy płatnicze. Zbiorowe wypłaty mogą być dokonywane z jendego tytułu budżetowego np. uposażenie, zapomogi, wynagrodzenie za robociznę itp. Listy płatnicze otrzymane przez Dyrekcję Zakładu czy też Inspektorat Szkolny, winny być przed wypłatą sprawdzone, a kwoty nienależnie asygno-

wane zatrzymane i natychmiast zwrócone do Kasy Urzędu Skarbowego na wznowienie kredytu Kuratorium na te paragrafy i pozycje budżetowe, z których były asygnowane, resztę zał rozpłacone poszczególnym osobom, względnie przepakazane płatnikom rejonowym do rozpłaty.

Zwroty do Kasy Skarbowej niewypłaconych kwot na wznowienie kredytu, winny być dokonywane na podstawie deklaracji przychodowej z zaznaczeniem Działu, rozdziału, paragrafu i pozycji budżetowej, kwot dotyczących poszczególnych paragrafów i pozycji, asygnacji do której odnoszą się zwracane kwoty, oraz nazwisk osób, których dotyczą wznawiane kredyty. W listach zaś płacy w rubryce pokwitowanie należy zaznaczyć czerwonym atramentem „wpłacone na wznowienie kredytu". Z jakich paragrafów i pozycji asygnowano poszczególne składniki uposażenia, podane jest na czołowej stronie zestawienia list płacy, względnie samej listy.

Zwrot list płacy przez płatników do Inspektoratu Szkolnego winien być zastrzeżony w takim terminie, by w ciągu miesiąca od daty otrzymania ich mogły być zwrócone do Kuratorium, wraz z pokwitowaniami na wypłacone do Kasy Urzędu Skarbowego kwoty, z tytułu niewypłaconych z tych czy innych względów uposażeń.

Odbiór należności winien być pokwitowany w listach płacy w zasadzie własnoręcznie a tylko w wyjątkowych wypadkach dopuszczalne jest kwitowanie innej soby, ale na podstawie załączonego do listy płacy upoważnienia, którego własnoręczność podpisu winna być w każdym wypadku stwierdzana przez Kierownika Szkoły lub Zarząd Gminy, Urząd Parafialny itp. instytucje, posiadające pieczęć służbową. Jeżeli zaś należność została przesłana przekazem pocztowym, należy dołączyć do listy płacy recepis nadawczy.

Zwrócone przez płatników listy płacy winny być ponownie sprawdzone, czy dokonano wszystkich wypłat i do właściwych rąk i po dołączeniu pokwitowań Kasy Urzędy Skarbowego na ew. wznowienie kredytu, wraz z zestawieniem rejonów płatniczych, bezzwłocznie przesłane do Kuratorium, jako wyliczenie się z otrzymanych kwot do wypłaty.

Dokonywanie jakichkolwiek zmian w listach płacy jest niedopuszczalne. Jeeli są jakiekolwiek wątpliwości, czy też zauważono różnice, należy natychmiast donieść o tym Kuratorium, celem wyrównania różnicy w uposażeniu następnego miesiąca. Dyrekcje Zakładów Naukowych zwracają pokwitowania listy płacy natychmiast po dokonanej wypłacie uposażeń.

Podając powyższe wskazania, proszę o ścisłe stosowanie się do nich i przestrzeganie terminów tak w nadsyłaniu sprawozdań z zaliczek, jak i pokwitowanych list płacy.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) W. Wyspiański

Poz. 42.

OKÓLNIK

z dnia 19 listopada 1945 r. NO. 38225/45

w sprawie prenumeraty Dziennika Urzędowego Ministerstwa Oświaty i Dz. Ust. R. P.

Kuratorium oznajmia, że Inspektoraty Szkolne i Dyrekcje wszelkiego rodzaju szkół zaopatrują się w Dzienniki Urzędowe Ministerstwa Oświaty bezpośrednio w Państwowym Wydawnictwie w Krakowie (ul. Podwale 5) wpłacając prenumeratę w wysokości 150 zł. z góry za cały 1945 i ewent. 25 zł. za komplet z roku 1944.

Nabywanie tych Dzienników jest obowiązkowe.

Inspektoraty i szkoły średnie, które życzyłyby sobie nabyć Dzieninki Ustaw R. P., mogą zwrócić się bezpośrednio do Administracji tego Dziennika (Łódź, ul. Piotrkowska Nr. 49).

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) W. Wyspiański

Poz. 43.

OKÓLNIK

z dnia 1 grudnia 1945 r. NO. 40366/45

w sprawie kradzieży pieczęci szkolnych.

Ministerstwo Oświaty pismem z dnia 20. XII. 1945 r. Nr. IO. 4436/45, oznajmiło, że w wypadku zaginięcia pieczęci szkolnej należy na podstawie rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 2. XI. 1931 r. Nr. I. Org. 1930/31 (Dz. U. Min. WR i OP Nr. 11 poz. 127) § 7 o każdym wypadku zgubienia lub kradzieży pieczęci bezzwłocznie zawiadomić Ministerstwo Oświaty celem obwieszczenia w Monitorze Polskim oraz Dzienniku Urzędowym Ministerstwa.

Poza tym należy:

1) Ogłosić o tym we właściwym Wojewódzkim Dzienniku Urzędowym, Dzienniku Urzędowym Kuratorium Okręgu Szkolnego i miejscowym poczytnym piśmie,

2) zawiadomić o tym Mennicę Państwową (o ile wykonała skradzioną pieczęć), prokuratora odnośnego Sądu Okręgowego oraz najbliższy organ Milicji Obywatelskiej ,

3) przeprowadzić protokólarne dochodzenie celem ustalenia okoliczności zaginięcia, względnie kradzieży pieczęci oraz ewentualnej winy funkcjonariusza, któremu pieczęć była powierzona.

We wszystkich zawiadomieniach i ogłoszeniach poza faktycznymi okolicznościami zaginięcia, należy wymienić napis w otoku pieczęci oraz ewentalnie numer rozpoznawczy.

Do powyższego zarządzenia należy ściśle stosować się.

p. o. Kuratora Okręgu Szkolnego:
(—) Wł. Gałecki

Poz. 44.

OKÓLNIK

z dnia 2 stycznia 1946 r. NO. 45663/45

w sprawie planów budynków szkolnych i wydawnictw.

„Dwudziestoletni dorobek Ministerstwa Oświaty w postaci planów budowlanych szkół wraz z kosztorysami uległ w czasie wojny zupełnemu zniszczeniu. Również zostały zniszczone wydawnictwa Ministerstwa i podręczna biblioteko z dziedziny budownictwa szkolnego.

Przystępując do odtwarzania wzmiankowanych planów budowlanych i do opracowania nowych planów budynków szkolnych, dostosowanych do wymagań obecnych, Ministerstwo Oświaty zwraca się do Kuratorium Okręgów Szkolnych, Inspektorów Szkolnych, oraz do wszystkich szkół o nadesłanie planów budowlanych tych przedszkoli, szkół powszechnych i szkół średnich ogólnokształcących, które z różnych względów np. rozkładu pomieszczeń szkolnych oszczędności budowy itp. mogą być uważane za wzory budownictwa szkolnego. Oprócz planów samych budyków szkolnych należy przesłać plany domów mieszkalnych dla nauczycieli i plany zabudowań gospodarczych. Wraz z planami pożądane jest przesłanie kosztorysów z ilościami poszczególnych robót i wyszczególnieniem ilości głównych materiałów budowlanych. Plany i kosztorysy po zużytkowaniu zostaną zwrócone.

Gdyby która z wyżej wymienionych szkół nie posiadała planów, można zamiast nich przesłać tylko odręczne szkice budynku z odpowiednimi objaśnieniami.

Nadto Ministerstwo zwraca się do instytucyj i osób, posiadających przedwojenne wydawnictwa Ministerstwa WR i OP z dziedziny budownictwa szkolnego oraz inne wydawnictwa z dziedziny budownictwa szkolnego i ogólnego, zarówno polskie, jaki i zagraniczne, — o ich wypożyczenie lub odstąpienie.

Przed wojną wykonano szereg planów ogrodów szkolnych. Ponieważ kopie tych planów zostały w czasie wojny zniszczone wraz z aktami i biblioteką z dziedziny ogrodnictwa Ministerstwo prosi o nadesłanie planów terenów szkolnych, a w szczególności ogrodów szkolnych, oraz o wypożyczenie lub odstąpienie wydawnictwa z dziedziny ogrodnictwa, jak wydawnictw Towarzystwa Popierania Ogrodów Szkolnych, Naszej Księgarni i in., np. „Poradnika techniczno-ogrodniczego", wydanego pod redakcją inż. Bromirskiego, „Pracy w ogrodzie szkolnym", wydanej pod redakcją Waniczkówny i in. Plany po zużytkowaniu zostaną zwrócone.

Potrzebując dla swojej pracy wydanych przed wojną Dzienników Ustaw, Dzienników Urzędowych Ministerstwa WR i OP oraz Kuratoriów Okręgów Szkolnych, Ministerstwo Oświaty zwraca się do instytucyj i osób, posiadających te dzienniki, o wypożyczenie ich lub odstąpienie.

Ministerstwo prosi o skierowanie propozycyj co do wypożyczenia lub odstąpienia wyżej wymienionych wydawnictw — do Ministerstwa Oświaty (Wydział Budownictwa Szkolnego)".

Powyższy komunikat Ministerstwa Oświaty Kuratorium podaje do wiadomości i życzliwego ustosunkowania się.

Odpowiedzi należy nadsyłać za pośrednictwem Kuratorium.

p. o. Kuratora Okręgu Szkolnego:
(—) Wł. Gałecki

Poz. 45.

OKÓLNIK

z dnia 29. IX. 1945 r. NO. 10741/45

o legitymacjach służbowych dla pracowników oświatowych.

Ministerstwo Oświaty wprowadza jednolity wzór legitymacji służbowej dla pracowników władz, urzędów, zakładów i szkół podległych, wzór ten podaje się poniżej.

I. Legitymacja służbowa jest drukiem o charakterze dokumentu urzędowego, sporządzonym na kartonie o wymiarach 74×105 mm barwy pomarańczowej.

II. Legitymacje słubowe wystawiają:

1) Kuratorom Okręgów Szkolnych, rektorom (dyrektorom) szkół wyższych oraz dyrektorom (kierownikom) innych zakładów, podległych Ministerstwu Oświaty, bezpośrednio Ministerstwo; pracownikom administracyjnym i naukowym tychże władz, szkół i zakładów — kierownicy odnośnych władz, szkół i zakładów;

2) inspektorom szkolnym, dyrektorom szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych oraz innych, podległych bezpośrednio Kuratorium Okr. Szkol., Kuratorowie Okr. Szkol., pracownikom Inspektoratów Szkolnych oraz kierownikom i nauczycielom szkół powszechnych — Inspektorzy Szkolni, zaś nauczycielom szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych — dyrektorzy odnośnych szkół.

III. Legitymację wystawia się pismem odręcznym (nie maszynowym) w następujący sposób:

1) na stronie 1-szej u dołu — w miejscu zaznaczonym — odciska się podłużną pieczęć z dokładną nazwą władzy, która legitymację wystawia;

2) na str. 2-giej wpisuje się Nr. legitymacji oraz nakleja się w sposób możliwie trwały fotografię pracownika, po czym potwierdza się tożsamość osoby odciskiem na fotografii pieczęci urzędowej władzy, wystawiającej w ten sposób, aby część tej pieczęci odbiła się na blankiecie legitymacji;

3) na stronie 3-ciej w miejscach na to przeznaczonych wpisuje się:

a) nazwisko i imię pracownika (w pierwszym przypadku),

b) dane o czasie i miejscu urodzenia,

c) stanowisko słubowe wg. brzmienia dekretu nominacyjnego,

d) termin ważności legitymacji,

e) miejsce i datę jej wystawienia,

f) podpisa władzy wystawiającej wraz z odciskiem pieczęci urzędowej tejże władzy.

4) strona 4-ta jest zarezerwowana na czterokrotne przedłużenie terminu ważności legitymacji.

IV. Blankiety legitymacyj służbowych dla pracowników oświatowych drukują i dostarczają wyłącznie Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, mieszczące się obecnie w Warszawie, ul. Marszałkowska 6, na podstawie piśmiennych zapotrzebowań.

Zapotrzebowania należy kierować bądź do Centrali P. Z. W. S. Warszawa, ul. Marszałkowska 6, lub do najbliższego Oddziału P. Z. W. S., a mianowicie:

1) Łódzkiego w Łodzi, ul. Piotrkowska 123,

2) Krakowskiego w Krakowie, ul. Podwale 5 (Księgarnia Zakładu Narodowego im. Ossolińskich),

3) Pomorskiego w Bydgoszczy, ul. Jagiellońska 37 (Zakłady Graficzne P. Z. W. S., dawniej Biblioteka Polska).

W przypadku osobistego zgłoszenia się po blankiety legitymacyj kierownika władzy, urzędu lub zakładu, uprawnionego do wystawiania legitymacyj, konieczne jest również piśmienne zapotrzebowanie formalnie wystawione (z pieczęcią urzędową i podpisem).

Cena blankietu legitymacji wynosi zł. 2.— (dwa).

V. Blankiety legitymacyj są drukami ścisłego zarachowania. Władze i urzędy szkolne, wystawiające legitymacje służbowe, prowadzą ewidencję nabywanych blankietów i wydanych legitymacyj.

Osoby otrzymujące legitymację, wnoszą opłatę w wysokości ceny blankietu legitymacji.

VI. W razie zagubienia legitymacji bądź utraty jej w jakikolwiek inny sposób, poszkodowany pracownik jest obowiązany zawiadomić o tym niezwłocznie władzę, która tę legitymację wystawiła, podając czas i okoliczności utraty.

O utracie (zagubieniu, kradzieży) legitymacji przez pracownika umieszcza odnośna władza ogłoszenie w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Oświaty, unieważniające tę legitymację, a następnie wystawia nową legitymację z napisem „duplikat".

Kosztami ogłoszenia obciąża się pracownika, który legitymację utracił.

Kuratorium przesyła do wiadomości i stosowania. Równocześnie Kuratorium wyjaśnia, że potrzebną ilość blankietów legitymacyj zamówiło w Księgarni Zakładu Narodowego im. Ossolineum, Kraków, ul. Podwale Nr. 5, gdzie należy te blankiety zakupywać.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) W. Wyspiański

Nr. OBP—40681/45.
z dnia 21. XII. 1945 r.

Nawiązując do okólnika z dnia 29 września 1945 r. Nr. O. 10741/45 Kuratorium przypomina Inspektoratom Szkolnym i Dyrekcjom (Kierownictwom) państwowych szkół, sprawę wydawania legitymacyj służbowych dla podległych pracowników. —

Celem wystawienia legitymacyj na nowych drukach Inspektorom Szkolnym i Dyrektorom (kierownikom) państwowych szkół wszelkich typów, podległych bezpośrednio Kuratorium, należy nadesłać 1 fotografię o wymiarach 37×52 mm bez nakrycia głowy na jasnym tle, podpisaną na odwrotnej stronie pełnym nazwiskiem i imieniem.

W piśmie, zamawiającym legitymację, należy podać datę i miejsca urodzenia, powiat i stanowisko służbowe według brzmienia dekretu nominacyjnego. Cena legitymacji wynosi 2 złote.

Legitymacje dla żon pracowników państwowych, należy wystawiać na tych samych blankietach.

Należy prowadzić specjalną ewidencję wydanych legitymacyj.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
Inż. Nawrocki
Naczelnik Wydziału

Poz. 46

OKÓLNIK

z dnia 21 grudnia 1945 r. (Nr. Og. 41362/45).

W sprawach: I. Przejazdów młodzieży na kolonie,
II. Kart wolnego wstępu do kin,
III. Wizytowania szkół przez czynniki nieszkolne.

I. Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Krakowie powiadomiła, że Ministerstwo Komunikacji wprowadziło ulgowe przejazdy dla dzieci i młodzieży szkolnej, wyjeżdżających na kolonie i półkolonie, ogłaszając je w Instrukcji Handlowo-Taryfowej Nr. 3, poz. 8. Ze względu na to, że do Dyrekcji Kolei zgłaszają się kierownicy różnych kolonij o przyznanie ulgi przejazdowej, Kuratorium na podstawie wyjaśnienia tejże Dyrekcji oznajmia, że Kierownicy kolonij przed zgłoszeniem się do Dyrekcji Kolejowej o przyznanie ulgi przejazdowej, winni zaopatrzyć się w odnośnym Inspektoracie Szkolnym w zaświadczenie według następującego wzoru:

Inspektorat Szkolny
w .... dnia .... 194. r.

ZAŚWIADCZENIE Nr......

dla uzyskania ulgi na przejazd na kolonie i półkolonie, wydane na podstawie poz. 29 Instrukcji H i a.

.... legitymujący się dowo-
Nazwisko i imię kier. grupy
dem tożsamości opatrzonym fotografią, Nr...... wydanym przez .... prowadzi z ramienia .... grupę dzieci, mło-
(nazwa szkoły, instytucji itp.)
dzieży, wyjeżdżającą na kolonię, półkolnię, złożną z .... osób, z czego ...... wychowanków oraz ...... personelu nadzorującego (najwyżej 1 na 10 wychowanków, licząc z kierownikiem grupy).

Zniżka przysługuje tylko dla osób, wymienionych w dołączo-

ęnym do niniejszego zaświadczenia wykazie jadących. potwierdzonym przez Inspektorat szkolny.

A) Zaświadczenie upoważnia do ostemplowania w kasie kolejowej i do nabycia dla jadących na kolonie biletu na przejazd ze zniżką 75% opłat taryfy normalnej:
od stacji .... do stacji ....

B) Zaświadczenie upoważnia do nabywania dla jadących na półkolonie biletów na przejazd ze zniżką 75% taryfy normalnej w czasie
od dnia .... do dnia ....
od stacji .... do stacji ....

Z powrotem za każdorazowym ostemplowaniem niniejszego zaświadczenia.

....
Podpis kierownika grupy pieczęć Inspektora Szk.
Podpis Inspektora Szk.

II. Okręgowy Wydział Kinofikacji w Krakowie powiadomił Kuratorium, że nie wydaje Inspektorom Szkolnym kart wolnego wstępu do kin, a to ze względu na ograniczoną ilość tych kart. Natomiast w celu wydania sądu o danym filmie i stwierdzenia, czy dany film jest odpowiedni dla młodzieży szkolnej, mogą Inspektorowie Szkolni zwracać się bezpośrednio do kierownika danego kina o bilet wolnego wstępu.

III. Ministerstwo Oświaty rozporządzeniem z dnia 10. XI. 1945 r. Nr. II. Sr. 2319/45 oznajmiło, że w związku ze zdarzającymi się faktami wizytowania, względnie usiłowania wizytowania szkół przez czynniki z poza władz szkolnych, np. przez organy bezpieczeństwa publicznego, władz wojskowych, administracji publicznej, przedstawicieli rad narodowych itp. wizytowania szkół posiadają jedynie władze szkolne (przedstawiciele Ministerstwa Oświaty, Kuratoriów, Okręgów Szk., inspektoratów szkolnych), zaś osoby z poza administracji szkolnej tylko w tym wypadku mają prawo wstępu do szkół, o ile uprzednio uzyskają upoważnienie odnośnych władz szkolnych.

p. o. Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) Wł. Gałecki

Poz. 47.

WYKAZ

Szkół Akademickich Czynnych
na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej

I. Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

Wydziały:
1) Teologiczny
2) Prawa
3) Lekarski
4) Filozoficzny
5) Rolniczy.

II. Uniwersytet Łódzki

Wydziały:
1) Matematyczno-Przyrodniczy
2) Humanistyczny
3) Parwno-Ekonomiczny.

III. Uniwersytet Katolicki Lubelski w Lublinie

Wydziały:
1) Teologiczny
2) Prawa Ekonomicznego
3) Filozofii Chrześcijańskiej
4) Prawa Świeckiego
5) Humanistyczny.

IV. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Wydziały:
1) Lekarski
2) Lekarsko-Weterynaryjny
3) Farmaceutyczny
4) Przyrodniczy
5) Rolny.

V. Uniwersytet Poznański w Poznaniu — Słowackiego 20.

Wydziały:
1) Prawno-Ekonomiczny
2) Lekarski
3) Humanistyczny
4) Matemat.-Przyr.
5) Rolniczo-Leśny.

VI. Uniwersytet Warszawski
w Warszawie ul. Krakowskie Przedmieście 26/28.

Wydziały:
1) Lekarski
2) Farmaceutyczn
3) Prawa
4) Humanistyczny
5) Matematyczno-Przyrodniczy.

VII. Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
w Warszawie, ul. Rakowicka 8,

Wydziały:
1) Leśny
2) Rolny
3) Ogrodniczy.

VIII. Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Warszawa, ul. Rakowicka 6,

IX. Politechnika Warszawska z tymczasową siedzibą w Lublinie

Wydziały:
1) Inżynierii
2) Architektury.

X. Akademia Górnicza w Krakowie

Wydziały:
1) Górniczy
Hutniczy.

XI. Państwowa Wyższa Szkoła Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. J. Wawelberga i Rotwanda
Warszawa, ul. Boboli 14.

Wydziały:
1) Budowy Maszyn (oddziały: warsztatowy, energetyczny, samochodowy, lotniczy)
2) Elektryczny (oddziały: energetyczny, telekomunikacyjny).

XII. Państwowa Wyższa Szkoła Budowy Maszyn i Elektrotechniki w Poznaniu.

XIII. Akademia Handlowa w Poznaniu.

XIV. Akademia Handlowa w Krakowie.

B. Szkoły Akademickie będące w stadium organizacji, których uruchomienie przewiduje się od nowego roku akademickiego.

I. Politechnika Łódzka w Łodzi

Wydziały:
1) Mechaniczny
2) Elektryczny
3) Chemiczny.

II. Politechnika Gdańska w Gdańsku

Wydziały:
1) Inżynierii
2) Mechaniczno-Elektryczny
3) Budownictwa okrętowego
4) Chemiczny.

III. Politechnika Śląska w Katowicach — z siedzibą prawdopodobnie w Gliwicach.

Wydziały:
1) Mechaniczny
2) Elektryczny
3) Hutniczy
4) Inżynieryjno-Bdowlany (architektury).

Poz. 48

Podział
Administracyjny Rzeczypospolitej Polskiej
według stanu z dnia 15 października 1945 r.
(przedruk z Dz. Urz. Wojew. Krakowskiego)

I. Województwo Białostockie — siedziba w Białymstoku:

Powiat:

1) Augustowski, 2) Białostocki gr., 3) Białostocki, 4) Bielski, 5) Łomżyński, 6) Sokólski, 7) Suwalski, 8) Szczuczyński w Grajewie, 9) Wysoko-Mazowiecki, 10) Gołdapski, 11) Olecki, 12) Ełkski.

II. Województwo Gdańskie — siedziba w Gdańsku:

Powiat:

1) Gdyński gr., 2) Kartuski, 3) Kościerski, 4) Morski w Wejherowie, 5) Starogardzki, 6) Tczewski, 7) Teren b. w. m. Gdańska, 8) Lęborski, 9) Słupski gr., 10) Słupski, 11) Sławneński, 12) Bytowski, 13) Miastkowski, 14) Elbląski gr., 15) Elbląski, 16) Malborski, 17) Sztumski, 18) Kwidzyński.

III. Województwo Kieleckie — siedziba w Kielcach:

Powiat:

1) Częstochowski gr., 2) Częstochowski, 3) Iłżecki w Wierzbniku, 4) Jędrzejowski, 5) Kielecki, 6) Kozienicki, 7) Opatowski, 8) Pińczowski, 9) Radomski gr., 10) Radomski, 11) Sandomierski, 12) Stopnicki w Busku, 13) Włoszczowski.

IV. Województwo Krakowskie — siedziba w Krakowie:

Powiat:

1) Bialski, 2) Bocheński, 3) Brzeski, 4) Chrzanowski, 5) Dąbrowski, 6) Krakowski gr., 7) Krakowski, 8) Limanowski, 9) Myślenicki, 10) Nowosądecki, 11) Nowotarski, 12) Tarnowski, 13) Wadowicki, 14) Żywiecki, 15) Miechowski, 16) Olkuski.

V. Województwo Lubelskie — siedziba w Lublinie:

Powiat:

1) Bialski, 2) Biłgorajski, 3) Chełmski, 4) Hrubieszowski, 5) Kraśnicki, 6) Krasnostawski, 7) Lubartowski, 8) Lubelski gr., 9) Lubelski, 10) Łukowski, 11) Puławski, 12) Radzyński, 13) Siedlecki, 14) Tomaszowski, 15) Włodawski, 16) Zamojski.

VI. Województwo Łódzkie — siedziba w Łodzi:

Powiat:

1) Brzeziński, 2) Konecki, 3) Kutnowski, 4) Łaski, 5) Łęczycki, 6) Łowicki, 7) m. Łódź (wydziel.), 8) Łódzki, 9) Opoczyński, 10) Piotrkowski, 11) Radomszczański, 12) Rawski, 13) Sieradzki, 14) Skierniewicki, 15) Wieluński.

VII. Województwo Pomorskie — siedziba w Bydgoszczy:

Powiat:

1) Brodnicki, 2) Bydgoski gr., 3) Bydgoski, 4) Chełmiński, 5) Chojnicki, 6) Grudziądzki gr., 7) Grudziądzki, 8) Inowrocławski gr., 9) Inowrocławski, 10) Lipnowski, 11) Lubawski w Nowym Mieście, 12) Nieszawski w Aleksandrowie, 13) Rypiński, 14) Sępoliński, 15) Szubiński, 16) Świecki, 17) Toruński gr., 18) Toruński, 19) Tucholski, 20) Wąbrzezki, 21) Włocławski, 22) Wyrzyski, 23) Złotowski, 24) Człochowski.

VIII. Województwo Poznańskie — siedziba w Poznaniu:

Powiat:

1) Chodzieski, 2) Czarnkowski, 3) Gnieźnieński gr., 4) Gnieźnieński, 5) Gostyński, 6) Jarociński, 7) Kaliski, 8) Kępiński, 9) Kolski, 10) Koniński, 11) Kościański, 12) Krotoszyński, 13) Leszczyński, 14) Międzychocki, 15) Mogileński, 16) Nowotomyski, 17) Obornicki, 18) Ostrowski, 19) Poznański gr., 20) Poznański, 21) Rawicki, 22) Szamotulski, 23) Średzki, 24) Śremski, 25) Turecki, 26) Wągrowiecki, 27) Wolsztyński, 28) Wrzesiński, 29) Żniński, 30) Pilski, 31) Trzciański, 32) Strzelecki, 33) Gorzowski gr., 34) Gorzowski, 35) Skwierzyński, 36) Cielęciński, 37) Międzyrzecki, 38) Rypiński, 39) Świebodziński, 40) Babimostki, włączony do powiatu wolsztyńskiego, 41) Gubiński, 42) Krośnieński, 43) Zielonogórski, 44) Wschowski.

IX. Województwo Rzeszowskie — siedziba w Rzeszowie:

Powiat:

1) Brzozowski, 2) Kolbuszowski, 3) Krośnieński, 4) Leski, 5) Jarosławski, 6) Lubaczowski, 7) Łańcucki, 8) Niżański, 9) Przemyski, 10) Przeworski, 11) Rzeszowski, 12) Sanocki, 13) Tarnobrzeski, 14) Gorlicki, 15) Jasielski, 16) Dębicki, 17) Mielecki.

X. Województwo Śląskie — siedziba w Katowicach:

Powiat:

1) Bielski m. wydziel.), 2) Bielski, 3) Chorzowski gr., 4) Cieszyński, 5) Frysztacki (nie objęty), 6) Katowicki gr., 7) Katowicki, 8) Lubliniecki, 9) Pszczyński, 10) Rybnicki, 11) Tarnogórski, 12) Będziński, 13) Sosnowiecki gr., 14) Zawierciański.

XI. Miasto st. Warszawa:

1) Połudn. Warszawa, 2) Północ Warszawa, 3) Prasko-Warszawa, 4) Śródm.-Warszawa.

XII. Województwo Warszawskie — siedziba w Pruszkowie:

Powiat:

1) Błoński, 2) Ciechanowski, 3) Działdowski, 4) Garwoliński, 5) Gostyński, 6) Grójecki, 7) Makowski, 8) Miński, 9) Mławski, 10) Ostrołęcki, 11) Ostrowski, 12) Płocki, 13) Płoński, 14) Przasnyski, 15) Pułtuski, 16) Radzymiński, 17) Sierpecki, 18) Sochaczewski, 19) Sokołowski, 20) Warszawski, 21) Węgrowski.

I. Okręg Śląsk Opolski — siedziba w Katowicach:

Powiat:

1) Bytomski gr., 2) Bytomski, 3) Gliwicki gr., 4) Gliwicki, 5) Głąbczycki, 6) Grodkowski, 7) Kluczborski, 8) Kozielski, 9) Niemodliński, 10) Nyski, 11) Oleski, 12) Opolski, 13) Prądnicki, 14) Raciborski, 15) Strzelecki — Wielki, 16) Zabrski gr.

II. Okręg Śląsk Dolny — siedziba we Wrocławiu:

Powiat:

1) Bolesławiecki, 2) Brzegski, 3) Bystrzycki, 4) Głogowski, 5) Górecki, 6) Jaworski, 7) Jeleniogórski gr., 8) Jeleniogórski, 9) Kamieniogórski gr., 10) Kamieniogórski, 11) Kładzkowski, 12) Kożuchowski, 13) Lignicki gr., 14) Lignicki, 15) Lubański, 16) Lubiński, 17) Lwówkowski, 18) Milicki, 19) Namysłowski, 20) Oławski, 21) Oleśnicki, 22) Rychonecki, 23) Strzeliński, 24) Szprotawski, 25) Sycowski, 26) Średzki, 27) Świdnicki gr., 28) Świdnicki, 29) Trebnicki, 30) Wałbrzychowski, 31) Wrocławski gr., 32) Wrocławski, 33) Wołowski, 34) Zarowski, 35) Ząbkowicki, 36) Zgorzelicki, 37) Złotogórski.

III. Okręg Pomorze Zachodnie — siedziba w Koszalinie:

Powiat:

1) Białogrodzki, 2) Chojnicki Królewiecki, 3) Choszcznowski, 4) Drawskowski, 5) Zagórzański, 6) Gryfiński, 7) Kamieński, 8) Kołobrzeski gr., 9) Kołobrzeski, 10) Koszaliński gr., 11) Koszaliński, 12) Ławiczkowski, 13) Myśliborski, 14) Nowogrodzki, 15) Pyrzycki, 16) Starogrodzki gr., 17) Starogrodzki, 18) Szczeciński gr., 19) Szczeciński, 20) Wałczeński, 21) Wkryujściański.

IV. Okręg Prusy Wschodnie (Mazurski) — siedziba w Olsztynie:

Powiat:

1) Braniewski, 2) Bartoszycki (część), 3) Darkiejmski (część), 4) Gerdawski (Gierdawski, część), 5) Jańsborski, 6) Iławski (część), 7) Łuczański — Lec, 8) Licbarski, 9) Morąski, 10) Niborski, 11) Olsztyński gr., 12) Olsztyński, 13) Ostródski, 14) Pasłęcki, 15) Rastemborski, 16) Roszelski, 17) Świętomiejski (cz. Świętosiekierski), 18) Suszański, 19) Szczytnowski, 20) Węgoborski, 21) Ządzborski.

Poz. 49

ODEZWA WOJEWODY KRAKOWSKIEGO

Do
Obywateli Repatriantów!

W czasie okupacji, Niemcy zagrabiając i wywożąc wszelkiego rodzaju mienie polskie, lokowali je bądź na terenie Niemiec, bądź też na innych okupowanych ziemiach i wykorzystywali do własnych celów.

W związku z podjętą akcją rewindykacji, zwracam się z apelem do obywateli, powracających z Niemiec lub innych europejskich krajów, aby o każdym wypadku rozpoznania podczas pobytu w Niemczech, przedmiotów i urządzeń pochodzących z Polski, donosili właściwemu Starostwu Powiatowemu (referat szkód wojennych) z dokładnym określeniem miejscowości, powiatu, prowincji, w której znajdowały się owe obiekty oraz daty (rok, miesiąc) rozpoznania.

Uzyskanie tą drogą informacji ułatwi właściwym władzom wykrycie miejsca wywiezienia obiektów, oraz umożliwi sprowadzenie tychże z powrotem do Polski i przekazanie zainteresowanym instytucjom wzgl. osobom jako ich prawnym właścicielom. Zgłoszenia: ul. Felicjanek 6/I p. tel. 597-58.

WOJEWODA:
wicewojewoda
w z.
(—) Dr Robel Zygmunt

Poz. 50.

TELEFONY

I. Kuratorium

1.	Gabinet Kuratora O. S.	585-80
2.	Sekretariat	599-18
3.	Wydział Ogólny	599-17
4.	„ I	580-70
5.	„ II	580-74
6.	„ III	580-71
7.	„ O. i K. D.	593-16
8.	„ K. N.	585-78
9.	Oddział Osobowy	580-72
10.	„ Budżetowo-Finansowy	580-73
11.	Referat Zaopatrzeniowy	557-76
12.	„ WF. i PW. W. P. i Hig.	507-41

II. Szkoły i Inspektoraty w Krakowie

13.	I. Gimnazjum im. B. Nowodworskiego	596-79
14.	II. „ im. św. Jacka	573-06
15.	IV. „ im. H. Sienkiewicza	536-54
16.	V. „ im. Jana Kochanowskiego	583-20
17.	VI. „ im. T. Kościuszki	557-96
18.	VII. „ im. A. Mickiewicza	590-36
19.	VIII. „ im. A. Witkowskiego	592-31
20.	IX. „ im. Hoene Wrońskiego	542-91
22.	X. „ im. Król. Wandy	540-84
22.	XI. „ im. J. Joteiko	562-72
23.	Państwowe Liceum Pedagogiczne Żeńskie	551-60
24.	„ „ „ Męskie	575-38
25.	„ Pedagogium	576-63
26.	„ Wyższy Kurs Nauczycielski	596-34
27.	„ Seminarium dla Wychowawczyń Przedszkoli	571-22
28.	„ Koedukacyjne Liceum Administracyjne	555-62
29.	Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie	535-57
30.	Państwowe Żeńskie Gimnazjum Kupieckie	586-12
31.	Państwowa Szkoła Górniczo-Hutnicza	550-09
32.	Państwowe Liceum Spółdzielcze	575-22
33.	Związek Nauczycielstwa Polskiego	538-96
34.	Inspektorat Szkolny Miejski	590-16
35.	Inspektorat Szkolny Powiatowy	548-01
36.	Pryw. Gimn. Żeńskie SS. Urszulanek	599-14

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

WŁODZIMIERZ ŻYTYŃSKI

Konieczność odbudowy duchowej człowieka

Przed kilku tygodniami rozpoczął się w Norymberdze największy i bodaj że jedyny w dziejach proces przestępców wojennych. Na ławach oskarżonych zasiedli czołowi politycy, mężowie stanu i wodzowie Trzeciej Rzeszy, do niedawna bożyszcza narodu niemieckiego. I jest coś tragicznie ponurego w oświadczeniach wszystkich oskarżonych, jakie padały z ich ust po odczytaniu aktu oskarżenia: „jestem niewinny" — „do żadnej winy się nie poczuwam", — tragicznie ponurego nie przez to, że widzą dziś przed sobą jedną tylko drogę: na hak szubienicy, ale dlatego, że ci najwięksi w dziejach ludzkości zbrodniarze, którzy mają na sumieniu nie miliony, ale dziesiątki milionów wymordowanych niewinnych ludzi i drugie dziesiątki milionów zniszczonych materialnie, zrujnowanych moralnie, skrzywdzonych do ostatecznych możliwych granic — nie widzą całego ogromu swych zbrodni i świadczą się przed Bogiem i ludźmi, że są... niewinni.

A równocześnie niemal we wszystkich państwach Europy pomniejsze trybunały pomniejszych sądzą przestępców, którzy zatracili poczucie prawa, sprawiedliwości, krzywdy ludzkiej, godności osobistej, honoru narodowego i szli na współpracę z tymi wielkimi zbrodniarzami zdradzając własną ojczyznę, wydając na pewną śmierć swoich współbraci, zagarniając w ten czy inny, a zawsze zbrodniczy sposób ich majątek, bogacąc się niedolą mas. I ci wszyscy oświadczają zgodnie, że są niewinni.

Jest jakaś tragiczna wymowa tego faktu. Bo, żeby to tylko ludzie prości, o prymitywnym sposobie myślenia..., ale nie! Wśród większych i mniejszych zbrodniarzy i przestępców wojennych widzimy ludzi wykształconych, ludzi nauki, czołowych przedstawicieli różnych narodów, którzy zatracili poczucie miary dobra i zła, którzy przestali myśleć kategoriami moralności i etyki, a poszli w kierunku dogodzania własnym ambicjom, własnym korzyściom, czy zaspokojenia własnych najniższych instynktów wyzwolonych nagle przez wojnę z wszelkich hamulców.

I jeżeli dziś stajemy przed ogromnym problemem odbudowy zniszczeń wojennych, jeżeli tworzymy projekty wydźwignięcia z gruzów Warszawy, Budapesztu czy Leningradu, jeżeli obliczamy, że za tyle i tyle lat osiągniemy przedwojenną wysokość produkcji w tej czy innej dziedzinie wytwórczości materialnej — to jeśli już nie w wyższym — to przynajmniej w równym stopniu winniśmy zwrócić uwagę na konieczność odbudowy wewnętrznej człowieka. Reforma szkolna podejmowana obecnie w wielu krajach Europy, między innymi i w Polsce spełni swoje zadanie tylko wtedy, kiedy równorzędnie będzie się realizować gruntownie przemyślany program reformy wychowania i to wychowania nie tylko szkolnego, ale i pozaszkolnego, kiedy się będzie wychowywać nie tylko dzieci i młodzież, ale — co ważniejsza, — tych, którzy młodym winni dawać budujący przykład, t. j. dorosłych. A jak dalece jest to potrzebne świadczy o tym dom, rodzina, ulica, urząd, tramwaj i wagon kolejowy, świetlica czy lokal partyjny, życie prywatne czy publiczne.

Coraz częściej i coraz głośniej odzywają się protesty przeciw zbrutalizowaniu współczesnego życia, przeciw egoizmowi i wyzyskowi ogółu przez jednostki pozbawione moralnego pionu, — coraz częściej mnożą się głosy domagające się naprawy i uzdrowienia stosunków międzyludzkich, pojawiają się nawet naukowo opracowane projekty przebudowy etyki i moralności ludzkiej i oparcia jej na nowych podstawach. Nad tym zagadnieniem obradował także międzynarodowy zjazd oświaty i kultury w Londynie, w którym uczestniczyli przedstawiciele Polski z min. Wycechem na czele.

Objawy to niezwykle krzepiące — zło ludzkie do-

szło bowiem do tego stadium rozwoju, że jeżeli z nim świadoma katastrofy część ludzkości nie podejmie natychmiast celowej i zdecydowanej walki, świat cały wpadnie w otchłań dzikości i barbarzyństwa, a ostatnim łańcuchem tego procesu staczania się będzie użytek z bomby atomowej obracającej ziemię w jedno wielkie cmentarzysko.

Moralna odbudowa człowieka musi się jednakże dokonywać w oparciu o przesłanki wypływające z dzisiejszego ducha czasu. Stąd reforma wychowania człowieka nowego musi tkwić korzeniami w gruncie, na którym ten człowiek żyje. Ponieważ człowiek żyje na ziemi i dla ziemi, ponieważ żyje w społeczeństwie i dla społeczeństwa, musi on postępować w myśl dawno już sprecyzowanej tezy tak, „aby jemu było dobrze i z nim było dobrze". Nie negując wcale wzniosłości pięknej choć w obecnych ludzkich warunkach trudnej do urzeczywistnienia zasady „miłości bliźniego", musimy nowe wytyczne postępowania bardziej zbliżyć do ludzkich możliwości i ludzkiej psychiki — słowem urealnić je. I nie podawać ich w formie negatywnej,w formie zakazu, — bo po pierwsze ani dziecko, ani człowiek dorosły zakazu nie lubi, po wtóre, że samym zakazem nic się nie zbuduje i nikogo się nie wychowa, wreszcie wyłącznie stosowanie się do zakazu wyrabia bierność, dzisiejsze życie natomiast wymaga postawy czynnej, wymaga celowego działania społecznego, stąd nowy program wychowania musi być programem czynnego wychowania społecznego. I spełniać winien jeden jeszcze zasadniczy warunek, to czynne wychowanie społeczne musi być z ducha demokratyczne. Poprzez morze łez, poprzez ocean krwi kroczyła ludzkość niestrudzenie ku powszechnej realizacji demokratycznych haseł i postulatów i tych sobie już wydrzeć nie da. Dlatego nowa era, której brzask się wyłania z oparów krwi i pożogi wojennej, będzie erą demokratyczną i dla tej ery musimy wychować nową ludzkość.

Sprecyzujmy więc teraz wymagania stawiane człowiekowi przez ideę demokratyczną. Naczelną zasadą demokracji jest 1) **równość**, równość wszystkich członków społeczeństwa w ramach organizacji państwowej. Z tego podstawowego założenia równości wypływa obowiązek 2) **poszanowania człowieka przez człowieka**, a więc jego osobowości, przekonań, zasad i dorobku oraz obowiązek 3) **pracy** zarówno dla dobra własnego czy rodziny, będącej podstawową komórką społeczną, jak i dla dobra społeczeństwa i państwa, którego cząstkę dana jednostka stanowi. Ale w demokratycznym społeczeństwie obok obowiązku pracy zawodwoej każdy obywatel winien spełniać obowiązek 4) **czynnego udziału w życiu politycznym czy społecznym środowiska**, z którym jest związany i w ten sposób współpracować bezpośrednio w kształtowaniu form i przejawów jego życia. Naturalną konsekwencją tego jest pełna świadomość 5) **odpowiedzialności** nie tylko za pracę i działalność zawodową i społeczną, ale za wszelkie czyny i słowa nawet w życiu prywatnym. To poczucie odpowiedzialności przyczyni się zarówno do usprawnienia działalności aparatu państwowego, jak i podniesienia ogólnego poziomu kulturalnego społeczeństwa. — W wyniku wykonywania pewnych określonych funkcji społecznych obywatel ma 6) **obowiązek stałego kształcenia się**, wzbogacania zarówno swej wiedzy zawodowej jak i rozszerzania swego światopoglądu. W ślad za tym idzie obowiązek urabiania i uszlachetniania własnej 7) **postawy moralnej** i to postawy czynnej, walczącej bezwzględnie ze złem i zakłamaniem w każdej postaci, a dopatrującej się zła wszędzie tam, gdzie jest ludzka krzywda. Ponieważ stosunki między ludźmi normują pewne przepisy i rozporządzenia prawne, prawdziwy demokrata współdziałający pośrednio czy bezpośrednio w tworzeniu się norm prawnych 8) **szanuje obowiązujące prawa**. Wreszcie potrzebą ludzkiej natury jest nie tylko utylitarne, ale i 9) **estetyczne wejrzenie na świat**, stąd wyrabianie estetycznej postawy wobec przejawów życia jest nieodzownym dopełnieniem obowiązków, jakie człowiek nowoczesny ma względem siebie i otoczenia. To wejrzenie i ta postawa pozwolą mu dostrzec piękno, ład i celowość panujące w naturze i wnieść te wartości nie tylko do skarbca jego własnej duszy, ale i w życie codzienne.

Oto zwarty program wychowawczy, jaki wypływa z analizy postulatów demokratycznych, program, jaki stawia przed nami do niezwłocznego zrealizowania dzisiejsza chwila dziejowa. Jeśli podejmiemy natychmiast walkę ze złem, które dziś jak rak toczy ludzkość, jeśli natychmiast podejmiemy trud odbudowy wewnętrznej człowieka, niezmierne ofiary, jakie ta wojna pochłonęła, nie pójdą na marne, w przeciwnym razie los świata i ludzkości — jest przesądzony.

DR. STEFAN GÓRNIAK

Problemy wychowania spółdzielczego w szkole polskiej

Popularyzowanie ideałów spółdzielczości

Wyzysk ludu pracującego stanowił od najdawniejszych czasów problem społeczny, tym bardziej trudny do podważenia, że odruchy w tym kierunku tłumione były zazwyczaj siłą, jaką dysponowały elementy, które przywłaszczyły sobie decydujący głos, oparty na wszechwładnej mocy pieniądza. Wyzysk ten objawiał się w różnej formie. W czasach starożytnych opierał się na pracy niewolników, w średniowieczu ustrój feudalny doprowadził do przywiązania chłopa do roli i wyzyskiwania pracy najemnej robotników, wreszcie w okresie nowożytnym kapitalizm oparł rozbudowę swej międzynarodowej siły pieniądza na przywłaszczaniu sobie zysków, ciągniętych z prowadzonych przez siebie, przedsiębiorstw, a opartej głównie na marnie wynagradzanej pracy ludności robotniczej. Mimo, że wyzyskiwane elementy stanowiły ogromną większość w każdym społeczeństwie, musiały podporządkowywać się warunkom dyktowanym im przez uprzywilejowanych posiadaczy kapitałów, aby zdobyć środki na utrzymanie siebie i swych rodzin.

Silne wstrząsy, jakie na tle związanych z tą sytuacją wypadków co pewien czas zwracały uwagę powszechną na konieczność przeciwstawiania się bezwzględnemu wyzyskiwaniu ludzi jednych przez drugich, doprowadzały na tym polu do interwencji czy opieki ze strony państwa, co jednak kończyło się zawsze na półśrodkach, przynoszących co najwyżej pewne złagodzenie doli pracujących. Wreszcie niesprawiedliwy ten społeczny objaw zmusił świat pracy do szukania sposobów, które by prowadziły radykalnie do rozwiązania tego problemu, a uświadamiając sobie prawdę życiową: „nikt ci nie pomoże, jeśli nie pomożesz sam sobie", próbował znaleźć drogę jej zastosowania na polu gospodarczym. Taką drogą realną i opartą na samopomocy najsłabszych gospodarczo elementów społecznych jest spółdzielczość.

Początków ruchu spółdzielczego szukać należy w wieku XVIII, jakkolwiek w swej jasnej postaci sformułowania konkretnych zadań i form organizacyjnych występuje dopiero w wieku XIX. Inicjatywa tkaczy roczdelskich, która doprowadziła w r. 1843 do założenia pierwszej robotniczej spółdzielni spożywców, wydała z czasem zdrowe owoce.

Ten piękny przykład rezultatów, jakie osiągnąć może samopomoc gospodarcza, wysuwająca hasło współpracy w miejsce bezwzględnej walki konkurencyjnej, jako sposobu wzajemnego wydzierania sobie zysków przez kapitalistycznych przedsiębiorców, podjęło szereg krajów, w których wysoki społeczny poziom kulturalny obudził świadomość, że przez spółdzielczość wiedzie droga do sprawiedliwego dobrobytu. Głównie np. spółdzielczości zawdzięcza Dania wysoki poziom swej gospodarki rolniczej, dla której trudno znaleźć analogię w świecie. Poważne są też zasługi spółdzielczości na polu samopomocy rzemieślników, a to w prowadzonych przez nich wspólnych warsztatach pracy, czy wspólnych zakupów surowcowych, organizacji sprzedaży wyrobów itd. Także drobni kupcy, prowadząc spółdzielcze hurtownie, instytucje kredytowe, znajdowali w tej formie organizacyjnej poważne możliwości utrzymywania się na rynku uzyskując ułatwienia przy zaopatrywaniu się w towary lub tańszy kredyt. Jeśli zresztą chodzi o spółdzielnie kredytowe, znana jest ich rola w postaci rozpowszechnionych przed wojną kas Stefczyka po wsiach, jako też różnych „kredytówek" pracowniczych w ośrodkach miejskich i robotniczych. Różne spółdzielnie budowlane i mieszkaniowe umożliwiały uzyskanie własnego mieszkania czy domku, a spółdzielnie pracy jako zrzeszenia organizujące wspólne warsztaty pracy, spełniały również swą poważną rolę.

Nie tu zresztą miejsce na wymienianie wszystkich rodzajów spółdzielni i praktycznych możliwości posłużenia się tą formą organizacyjną dla rozwiązania różnych problemów ekonomicznych. To też ograniczymy się do tych przykładów celem podkreślenia roli spółdzielczości w dziedzinie samopomocy słabych ekonomicznie elementów społeczeństwa, dążących do otrząśnięcia się z ucisku kapitalizmu. Jeśli do tego dodamy działalność kulturalną, jaką ogół spółdzielni łączy ze swymi zadaniami gospodarczymi, jasnym się staje, że ideały spółdzielców winny znaleźć zdecydowanych propagatorów u wszystkich, którzy zetknęli się kiedykolwiek ze spółdzielczością.

Zachodzi pytanie, dlaczego u nas w Polsce przedwojennej spółdzielczość nie znalazła takiego zastosowania, jak na to zasługuje. Oczywiście nie cieszyła się poparciem czynników wpływowych spośród świata kapitalistycznego, którym organizowanie w tej formie handlu, czy wytwórczości, czy wymiany często redukowało zarobki zmniejszając klientelę. Poza tym spółdzielczość dysponowała zbyt małym zasobem ludzi o wychowaniu spółdzielczym i fachowym, czego przecież wymaga organizowanie i kierowanie placówkami gospodarczymi, aby przez nieumiejętne kierownictwo nie doprowadzić do upadku placówki i związanych z tym następstw odpowiedzialności majątkowej członków spółdzielni.

W związku z tym wysuwa się poważny problem szkolenia zastępów ludzi, którzy by byli przygotowani do organizowania i prowadzenia placówek spółdzielczych oraz zaznajomieni z istotą spółdzielczości oraz rolą, jaka jej przypada przy rozwiązywaniu problemów gospodarczych w duchu zasad prawdziwej demokracji. Ten problem przejęło na siebie Państwo w łączności z organizacjami spółdzielczymi, a w szczególności ze Związkiem Rewizyjnym Spółdzielni R. P. Ścisła i rozumnie pomyślana i stosowana współpraca tych dwóch zasadniczych czynników powinna doprowadzić do oczekiwanych rezultatów, mając na oku dwa główne cele: wykształcenie i wychowanie pracowników-spółdzielców oraz rozpowszechnienie przez szkolnictwo ideałów spółdzielczych w całym społeczeństwie polskim.

Szkolnictwo Spółdzielcze w Okr. Krakowskim

Ważny problem szkolenia pracowników spółdzielczych znalazł na terenie Krakowa bardzo pomyślne dla siebie warunki. Z uwagi na to, że najbardziej naglącą okazała się potrzeba przygotowywania pracowników dla administracji w instytucjach spółdzielczych i przedsiębiorstwach handlu spółdzielczego, na pierwszy plan wysunął się dział szkolnictwa spółdzielczo-handlowego. Dzięki istnieniu zaczątków tego szkolnictwa w postaci dodatkowych studiów oraz głębokiego zrozumienia potrzeby chwili przez władze szkolne, zagadnienie to postawiono na odpowiednim poziomie organizacyjnym.

W szczególności istniejące dotąd przy Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Jagiellońskiego 2-letnie studium spółdzielcze przeorganizowuje się w pełne 3-letnie studium akademickie. Jednolite na pierwszych dwóch latach rozgałęzia się w trzecim roku w 4 kierunkach: spółdzielczo-handlowym, rolniczo-przetwórczym, finansowo-ubezpieczeniowym i pedagogicznym. Studium zapewni niewątpliwie dyplomy kandydatom na kwalifikowane siły kierownicze dla placówek spółdzielczych, pracowników na polu szkolnictwa spółdzielczego i rozbuduje podstawy dla naukowych prac z zakresu zagadnień spółdzielczych. Współdziałanie Kuratorium i podległych mu szkół spółdzielczych ze Studium wydać powinno pomyślne rezultaty, między innymi jako poważna pomoc przy rozbudowie szkolnictwa spółdzielczego.

Zorganizowane początkowo oddziały spółdzielcze przy Państwowym Liceum Administracyjnym i Handlowym w Krakowie wyodrębniono w samodzielny zakład, tworząc Państwowe Liceum Spółdzielczo-Handlowe. Jest to jedyna szkoła zawodowa na terenie miasta posiadająca internat dla młodzieży zamiejscowej. Zarówno szkoła jak i internat powstały dzięki wydatnej pomocy organizacyj spółdzielczych, a w szczególności Krak. Oddziału Związku Rewizyjnego i Społem. Dążyć się będzie do tego, aby budynek uzyskany w części na cele interantu, mógł być w całości oddany na te cele, a niewątpliwie władze państwowe i samorządowe, dysponujące jeszcze resztą budynku ułatwią należyte załatwienie tej kwestii.

Wraz z Liceum Spółdzielczo-Handlowym znalazły pomieszczenie 1-roczne szkoły przysposobienia spółdzielczego I i II stopnia. Dyrekcja zorganizowała również skrócone kursy licealne dla dorosłych, gdzie młodzież zapóźniona w nauce, a przeważnie już pracująca w spółdzielczości, znajdzie możliwość uzupełnienia swych braków i pogłębienia wiadomości związanych z wykonywanym przez się zawodem.

Z typu szkół zasadniczych zorganizowano w Krakowie i Szczucinie gimnazja spółdzielcze. Wychowanie tego młodego narybku dostarczać będzie niewątpliwie jednostek zamiłowanych w idei, dla których praca stać będzie otworem, a po przejściu odpowiednich praktyk w placówkach spółdzielczych powinniśmy zaczerpnąć spośród absolwentów gimnazjalnych dzielny element zwłaszcza dla spółdzielczości wiejskiej. Krakowskie gimnazjum ma też swoje oddziały w Mogile pod Krakowem. Dalsza rozbudowa szkół spółdzielczych typu gimnazjalnego nie jest przewidziana z uwagi na to, że kandydatów na siły kierownicze dostarczać nam będą licea spółdzielcze i studium spółdzielcze, zaś pomocnicze siły przygotowywane są w rocznych szkołach przysposobienia spółdzielczego. Te ostatnie poza wspomnianymi poprzednio oddziałami krakowskiego liceum utworzono dotychczas także w Myślenicach i Łuczycach (miechowskie), organizuje się też w Nowym Sączu. Nie jest to jeszcze wystarczająca ilość, nie mniej do rozbudowy przystępować należy z rozmysłem. Wśród trudności bowiem wyłaniają się nie tylko lokalowe czy budżetowe, ale także personalne, zwłaszcza brak odpowiedniego elementu nauczycielskiego. Organizowane dla tych celów przez Związek Rewizyjny kursy zastąpić winno szkolenie nauczycieli przez Państwo. Nie zwlekając z realizowaniem tego postulatu Kuratorium Okr. Szk. Krakowskiego przystąpiło już do rozpoczęcia pierwszego takiego kursu przy Krakowskim Liceum Spółdzielczym. Na kurs przyjmowani będą w pierwszym rzędzie absolwenci liceów spółdzielczych i handlowych, zwłaszcza posiadający praktykę w instytucjach spółdzielczych. Nauka w swym rocznym programie przewiduje głównie przedmioty pedagogiczne z dydaktyką przedmiotów zawodowych włącznie.

Spółdzielczość w szkole

Popularyzowanie idei spółdzielczej w społeczeństwie ze zrozumiałych względów może skutecznie odbywać się przede wszystkim za pośrednictwem młodzieży szkolnej. Chodzi nie tylko o szeroki zasięg ilościowy (mający zresztą też swoją wagę wobec wielkiej masy młodzieży, jaką obejmuje szkolnictwo powszechne i średnie, gdyż tą drogą dociera wszędzie), ale również o moment wychowawczy.

Ideały spółdzielcze zaszczepione w duszy naszego młodego społeczeństwa wyrabiając ideę solidarności społecznej i samopomocy gospodarczej stwarzają miłą atmosferę szkolną i zżywanie się młodego pokolenia oraz pogłębiają węzły koleżeńskiej zbiorowej współpracy. Poza tym jest korzystną formą zaznajamianie młodzieży z zagadnieniami gospodarczymi.

Liczne są możliwości współpracy szkoły z spółdzielczością i parktycznego zastosowania zbiorowych form pracy na podłożu spółdzielczym w szkołach wszelkich stopni, od szkół powszechnych poczynając. Współdziałanie młodzieży w organizowanych przez spółdzielczość świętach i propagandowych dniach spółdzielczości jest nie tylko okazją do urządzania odczytów, zaznajamiających młodzież z interesującymi zagadnieniami spółdzielczości, jej rozwojem i przykładami z życia i zasług wielkich spółdzelców-społeczników, lecz także do brania przez młodzież udziału w organizowanych przez spółdzielczość odpowiednich imprezach. To daje jej równocześnie okazję do zaznajomienia się ze spółdzielczością miejscową. Najwięcej jednak mogą zdziałać spółdzielnie uczniowskie, o ile otoczone są należytą opieką ze strony szkoły, a wzory dla niej są czerpane ze źródeł spółdzielczych, opierających je na doświadczeniu i odpowiednich studiach.

Na terenie naszego Okręgu spółdzielnie uczniowskie funkcjonują już w szeregu szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych, a także w wyżej zorganizowanych szkołach powszechnych. Działalność takiej spółdzielni opiera się na statucie wzorowym, do władz spółdzielni wchodzi młodzież danej szkoły. Zakres działania spółdzielni uczniowskiej może być różny, zależy bowiem od warunków miejscowych. Chodzi nie tylko o prowadzenie sklepiku szkolnego mogącego zaopatrywać młodzież głównie w przybory szkolne. Sklepik taki jest niewątpliwie przydatny, ale często nie najważniejszy. W wielu innych kierunkach może spółdzielnia uczniowska dużo dobrego zdziałać zarówno dla młodzieży zakładu, jak i dla miejscowej ludności stanowić może warsztat pracy organizacyjnej i praktycznej, a nawet być dostawcą produktów dla pobliskich spółdzielni. Mam na myśli takie odcinki pracy jak zbieranie jagód, grzybów (w kontakcie z odpowiednią spółdzielnią miejscową), hodowli drobnych zwierząt, eksploatacji ogrodów szkolnych, prowadzenie introligatorni, warsztatów reparacyjnych itd. Wymienione przykładowo kierunki działalności nie wszędzie można uruchomić już w początkach, lecz zaleca się ich uwzględnienie w układaniu rozwojowych warunków pracy spółdzielni.

Trudności lokalowe stanowią ważną przeszkodę w organizowaniu spółdzielni uczniowskich, a to w związku z tym, że nie wszystkie jeszcze szkoły odzyskały swe pomieszczenia, które zresztą również nie zawsze sprzyjają rozwinięciu tego odcinka wychowawczego. Łatwiej dało się zaradzić brakowi nauczycieli posiadających należyte przygotowanie potrzebne do roztoczenia fachowej i życzliwej opieki nad spółdzielniami uczniowskimi. W szcze-

gólności urządzony został w czasie ostatnich ferii letnich przez Krakowski Oddział Związku Rewizyjnego przy współdziałaniu Kuratorium kurs dla nauczycieli-instruktorów spółdzielni uczniowskich przy udziale nauczycieli z różnych powiatów Okręgu. Jest to poważna pomoc przy rozbudowie szkolnych placówek spółdzielczych i podniesieniu istniejących już spółdzielni uczniowskich na wyższy poziom organizacyjny.

Dla większego zharmonizowania poczynań na polu spółdzielczości uczniowskiej przewiduje się powierzenie jednemu z nauczycieli krakowskich referatu spółdzielni uczniowskich. Gromadząc w swych rękach materiały o ich stanie i orientując się w aktualnych potrzebach będzie stanowił ośrodek informacyjny, doradczy i organizacyjny, zmierzający do skonsolidowania prac na tym odcinku.

Należy też wspomnieć o rzuconej przez Naczelnika III Wydziału Kuratorium inż. Nawrockiego myśli, aby zastosować formę spółdzielczą dla lepszego wykorzystania możliwości, jakie posiadają szkoły rolnicze. Szkoły te w wielu miejscowościach otrzymały resztówki, obejmując często wartościowe obiekty w postaci sadów, ogrodów itd. Zaopiekowanie się nimi przez odpowiednią formę spółdzielni szkolnych może oddać znakomite usługi zarówno szkolnictwu, jak też stworzyć z nich obiekty doświadczalne, czy też wzorowe ośrodki różnych poczynań choćby na polu sadownictwa i ogrodnictwa. Rzucona myśl będzie w najbliższym czasie przedmiotem konkretnych planów, zmierzających do rychłej organizacji, może już w znacznym stopniu w okresie nadchodzącej wiosny.

Krzewimy oświatę spółdzielczą

Przedstawiając powyżej stan szkolnictwa spółdzielczego na terenie Okręgu i roli spółdzielczości w szkole zaznaczyć trzeba, że są to dopiero początki. Niewątpliwie jest to jeszcze niewiele na nasze zamierzenia i faktyczne potrzeby. Dążymy do stworzenia warunków, aby istniejące już szkoły spółdzielcze stale zyskiwały na poziomie organizacyjnym i naukowym. W zakresie przetwórstwa rolnego, a może i innych działów pokrewnych będziemy dążyć do utworzenia odpowiedniego liceum spółdzielczego. Rozbudowa szkół przysposobienia spółdzielczego zmierzać będzie do zorganizowania ich w ilości odpowiadającej w przybliżeniu ilościom powiatów.

We wszelkich zagadnieniach praca opierać się będzie na ścisłym porozumieniu z Związkiem Rewizyjnym. Wydawane przez Związek piśmiennictwo powinno znaleźć się w każdej szkole i to nie tylko w czytelni, ale zaznajamianie się z bieżącymi wydawnictwami z zakresu spółdzielczości powinno znachodzić odzwierciedlenie w posiedzeniach rad pedagogicznych. Zaprenumerowanie „Młodego Spółdzielcy" przez każdą bez wyjątku szkołę należy uważać za obowiązek, jak również zachęcanie młodzieży zasobniejszej do indywidualnego prenumerowania tego czasopisma. Zachęcać się będzie młodzież i sfery nauczycielskie do współdziałania w zaopatrywaniu czasopism spółdzielczych w aktualne artykuły obrazujące lokalne stosunki w dziedzinie pracy spółdzielczej jako też związane ze spółdzielczością opracowania ogólne.

Godzimy się z postulatem, aby w każdej średniej szkole, a przynajmniej w szkołach zawodowych nauka spółdzielczości należała do obowiązkowych przedmiotów nauczania. Wyrażamy przekonanie, że zbliżenie się do ideologii spółdzielczej ze strony nauczycielstwa wpłynie dodatnio na całokształt nauczania, zwłaszcza wprowadzając do zagadnień gospodarczych moment społeczny, a stępiając momenty spekulacyjne, choćby przez podkreślenie, że także przedsiębiorstwa indywidualne czy spółkowe stanowią część składową gospodarstwa społecznego i jako takie uwzględniać winny płynące stąd przesłanki w swych poczynaniach gospodarczych. Aktualne hasła decydujących czynników: „wraz z demokratyzacją polityczną winna iść w parze demokratyzacja gospodarcza" podjęte i realizowane przez spółdzielczość kierują naszymi poczynaniami na polu szkolnictwa spółdzielczego i rozbudowy samorządu szkolnego na zasadach spółdzielczych. Tą drogą powinniśmy wnieść poważny wkład w rozbudowę gmachu politycznie i gospodarczo niezależnej demokratycznej Polski, dla której „Spółdzielczość" stanowi potężną broń i wierne narzędzie".

WŁADYSŁAW RUTKOWSKI

Z działalności P. C. K. na terenie szkolnym

W roku 1914 Kanadyjski Czerwony Krzyż odwołał się do swej młodzieży o pomoc dla rannych i chorych żołnierzy.

Apel ten został przyjęty przez młodzież z zapałem. Za przykładem młodzieży kanadyjskiej zorganizowano młodzież w Australii, Stanch Zjednoczonych, a potem we wszystkich krajach Europy.

Z instytucji doraźnej, która powstała z potrzeby chwili, przekształcił się Czerwony Krzyż w wszechświatową organizację stałą, która zgromadziła pod swoim sztandarem $12^{1}/_{2}$ miliona młodzieży szkolnej.

Młodzież nasza również nie pozostała głucha na zew Polskiego Czerwonego Krzyża, który w ramach swej organizacji stworzył „Szkolne Koła Młodzieży P. C. K.", i masowo wzięła udział w pracy społecznej. Najliczniej zaciągnęła się do tej pracy młodzież szkół powszechnych na terenie wsi i miast, a praca jej stała się najwdzięczniejszym polem działania, dając doskonałe wyniki wychowawcze, społeczne i sanitarne. Samarytański znak C. K., w całym świecie powszechnie uznany i prawnie chroniony, symbol czynnej miłości bliźniego, stał się również godłem Kół Młodzieżowych, zaś sztandarowe hasło „miłuj bliźniego" uaktualniono na codzień wezwaniem „Bądź życzliwy i uczynny zawsze dla wszystkich".

W czasie pokoju działalność Kół Młodzieżowych P. C. K. idzie zasadniczo w trzech kierunkach: 1) sa-

nitarnym, 2) humanitarnym, 3) społecznym, przez to umożliwia młodzieży poznanie, stosowanie i propagowanie czystości, zasad higieny, ładu i kultury życia codziennego w życiu osobistym i zbiorowym, zaprawia młodzież do wypełniania obowiązku niesiena pomocy bliźniemu w każdej potrzebie, wykorzenia okrucieństwo, wpaja szacunek dla starszych, wyrabia poczucie konieczności służby dla otoczenia, dla szkoły, dla Ojczyzny, ucząc ratownictwa i udzielania pomocy w nagłych wypadkach, przygotowuje do obrony kraju, kształci młodzież na pełnowartościowych obywateli, pozwalając w ramach komórki organizacyjnej wykazać inicjatywę, pracować samodzielnie i być za tę pracą odpowiedzialnym.

Większość Kół Młodzieżowych P. C. K. zakładana jest przy szkołach, stąd wzajemne oddziaływanie ma wielkie znaczenie, a praca w tych Kołach wychodzi nie tylko na korzyść młodzieży, ale ułatwia samemu nauczycielowi wykonywanie jego zadań pedagogiczno-dydaktycznych.

Zakres pracy Kół Młodzieżowych jest rozległy i różnorodny, ujęty w ramy wymienionych trzech zasadniczych kierunków, t. j. higieny, humanitaryzmu i społeczno-wychowawczej. Dział pierwszy obejmuje wszystko, co dotyczy zdrowia i higieny osobistej, a pośrednio bliższego i dalszego otoczenia.

Na skutek sześcioletniej wojny i niedożywienia szerzą się wśród młodzieży masowo najrozmaitsze choroby. Największe spustoszenie czyni gruźlica.

I tu koła szkolne mają szerokie pole działania, opieka nad młodzieżą zagrożoną, a uczęszczającą do szkoły, pomoc w nagłych wypadkach pod nieobecność lekarza szkolnego, apteczka szkolna, pogotowie ratunkowe po szkołach, wreszcie oddziały sanitarne przy P. W. i wystąpieniach publicznych. Dział drugi dotyczy dziedziny obyczaju i etyki postępowania, złagodzenie brutalizmu powojennego i kulturę ducha: Caritas in bello et in pace, wzajemna pomoc i przyzwoite zachowanie, tolerancja, uczynność, opieka starszych i przyrody, pielęgnowanie kultu poległych, wszędzie, gdzie ludzkie nieszczęście i niedola wymagają pomocy, spieszyć z tą pomocą w miarę sił i możności. Pożar, powódź, katastrofa, wypadek przy pracy, wszędzie spieszy członek P. C. K. młodzieżowego z pomocą i ratunkiem.

Trzeci kierunek to praca społeczno-wychowawcza. Uświadomienie wspólnoty pracy, obowiązków wzajemnego braterstwa ludów słowiańskich i dzieł kultury, zbliżenie i zapoznanie się wzajemne w rodzinie braci Słowian przez zjazdy, wspólne akcje natury społecznego miłosierdzia, oto szczytne zadanie młodzieży P. C. K., nie mówiąc o ofiarnej pracy w łonie swego społeczeństwa w zakresie pielęgniarstwa, opieki nad żłóbkami, szpitalnictwa, opieki nad starcami i młodzieżą bezdomną, opieki nad jeńcami i zdemobilizowanymi.

Trudno ująć choćby w małej części ogrom pracy, który może być udziałem członków Młodzieżowych Kół Czerwonego Krzyża. Polska w obecnej wojnie i niewoli straciła tysiące ludzi o głębokich wartościach moralnych i niezwykłej wiedzy we wszystkich dziedzinach życia społecznego. Ubytek ten musi być uzupełniony przyszłymi kadrami indywidualności o podobnych wartościach.

Kadry te to nasza młodzież, to nasze dzieci. Wielkość i potęga naszej ojczyzny zależeć będzie od tego, jak młodzież nauczy się spełniać swoje obowiązki, jak je w swym dalszym życiu jako dorośli wykonywać będzie. Na terenie Okręgu Krakowskiego istnieje 158 Kół Mł. P. C. K. 20 w szkołach średnich, 138 w powszechnych, razem 16.000 członków. Na terenie samego Krakowa 36 kół, 8 w szkołach średnich, a 28 w szkołach powszechnych, razem 2.205 członków. Oto jest zastęp, który w duchu haseł czerwonokrzyskich buduje nową wielką demokratyczną Polskę.

Nakładem Wydawnictwa: DZIENNIK URZĘDOWY KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO KRAKOWSKIEGO.

Adres Redakcji i Administracji: KRAKÓW, SIENNA 2, II p., pokój 17, telefon 599-17.

Dziennik Urzędowy ukazuje się w miarę potrzeby. Cena pojedynczego numeru uzależniona jest od objętości Dziennika Urzędowego i będzie ustalana dla każdego numeru osobno.

Cena niniejszego numeru wynosi zł. 72.— Konto P. K. O. Nr.IV-840

Drukarnia I. pod Zarządem Państwowym, Kraków Wielopole 1. M—11243